Nr 110.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1950 51 m. m.; given Stockholms slott den 10 mars 1950.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF

Allan Vougt.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen framläggas förslag till slutliga anslagsäskanden beträffande en del av de anslag under fjärde huvudtiteln som i förslaget till riksstat upptagits med allenast beräknade belopp. Förslag framlägges också om en fortsatt begränsning av antalet stamhästar vid armén.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1950.

Närvarande:

Statsministern Erlander, statsråden Sköld, Quensel, Danielson, Vougt, Zetterberg, Nilsson, Sträng, Ericsson, Mossberg, Andersson, Lingman.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet och, såvitt avser punkten 4, jämväl med chefen för jordbruksdepartementet, anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, följande.

I de anslagsäskanden som framlagts i årets statsverksproposition vid anmälan av fjärde huvudtiteln har ett mindre antal anslag upptagits med allenast beräknade belopp. Slutliga anslagsberäkningar ha sedermera framlagts beträffande några av dessa anslag. Jag får nu anmäla de övriga anslag som återstå att slutligt äska.

En sammanställning av de uppskjutna slutliga anslagsäskandena under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1950/51 torde få intagas i protokollet efter anslagsberäkningarna.

[1.] **Rationaliseringsverksamhet inom försvaret.** Liksom skett till tidigare motsvarande propositioner torde även här till en början lämpligen böra lämnas en översikt över det aktuella läget beträffande den rationaliseringsverksamhet inom försvaret, som bedrives genom statens organisationsnämnds försorg, särskilt i den mån denna verksamhet påverkar anslagsberäkningarna i det följande eller eljest utformningen av skilda organisationsenheter under nästa budgetår.

Vissa undersökningar beträffande organisationen av de högre militärterritoriella staberna ha utförts inom I. och III. militärområdena.

Genom beslut den 30 juni 1949 har Kungl. Maj:t i princip fastställt den organisation av försvarets centrala intendenturanstalter som innefattas i förslag i ämnet som framlagts av organisationsnämnden. Till personalfrågorna i den nya organisationen har slutlig ställning ännu icke tagits. Vissa med omorganisationen sammanhängande personalförändringar behandlas dock i det följande vid anmälan av arméns avlöningsanslag.

Vid arméns centrala tyganstalter pågå organisationsundersökningar.

Omorganisationen av stabs- och förvaltningstjänsten vid infanteriregementena är nu genomförd. I den tidigare fastställda regementsorganisationen lämnades vissa frågor öppna för vidare överväganden och försök, nämligen frågorna om behovet av en stabschef i organisationen och om avdelningsin-

delningen på den militära ledningssidan. Efter avslutad försöksverksamhet ha chefen för armén och organisationsnämnden gemensamt avgivit förslag till slutlig organisation i dessa delar. Detta förslag har föranlett beslut den 10 juni 1949 om vissa ändringar i den tidigare fastställda normalorganisationen. En redogörelse för denna organisation lämnades till propositionen 1947: 130. Ändringarna bestå i stort sett däri, att personalavdelningen utgått och de för denna avdelning avsedda arbetsuppgifterna fördelats mellan mobiliseringsavdelningen och en ny avdelning, stabsavdelningen. Med denna stabsavdelning har sammanförts regementsexpeditionen. Chef för stabsavdelningen är en regementsofficer, regementsstabschefen. Han skall jämväl samordna ärenden, som beröra flera avdelningar. Frågan om en stabschef i regementsorganisationen är därmed löst.

Även beträffande kasernvårdsavdelningen föreslogs provisoriskt ändrad organisation i det att som chef för denna avdelning skulle avses en officer vid sidan av annan tjänst samt att i avdelningen skulle ingå såväl byggnadstekniskt sakkunnig som kasernförvaltaren eller en kasernunderofficer och maskinisten, båda med dem underlydande personal. I denna del föranledde förslaget ingen åtgärd i avbidan på de försök beträffande den regionala och lokala fortifikationsförvaltningen som för närvarande pågå inom I. och III. militärområdena.

De sålunda fastställda ändringarna i regementsorganisationen vid infanteriet föranleda icke några personalökningar.

Ett förslag till ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid trängregemente som framlagts redan för ganska lång tid sedan men fått anstå i avbidan på förslag om slutlig organisation vid infanteriet, har nu fastställts att gälla som normalorganisation, i första hand för typregementet, Göta trängregemente. Vissa personalförändringar i anledning av omorganisationen ha redan beslutats av riksdagen. Under arméns avlöningsanslag behandlas i det följande vissa ytterligare nu aktuella personalfrågor, föranledda av organisationens genomförande även vid Svea trängregemente.

Förslag till ändrad regementsorganisation föreligga nu även beträffande kavalleriregementena, pansarregementena, de motoriserade artilleriregementena samt luftvärnsregementena efter undersökningar vid Livregementets husarer, vilka innefattat jämväl Signalregementets kompani i Skövde, Skaraborgs pansarregemente, Smålands artilleriregemente och Östgöta luftvärnsregemente.

I anledning av rapport rörande organisationsundersökningar vid arméhundskolan har chefen för armén nu avgivit förslag till ändrad organisation. Den nya organisationen avses dock icke skola genomföras redan fr. o. m. nästa budgetår.

Undersökningarna vid infanteriskjutskolan äro i stort sett avslutade.

Försöksverksamheten vid Stockholms kustartilleriförsvar pågår alltjämt. Liksom tidigare skett har även för budgetåret 1950/51 föreslagits vissa personalminskningar som resultat av försöken.

Undersökningar av förvaltningsorganisationen vid Sydkustens marindistrikt och flottans sjömansskola ha avslutats under 1949.

Vid flygvapnet beräknas försök med flottiljorganisation, grundade på verkställda undersökningar vid en flottilj, kunna igångsättas först 1951 med hänsyn till pågående organisationsförändringar i övrigt vid flygvapnet.

I sitt militärorganisatoriska underlag för medelsäskandena för budgetåret 1950/51 har chefen för armén anmält sin avsikt att undersöka möjligheterna att reducera antalet fredsförband för att på så sätt minska utgifterna för administration. Arméchefen har också anmält, att han överväger fråga om att till försvarsområdena överflytta mobiliseringsorganisationen vid förbanden och i samband därmed koncentrera utbildningsorganisationen. Arméchefen har framhållit, att dessa möjligheter till organisationsändringar borde hållas i sikte exempelvis vid den fortsatta rationaliseringen av stabs- och förvaltningstjänsten vid fredsförbanden, så att man icke binder sig för en onödigt kostsam organisation.

Med hänsyn till vad arméchefen sålunda anfört torde det vara anledning att i fortsättnigen gå fram med en viss försiktighet, när det gäller att tillskapa nya tjänster för den rationaliserade regementsorganisationen. De av arméchefen antydda organisationsförändringarna torde emellertid — om de böra komma till stånd — kunna genomföras först efter relativt lång tid. De besparingar som kunna ernås redan genom rationaliseringsåtgärderna böra så snart som möjligt tillvaratagas. Liksom för innevarande och tidigare budgetår varit fallet bör Kungl. Maj:t äga att jämväl under budgetåret 1950/51 vidtaga de jämkningar i personalorganisationen som framdeles kunna bli erforderliga i anledning av beslut om organisationsändringar, dock givetvis alltjämt icke såvitt avser personalstaterna för ordinarie personal.

[2.] Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	110 000 000	115 084 572
1949/50 (statsliggaren s. 198)	113 500 000	
1950/51 (förslag)	116 000 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, punkt 28) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 116 000 000 kronor. Denna anslagsfråga upptager jag nu till behandling.

Försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag för budgetåret 1949/50 beräknades i propositionen 1949: 135 med ledning av den verkliga anslagsbelastningen under förfluten del av budgetåret 1948/49. I enlighet med lämnade direktiv beräknar försvarets civilförvaltning i sina medelsäskanden anslagen efter genomsnittliga löneklassplaceringar och ortsgruppsfördelning enligt de grunder härutinnan som angivits av 1945 års försvarskommitté (jfr. prop.

1948: 206, s. 98 och 99). Med tillämpning av dessa beräkningsgrunder uppskattade ämbetsverket medelsbehovet under arméns anslag för budgetåret 1949/50 till 125 500 000 kronor. För budgetåret 1950/51 har civilförvaltningen beräknat anslaget till 129 200 000 kronor, eller en ökning med 3 700 000 kronor.

Även för budgetåret 1950/51 torde medelsbehovet under försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag böra beräknas på grundval av den verkliga anslagsbelastningen under förfluten del av löpande budgetår. Anslagsförändringar i anledning av framställda förslag till personalförändringar angivas i det följande i överensstämmelse härmed i så nära anslutning som möjligt till verkliga löneklassplaceringar och placeringar i ortsgrupp.

Yrkanden.

Försvarets civilförvaltning (skr. 20/8, 18/11, 31/12 1949 och 13/1, 27/1 1950) har i anslutning till yrkanden av chefen för armén m. fl. myndigheter föreslagit vissa personalförändringar m. m. vid armén. Dessa förslag jämte vissa andra förslag till personalförändringar m. m. vid armén, över vilka civilförvaltningen icke haft tillfälle att yttra sig, framgå av följande sammanställning.

Arméchefens m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
1. Arméstabens organisation.			
Överste vid generalstabskåren Ma 12 — Mo 12/Ma 12	1 056		
1 beställning för major vid pansartrupperna överflyttas till generalstabskåren	—		
Ytterligare 2 stabsarvoden	—		
1 kansliskrivare (Ca 15) — kontorsskrivare (Ca 17)	—		
3 tjänster för kanslibiträde (Ca 11)	18 648		
2 tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål		9 456	
Förhöjd löneställning för 1 förste expeditionsvakt (Ca 11)	576		
3 befattningar för pensionerad officer (1:29), en 1/10 1950		15 587	
1 befattning för pensionerad underofficer (1:20)		3 568	
I anledning av ändrad redovisning av arméledningens stamhästgrupp överföras till K 1 tjänster för 1 stallföreståndare, 1 fodermarsk, 2 hovslagare och 10 hästskötare samt minska kostnaderna för bevakning av arméstabens stall		— 1 950	
Till en ny rubrik, Tjänstegrensinspektörer, överflyttas beställning för 1 kapten el. löjtnant (Md 9/7), befattningar för 1 ak-			

Arméchefens m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
tuarie och expeditionsofficer (1: 29), 2 expeditionsunderofficerare (1: 20) samt tjänster för 5 biträden för skriv- och kontorsgöromål (kontorsbiträde)		—	
1 kanslibiträde (Ce 11)	6 228		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	4 728		+ 675
2. Indragning av Livregementet till häst m. m.			
Följande beställning m. fl. utgå, 1 sekundchef (Mo 12), 3 arvodesbefattningar (1: 20), (indrogos 1/10 1949), 19 remontryttare (Ce 11), 1 förrådsman (Ce 9) och 2 ekonomibiträden (Ce 2)		155 046	
1 ryttmästare överföres till kapten vid fälttygkåren		—	
1 tygunderofficer (1: 20) utbytes mot förrådsunderofficer	552		
1 kanslibiträde (Ce 11) vid IV. militärbefälsstaben	6 228		
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål överföras till IV. militärbefälsstaben		—	
3 vaktmästare (Ce 9) vid IV. militärbefälsstaben	16 776		
1 förrådsman (Ce 9) och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål överföras till kommendantsstaben i Stockholm		—	
Kostnader för bevakning av kommendantsstabens lokaler		4 238	— 135 728
3. Intendenturutbildningens förläggning m. m.			
1 överstelöjtnant tillkommer vid underhållstrupperna	15 912		
Beställningar för 1 kapten, 3 förvaltare (i förrådstjänst) och 1 fanjunkare utnyttjas för andra ändamål eller indragas vid uppkommande vakanser		—	
Från intendenturkåren överföras till underhållstrupperna (trängförbanden) beställningar för 8 fanjunkare, 14 sergeanter, 12 överfurirer, 26 furirer och 3 förrådsvaktmästare		—	
1 befattning för tygunderofficer (1: 20) vid krigsskolan överföres till infanteriets kadettskola såsom förrådsunderofficer	—		

Arméchefens m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
1 förrådsman (Ce 9) vid infanteriets kadettskola	5 592		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål vid Int 1		4 728	
3 befattningar för expeditionsunderofficer (1: 20) vid intendenturtrupperna (1/1 1951)		4 992	
1 förrådsman (Ce 9) och 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål vid Int 1 överföras till T 1		—	
Tjänster för 1 köksföreståndare (Ce 12) samt 7 ekonomibiträden (1 Ce 6, 1 Ce 3 och 5 Ce 2) vid Int 3		34 932	— 23 148
4. Omorganisation av de centrala intendenturanstalterna.			
2 beställningar för kaptener indragas vid uppkommande vakanser		—	
2 befattningar för pensionerade underofficerare (1:20) vid VII. militärbefälsstaben (indrogos 1/10 1949)		1 424	
3 förvaltare (i förrådstjänst) avses för andra befattningar vid intendenturförråden		—	
1 maskinist (Ce 16) överföres från sakanslag	7 692		
1 extra reparatör överföres till extra ordinarie i Ce 11	—		
1 förrådsman (Ce 9) överföres från VII. militärbefälsstaben	—		
1 förvaltare (i kassatjänst), 1 kontorist (Ce 13) och 1 kanslibiträde (Ce 11)	21 360		+ 27 628
5. Signalregementets kompani i Kristianstad ersättes av mobiliseringscentral.			
1 beställning för fanjunkare överflyttas till signalskolan		—	
2 befattningar för pensionerade underofficerare (1:20), varav en ej tillsatt, utgå		2 848	
1 tjänst för maskinist (Ca 16), ej tillsatt		—	
2 tjänster för förrådsvaktmästare (Ce 12) indragas vid uppkommande vakanser		—	
1 tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål överflyttas till Signalregementet		—	— 2 848

Arméchefens m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
6. Förstärkning av försvarsområdenas personal för mobiliseringsarbete m. m.			
Beställningar för 20 majorer överflyttas från infanteriet och artilleriet	—		
1 försvarsområdesofficer vid VII. militärbefälsstaben	4 756		
1 hemvärnsunderofficer (1:20) vid VII. militärbefälsstaben	2 848		
Lönefyllnad till Ma 6 för fanjunkare (Ma 5)	—		+ 7 604
7. Förhöjd löneställning för och ändrad redovisning av vissa skolchefer m. m.			
Chefen för pansartruppskolan Ma 10-Ma 11/10	1 188		
Chefen för signalskolan Ma 11-Ma 12/11	1 512		
2 majorsbeställningar vid artilleriet, avsedda för chef för artilleriets kadettskola och för viss försöksverksamhet vid artilleriskjutskolan överföras till arméstaben respektive artilleriskjutskolan		—	+ 2 700
8. Förbättringar av befordringsläget inom regementsofficersgraderna vid vissa personalkårer.			
3 majorer (Ma 10) — 3 överstelöjtnanter eller majorer (Ma 11/10), 2 vid fälttygkåren och 1 vid fortifikationskåren	3 468		+ 3 468
9. Befäl för garnisonskompaniet vid Svea livgarde.			
1 kapten (Ma 9)	11 460		
1 fänrik (Me 4)		7 092	
1 sergeant (Ma 4)		7 092	— 2 724
10. Överflyttning av viss värnpliktsutbildning till signaltrupperna.			
1 löjtnant (Ma 7), 1 fanjunkare (Ma 5) och 2 sergeanter (Ma 4)	29 892		+ 29 892
11. Kapten vid intendenturkåren omplaceras från Int 1 till infanteriskjutskolan	—		
12. Kapten eller löjtnant vid fälttygkåren, tygofficer vid kommendantsstaben i Boden, i utbyte mot befattning för pensionerad officer (1:29)	—		

Arméchefens m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
13. Förvaltare vid intendenturkåren omplaceras från intendenturförband till arméns underofficersskola	—		
1 förrådsunderofficer (1:20) vid skolan		2 848	— 2 848
14. Fortsatt utbyggnad av tygstaten.			
2 tygverkmästare av 1. klassen (Ca 21)	18 156		
2 tygverkmästare av 2. klassen (Ca 19)	16 380		
5 tyghantverkare av 1. klassen (Ca 18)	39 228		
11 tyghantverkare av 2. klassen (Ca 16)	80 244		
50 armétekniker (Ca 12)	308 976		
24 furirer		134 400	
1 tyghantverkare av 1. klassen (Ca 18) vid krigsmaterielverket		9 276	+ 319 308
15. Fortsatt utbyggnad av arméingenjörkåren.			
Utbyte av 8 arméingenjörer av 1. graden (Ce 29) mot			
1 armédirektör av 1. graden (Ca 33) 1 armédirektör av 2. graden (Ca 31) 5 arméingenjörer av 1. graden (Ca 29) 1 arméingenjör av 2. graden (Ca 27)	2 424		
Nytillkommande beställningar.			
3 arméingenjörer av 1. graden (Ce 29)	43 512		
5 arméingenjörer av 2. graden (Ce 27)	63 036		
1 armédirektör (Ca 30)		17 256	+ 91 716
16. Förändringar i staterna för sjukvårds- och veterinärpersonal m. m.			
1 fältläkare (Ca 31)		16 164	
1 bataljonsläkare (Ca 27), vakant		—	
2 bataljonsveterinärer (Ca 23), vakanta		—	
1 beställning för regementsveterinär (Ca 27) vid A 1 indrages vid uppkommande vakans och ersättes med bataljonsveterinärbeställning (Ca 23) vid IV. militärbefälsstaben		—	
5 beställningar för bataljonsveterinär (4 Ca 25, 1 Ca 23) indragas vid uppkommande vakanser		—	
1 bataljonsveterinär (Ca 25), vakant		—	
Beställningen för bataljonsveterinär (Ca 25) vid T 3 överföres till arméhundskolan		—	
2 tjänster för instruktionssköterska (Ce 15)	13 608		
1 sjukvårdsbiträde (Ce 3) vid Gotlands infanteriregemente (tillsatt 1/12 1949)	1 560		

Arméchefens m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
Arvodeskostnader för veterinärvård		1 000	
Reservsjuksköterskekår	5 520		+ 3 524
17. Förändringar i övrigt i manskapsstaterna.			
138 överfurirer	852 000		
109 furirer och 20 korpraler (konstaplar)		691 068	
43 vicekorpraler (konstaplar) och meniga	154 680		
Utökning av antalet musikfurirer och utbyte av musikelever mot volontärer över stat	—		+ 315 612
18. Förstärkning av lärarpersonalen vid tygförvaltningsskolan.			
5 yrkeslärare (Ce 19)	43 560		
3 instruktörer (Ce 16)	23 076		+ 66 636
19. Förstärkning av telegrafistpersonalen.			
2 radiotelegrafister (Ce 16) — förste radiotelegrafister (Ce 18)	1 440		
3 radiotelegrafister (Ce 16)	23 076		+ 24 516
20. Förstärkning av skogvaktarpersonalen m. m.			
1 biträdande skogvaktare (Ce 13) vid Tingstäde — skogvaktare (Ce 16)	624		
1 skogvaktare (Ce 16) vid P 2	7 068		
Skogvaktare för övningsfältet vid Hovdala		1 800	
Skogvaktare för övningsfältet vid N. Åsum, Rinkaby	1 000		
Skogvaktare för övningsfältet vid Skillingaryd	1 200		
Skogvaktare för övningsfältet vid Grytan	1 800		
Skogvaktare för övningsfältet vid Villingsberg	200		
Skogvaktare vid Vaxön		200	
Skogvaktare för övningsfältet vid Uppsala	450		+ 10 342
21. Ändrad redovisning m. m. av viss eldarpersonal.			
1 maskinist (Ca 16) och 1 eldare av 1. klassen (Ca 11) vid A 1 samt 1 eldare av 1. klassen (Ca 11) vid I 1 överföras till IV. militärbefälsstaben	—		
Extra tjänster för 1 maskinist (Cg 16) och 1 eldare av 1. klass (Cg 11) vid A 1 och 1 eldare av 1. klass (Cg 11) vid I 1 ha överförts till extra ordinarie	—		

Arméchefens m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
1 eldare av 2. klass (Ce 9) vid staben för Kiruna—Jokkmokks försvarsområden — eldare av 1. klass (Ce 10)	—		± 0
22. Förändringar i övrigt beträffande förråds- och vaktpersonal.			
4 förrådsmän (Ce 9) vid VII. militärbefälsstaben överflyttas till arméförvaltningens tygavdelnings anstalter, arméns tygverkstäder	—		
6 vaktmästare vid kommendantsstaben i Boden	35 496		
Förrådsmän vid kommendantsstaben i Boden	5 592		
1 förrådsvaktmästare (Ce 12) vid Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab	6 516		
1 förrådsvaktmästare (Ca 12) och förrådsman vid I 15	6 000		
Förrådsunderofficer (1:20) vid krigsskolan	—		
Förrådsvaktmästare vid arméförvaltningens tygavdelnings anstalter	4 500		
Arvoden till tillsynsmän		20 434	
Civil vakthållning vid tygförvaltningsskolan	895		
Centrala sjukvårdsförråd		133 937	— 95 372
23. Förändringar i övrigt beträffande kontorspersonal.			
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål vid VI. militärbefälsstaben — kanslibiträde (Ce 11)	924		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål vid VI. militärbefälsstaben — kontorist (Ce 13)	—		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål vid infanteriets kadettskola — kanslibiträde (Ce 11)	—		
1 vaktmästare (Ce 9) vid arméns underofficersskola jämte försvarets läroverks internat — kanslibiträde (Ce 11)	852		
118 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kontorsbiträden (Ca 8)	—		+ 1 776
24. Ökat antal och utbyte av tjänster för bilförare	17 748		+ 17 748

Arméchefens m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
25. Personalförändringar i övrigt m. m.			
1 förvaltare (i kassatjänst)	8 316		
1 sergeant (Ma 4) vid arméhundväsendet — fanjunkare eller sergeant (Ma 5/4)	768		
2 övergångsvis uppförda befattningar för inspektörer för lokalförsvaret (2:12) utgå		15 836	
1 montör (Ca 11) vid kommendantsstaben i Boden — förste montör (Ca 16)	900		
1 inspektionskonstapel (Ca 16) vid platsbefälet i Karlsborg (vakant 1/1 1950)		3 534	
Ändrad redovisning av personal vid centrala bok- och blankettförrådet samt tryckeri- och bokbinderipersonal	—		
Personal på avgångsstat		5 600	
Personal på disponibilitetsstat		10 080	
Indelt manskap		14 000	
Arvoden till lärare	4 320		
Premier för viss språkutbildning	9 000		
Vikarier för innehavare av i personalförteckning redovisade tjänster	451 360		
Övrig extra personal	98 560		
Fänrikar	38 080		
Personalvårdsassistenter	—		
Mobiliseringslottor	6 000		+ 568 254

26. Av arméchefens förslag (skr. 13/12 och 23/12 1949 samt 30/1 och 18/2 1950) om ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid vissa lägre truppförband föranledas följande personalförändringar.

	Ökning	Minskning	Summa
Svea trängregemente.			
4 förvaltare	30 576		
2 fanjunkare		13 608	
1 pensionerad officer (1:29)	4 756		
7 pensionerade underofficerare (1:20)		19 936	
3 kanslibiträden (Ce 11)	17 172		
4 förrådsmän (Ce 9)	20 592		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål		4 356	+ 35 196
Pansarförbanden.			
20 förvaltare	152 880		
8 fanjunkare		54 432	
2 pensionerade officerare (1:29)	9 512		
24 pensionerade underofficerare (1:20)		64 752	

	Ökning	Minskning	Summa
14 kanslibiträden (Ca 11)	80 136		
26 förrådsmän (Ce 9)	133 848		
4 biträden för skriv- och kontorsgöromål		17 424	+ 239 768
Artilleriregementena (A 1, A 3, A 6, A 8 och A 9).			
25 förvaltare	199 500		
10 fanjunkare		70 968	
5 pensionerade officerare (1:29)	26 060		
24 pensionerade underofficerare (1:20)		77 280	
15 kanslibiträden (Ca 11)	89 604		
13 förrådsmän (Ce 9)	69 792		
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål		8 712	+ 227 996
Luftvärnsregementena.			
12 förvaltare	94 416		
6 fanjunkare		42 000	
18 pensionerade underofficerare (1:20)		54 864	
9 kanslibiträden (Ca 11)	53 028		
3 förrådsmän (Ce 9)	15 888		
15 biträden för skriv- och kontorsgöromål		66 456	+ 12
Summa kostnadsökning kronor			1 731 703

Motiv.

1. I anslutning till förslag av 1945 års försvarskommitté har arméchefen, sedan den av 1948 års riksdag beslutade *omorganisationen av arméledningen* numera genomförts, upprepat sitt för budgetåret 1949/50 framförda yrkande om utbyte av den å staten för generalstabskåren uppförda, för chefen för sektion I vid arméstaben avsedda beställningen för överste i Ma 12 mot beställning för överste i Mo 12 eller Ma 12. Till stöd för förslaget har arméchefen framhållit angelägenheten av att i möjligaste mån bibehålla kontinuitet å sektionschefsbefattningen. Civilförvaltningen, som redan föregående år tillstyrkt arméchefens då föreliggande förslag, biträder det ånyo.

Den av arméchefen föreslagna överflyttningen av en majorsbeställning från pansartruppernas personalförteckning till generalstabskårens har motiverats med den utökning av pansarinspektörens verksamhetsfält, som föranletts av att dit numera hänförts även pansarinfanteriet och kavalleriet. Civilförvaltningen har intet att erinra mot förslaget.

I fråga om antalet beställningar för kapten eller löjtnant på arméstabens stat hade 1945 års försvarskommitté förutsatt, att för staben skulle avses 10 dylika beställningar. Från och med budgetåret 1949/50 hade antalet minskats från 23 till 17, varjämte en i försvarsbeslutet icke beräknad beställning tillkommit, kryptoofficer vid signalinspektionen. Med hänvisning till de omfattande utredningsarbeten, som åvila arméstaben i samband med nu pågående utredningar om försvarets framtida organisation, har arméchefen förklarat sig icke kunna i nuvarande läge genomföra vare sig de sålunda förut-

satta personalminskningarna eller den indragning av beställning för en regementsofficer på generalstabskårens stat, avsedd för arméstaben, som försvarskommittén likaledes förutsatt. Försvarskommittén räknade därutöver med att beställningen för en kapten, placerad hos arméöverläkaren, skulle kunna indragas. Då enligt arméöverläkarens åsikt behov alltjämt förelåge av beställningen, har arméchefen i avvaktan på erfarenheter av den beslutade anknytningen av arméöverläkaren och hans personal till försvarets sjukvårdsstyrelse icke ansett sig böra föreslå att beställningen indrages. Civilförvaltningen har räknat med 17 kaptensbeställningar vid arméstaben samt att den för placering hos arméöverläkaren avsedda kaptensbeställningen kvarstår.

Arméchefen har framhållit såsom olämpligt, att stabsarvodena knötes till vissa bestämda detaljchefer på sätt nu är fallet. De arbetsuppgifter, som år från år åvilade viss detaljchef, kunde avsevärt växla i omfattning och svårighetsgrad. Genom den ojämna arbetsbelastningen på de olika avdelningarna inom arméstaben måste nya detaljer organiseras vid vissa avdelningar, medan detaljer tillfälligtvis slopades vid andra. Medgivande borde därför lämnas arméstabschefen att fördela arvodena. Antalet detaljchefer vid arméstaben, som borde komma i åtnjutande av stabsarvode, överstege betydligt de 29, vilka nu kunde erhålla sådant. För att åstadkomma en rättvis fördelning av befattningsarvodena till ur arbets- och ansvarssynpunkt jämställda detaljchefer vore en ökning med 2 arvoden för arméstaben påkallad.

Civilförvaltningen har erinrat om att ämbetsverket tidigare icke kunnat biträda förslag om att inrätta nya stabsarvoden men tillrått, att utredning verkställdes i syfte att utröna, i vad mån och inom vilka institutioner arvoden möjligen kunde indragas i syfte att tillgodose behovet av nya stabsarvoden. I anslutning härtill anser civilförvaltningen, att frågan om beredande av ytterligare stabsarvoden vid de olika försvarsgrenarna bör få bero på resultatet av den av civilförvaltningen förordade utredningen. I avvaktan härå syntes icke heller någon ändring böra vidtagas med avseende på sättet för bestämmandet av vilka befattningar, som skulle vara förenade med arvoden.

Det redan tidigare framförda förslaget om att utbyta en kansliskrivare i Ca 15 mot en kontorsskrivare i Ca 17, har nu ytterligare motiverats med de ökade arbetsuppgifter som ankomma på kansliskrivaren i anledning av att en centralisering av ärenden måst ske till arméstabens expedition på grund av att arméstaben och arméinspektionen sammanslagits. Civilförvaltningen har alltjämt icke kunnat biträda förslaget.

Civilförvaltningen har intet att erinra mot att antalet ordinarie kanslibiträdestjänster vid arméstaben ökas med 3, avsedda såsom sekreterare åt arméchefen och arméstabens sektionschefer. I samband härmed föreslås, att antalet tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål minskas med 2.

I anledning av förslag om att utbyta tjänsten för förste expeditionsvakt i Ca 11 mot tjänst för förrådsuppbördsman i Ca 16 har civilförvaltningen tidigare tillstyrkt uppflyttning av befattningen till Ca 14. Ämbetsverket har icke funnit anledning frångå sitt förslag i denna del och räknar alltså med att 1

tjänst för förrådsförman i Ca 14 tillkommer i utbyte mot förste expeditionsvaktstjänsten.

Arméchefen föreslår minskning av antalet arvodesbefattningar för pensionerad personal med 1 befattning för aktuarie och expeditionsofficer i 1:29 samt 1 befattning för expeditionsunderofficer i 1:20 från och med den 1 juli 1950, 1 befattning för aktuarie och expeditionsofficer i 1:29 från och med den 1 oktober 1950 och 1 liknande befattning från och med den 1 april 1951, då innehavarens förordnande utlöper.

Civilförvaltningen biträder förslaget men vill ifrågasätta, om icke indragningen av befattningarna för aktuarie och expeditionsofficer skall kunna ske redan från och med den 1 juli 1950 för 2 befattningar och från och med den 1 oktober 1950 av den återstående befattningen.

Arméchefen har föreslagit, att arméledningens stamhästgrupp, som enligt Kungl. Maj:ts beslut skall förläggas till K 1:s etablissement, skall redovisas vid kavalleriet och underställas chefen för Livgardesskvadronen i vad avser stalltjänst och förvaltning. Genom en dylik anordning erfordrades — i stället för de nuvarande vid arméstaben redovisade 1 stallföreståndare (Ce 20), 1 fodermarsk (Ce 10) och 2 hovslagare (Ce 10) — 1 överfurir och 1 hovslagarfurir. Nämnda extra ordinarie tjänster jämte 10 hästskötare i Ce 9 borde överföras till kavalleriets personalförteckning (K 1) med angivande, att samtliga tjänster med undantag för hästskötartjänsterna skola indragas vid nuvarande innehavarnas avgång. Vidare kunde antalet kollektivavtalsanställda arbetare minskas och nu utgående bevakningskostnader vid arméstabens stall utgå.

Civilförvaltningen tillstyrker förslaget och framhåller, att, så länge den sålunda övertaliga personalen kvarbliver i tjänst, behov givetvis icke föreligger av hovslagarunderbefäl vid K 1.

Med hänsyn till erforderliga ombyggnadsarbeten beräknas överflyttningen av stamhästgruppen icke kunna genomföras förrän den 1 oktober 1950, varför arméchefen räknat med bevakningskostnader för de nuvarande lokalerna under 3 månader eller med 650 kronor.

Civilförvaltningen tillstyrker förslaget om särskild redovisning av beställning och befattningar (tjänster) för personal, avsedda för tjänstegrensinspektörerna. Under rubriken Tjänstegrensinspektörer skulle enligt arméchefens förslag också redovisas beställningarna för dessa inspektörer, nämligen generalfälttygmästaren, generalintendenten, arméöverdirektören, arméöverläkaren och överfältveterinären.

Enligt av Kungl. Maj:t den 26 augusti och den 18 november 1949 lämnade medgivanden äro f. n. vid arméstaben anställda 2 extra biträden för skriv- och kontorsgöromål, avsedda för tjänstgöring hos arméöverdirektören respektive arméöverläkaren. I anledning av förslag av arméchefen har civilförvaltningen förordat, att berörda extra biträdestjänster utbytas mot följande extra ordinarie tjänster, nämligen 1 tjänst för kanslibiträde i Ce 11, avsedd för arméöverläkarens expedition, och 1 tjänst för biträde för skriv- och kontors-

göromål, avsedd för arméöverdirektörens expedition. Tjänsterna i fråga ha förutsatts skola redovisas under rubriken Tjänstegrensinspektörer.

2. Enligt skrivelsen 1949: 278 (statsutskottets utl. 155, p. 4) godkände riksdagen Kungl. Maj:ts i propositionen 1949: 135 framlagda förslag beträffande *avvecklingen av Livregementet till häst m. m.* Genom beslut den 11 november 1949 har Kungl. Maj:t meddelat organisationsföreskrifter för det förband, Livgardesskvadronen (K 1), som skall ersätta regementet. I stort sett har ställning redan tagits till de personalförändringar som föranledas av avvecklingen och av att till K 1:s etablissement förlagts ridskolans mobiliseringscentrals avdelning i Stockholm, IV. militärbefälsstaben, kommendantsstaben i Stockholm och Stockholms stabskompani. I enlighet härmed och enligt förslag som arméchefen nu framlägger kunna indragas beställningen för sekundchef och de befattningar (tjänster) som i sammanställningen angivits skola utgå.

Arméchefen har vidare föreslagit följande personalförändringar.

Den tygofficer, ryttmästare vid kavalleriet, som enligt beslut vid förra årets riksdag skall bibehållas för tygförvaltningstjänsten vid staber och förband inom etablissementet, föreslås skola överföras till kapten vid fälttygkåren med placering såsom biträdande stabstygofficer vid IV. militärbefälsstaben.

För den gemensamma intendenturförvaltningstjänsten vid staberna och förbanden borde, till dess att mobiliseringscentralen flyttats från Stockholm, den nuvarande regementsintendenten bibehållas, placerad vid IV. militärbefälsstaben. Tidigare förutsatt indragning av arvodesbefattning för intendent vid kommendantsstaben kunde tills vidare icke ske.

Förrådsunderofficeren vid mobiliseringscentralen skall förvalta uppbörden av tyg- och intendenturmateriel för de till etablissementet förlagda enheterna samt uppbörden av proviant, furage, bränsle, lyse, renhållningsmateriel och drivmedel. Som förrådsunderofficer avses den nuvarande tygunderofficeren i 1: 20. Med hänsyn till det större ansvar som sålunda lägges på denne befattningshavare än vad som åvilar förrådsunderofficerare vid övriga mobiliseringscentraler föreslås han erhålla löneställning i likhet med förvaltare, d. v. s. arvode i löneklass 1: 22.

Såsom biträde åt förrådsunderofficeren, främst för proviantuppbörden borde bibehållas en överfurir. Vidare borde, i likhet med vad fallet är vid rationaliserade förband, för proviantredovisningen avses ett kanslibiträde. Då provianttjänsten ledes av IV. militärbefälsstaben borde tjänsten redovisas vid staben.

Arméchefen har vidare förordat, att den till IV. militärbefälsstaben övergångsvis överförda kanslibiträdestjänsten i kassatjänst skulle bibehållas och alltså den vid tjänsten i gällande personalförteckning fogade noten utgå.

Av befintliga tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid K 1 har arméchefen i skrivelse den 12 januari 1950 föreslagit 2 skola överflyttas till IV. militärbefälsstaben i avvaktan på organisationsundersökningar vid staben.

Arméchefen har i nyssnämnda skrivelse den 12 januari 1950 anfört, att vakttjänsten vid IV. militärbefälsstabens etablissement icke längre, såsom nu vore fallet, borde bestridas av Livgardesskvadronen. Tjänsten som vaktchefer bleve nämligen alltför betungande för skvadronens 9 furirer, som utöver ordinarie tjänstgöring och tjänst som dagbefäl fått tagas i anspråk som vaktchefer vart sjätte dygn. Vid skvadronens övningar utom kasernen under längre tidsperioder uppstode också svårigheter att ordna vakttjänsten vid etablissementet. För denna tjänst borde därför anställas särskild civil vaktpersonal (vaktmästare i Ce 9) med polismans befogenheter. Antalet vaktmästare borde vara 4, enär tjänstgöring måste ske hela dygnet och även under sön- och helgdagar. Vid staben funnes emellertid redan en vaktmästare i Ce 9, ursprungligen avsedd — förutom för tjänstgöring som bilförare — för göromål som portvakt och gårdskarl och för skötsel av värmeanläggning. Under de senaste åren hade han dock helt måst tagas i anspråk för motortjänsten inom staben. Under förutsättning att i enlighet med arméchefens förslag (jfr. p. 24) en för bilförare avsedd överfurirsbeställning inrättades vid staben kunde emellertid berörde vaktmästare tagas i anspråk för vakttjänst. Staben borde därför tillföras 3 tjänster för vaktmästare i Ce 9.

Av de nuvarande 5 förrådsmannatjänsterna vid K 1 skall, som i det föregående nämnts, 1 indragas. Vid mobiliseringscentralen erfordras alltjämt tills vidare 3. Den femte tjänsten föreslås skola överföras till kommendantsstaben i Stockholm. Angående behovet av denna tjänst har arméchefen anfört, att vid staben ständigt förekomme omfattande in- och utlämningar av intendenturmateriel m. m. till personal ur hemvärnet och andra frivilliga försvarsorganisationer samt till frivilliga befälsutbildningsrörelsen. Avsikten vore att kombinera denna verksamhet med ett centralt bytesförråd för inom etablissementet förlagda staber och förband i överensstämmelse med av organisationsnämnden framlagda principer. Förrådet borde lyda under kommendantsstaben, som för ändamålet borde förstärkas med 1 förrådsman samt 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål. Jämväl sistnämnda tjänst borde överflyttas från K 1.

Civilförvaltningen har icke haft annat att erinra mot vad arméchefen föreslagit än att ämbetsverket, liksom tidigare, ansett att, i avvaktan på närmare erfarenheter, arvodesbefattningen såsom förrådsunderofficer vid mobiliseringscentralen tills vidare borde hänföras till löneklass 1: 21 samt att den till IV. militärbefälsstabens kassa överförda tjänsten för kanslibiträde borde indragas vid uppkommande ledighet och ersättas med biträde för skriv- och kontorsgöromål.

3. Vid 1949 års riksdag har i anledning av Kungl. Maj:ts förslag (prop. 135, p. 3, riksd. skr. 278, statsutsk. utl. 155) fattats principbeslut rörande *intendenturutbildningens förläggning* av innebörd, att första, andra och tredje intendenturkompanierna skola indragas och ersättas av mobiliseringscentraler samt att intendenturutbildningen skall förläggas till trängregementena. I beslutet ingår också, att infanteriets kadettskola, som dittills varit förlagd till Karlberg, skall förläggas till det etablissement i Ulriksdal, som disponerats

av första intendenturkompaniet. Vid riksdagsbehandlingen av denna fråga förutsattes, att, som en första etapp i omförläggningen, utbildningen vid Int 1 skulle förläggas till T 4 i Hässleholm. I övrigt vore omförläggningen beroende av, bl. a., vissa byggnadsfrågor och borde ske med viss försiktighet med hänsyn till personal, som berördes av omflyttningarna. Det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om genomförandet av omorganisationen.

Omförläggningen av intendenturutbildningen föranleder vissa personalförändringar, vilka i brist på närmare utredning av frågan icke kunde beaktas vid behandlingen av arméns avlöningsanslag i propositionen 1949: 135. Sedermera framlade emellertid arméchefen i skrivelse den 18 maj 1949 förslag till de personalförändringar som föranleddes av indragningen av Int 1 och omförläggningen av kadettskolan. Förslaget, som i allt väsentligt bifölls av Kungl. Maj:t, beaktades i de personalförteckningar för budgetåret 1949/50 som fastställts av Kungl. Maj:t; såvitt avser ordinarie personal — minskning av överfurirer vid intendenturkåren — och pensionerad personal i arvodesbefattningar — överflyttning av en underofficer (1: 20) från krigsskolan till kadettskolan — dock endast i form av noter till de förteckningar för dylik personal som fastställts av riksdagen.

I sitt militärorganisatoriska underlag för budgetåret 1950/51 har arméchefen anfört, att det med hänsyn till det stora antal kompanier (11—12), varav ett trängregemente komme att bestå, vore nödvändigt att — på sätt också försvarskommittén föreslagit — indela förbanden på två bataljoner. Med hänsyn härtill och till att för trängregementena komme att avses i princip samma organisation av stabs- och förvaltningstjänsten som för infanteriregementena förelåge vid underhållstrupperna en brist på 8 regementsofficerare. Då i nuvarande läge en sådan utökning av personalstaten ansetts icke vara möjlig, har arméchefen föreslagit, att underhållstruppernas personalstat ökas med allenast en beställning för överstelöjtnant.

En för Int 1 avsedd majorsbeställning på intendenturkårens stat föreslås skola omplaceras till T 1 och utnyttjas för den intendenturutbildning som skall förläggas dit.

Av ordinarie personal i övrigt på intendenturkårens stat som blir övertalig vid indragningen av intendenturkompanierna föreslås 1 kapten omplaceras till infanteriskjutskolan (se p. 11) och 3 förvaltare (förrådstjänst) indragas vid uppkommande vakanser eller omplaceras till annan tjänst. Av förvaltare som av olika anledningar bli övertaliga har en föreslagits skola placeras vid arméns underofficersskola (se p. 13).

I anslutning till vad som förutsatts i propositionen 1948: 206 har arméchefen vidare föreslagit, att följande å intendenturkårens personalförteckningar upptagna beställningar, nämligen 8 fanjunkare, 14 sergeanter, 12 överfurirer, 26 furirer samt 3 förrådsvaktmästare från och med den 1 juli 1950 överföras till trängens (trängförbandens) stater. Återstående 1 fanjunkarbeställning har föreslagits kvarstå (vid AIS) och indragas först vid nuvarande innehavarens avgång. Av de 14 överflyttade sergeantsbeställningarna skulle 3 indragas vid uppkommande vakanser.

I samband med kadettskolans förflyttning från krigsskolan föreslås, att från krigsskolan till infanteriets kadettskola överföres en tygunderofficer (1: 20) såsom förrådsunderofficer. Medgivande har lämnats redan för budgetåret 1949/50 att använda denna befattning för kadettskolan. Vidare föreslås för kadettskolan 1 förrådsman (Ce 9) i utbyte mot en kollektivavtalsanställd arbetare.

En tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid Int 1 (mobiliseringscentralen) kan i enlighet med föreskrift i gällande personalförteckning indragas.

Vidare har arméchefen anfört, att furirerna i intendenturtjänst borde rekryteras vid trängregementena och icke direkt från armén i övrigt såsom hittills skett vid intendenturkompanierna. En mindre ökning av antalet manskapsbeställningar i lägre grader vid trängregementena bleve i anledning härav nödvändig.

Civilförvaltningen har tillstyrkt vad arméchefen föreslagit.

I skrivelse den 18 november 1949 har arméchefen bl. a. föreslagit, att all intendenturutbildning från och med den 15 maj 1950 förlägges till trängregementena, att i samband därmed ett sjukvårdskompani ur T 1 förlägges till P 3, Strängnäs, och ett sjukvårdskompani ur T 3 förlägges till I 21, Sollefteå, att Int 2 och Int 3 indragas från och med den 1 januari 1951, att den mobiliseringscentral, som ersatt Int 1, underställes T 1 från och med sistnämnda dag samt att mobiliseringscentraler, i motsats till vad som vid 1949 års riksdagsbeslut förutsattes, icke skola organiseras såsom ersättning för Int 2 och Int 3. Med hänsyn till ändrad mobiliseringsorganisation ansåges nämligen icke erforderligt att ersätta sistnämnda förband med mobiliseringscentraler. I stället kunde T 2 respektive T 3 direkt övertaga ansvaret för mobiliseringen. Kungl. Maj:t har den 17 februari 1950 meddelat beslut i enlighet med vad arméchefen sålunda föreslagit, dock med den jämkningen att sjukvårdskompaniet ur T 1 skulle förläggas till I 4, Linköping.

I nyssnämnda skrivelse den 18 november 1949 har vidare arméchefen föreslagit vissa ytterligare personalförändringar i anledning av intendenturkompaniernas indragning.

Sålunda har föreslagits, att de befintliga 3 befattningarna för expeditionsunderofficer (1: 20) indragas från och med den 1 januari 1951.

Såsom av det föregående framgår kan av de vid Int 1 (mobiliseringscentralen) redovisade extra ordinarie tjänsterna, nämligen 1 förrådsman (Ce 9) och 3 biträden för skriv- och kontorsgöromål, 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål indragas. Arméchefen har nu föreslagit, att de återstående tjänsterna överföras till att redovisas vid T 1.

Arméchefen har vidare föreslagit, att befintliga tjänster för kökspersonal vid Int 3 indragas, nämligen 1 köksföreståndare (Ce 12) och 7 ekonomibiträden (1 Ce 6, 1 Ce 3 och 5 Ce 2).

Arméchefen har slutligen anfört, att slutläget beträffande förrådspersonal och skrivbiträden vid Int 2 och Int 3 ännu icke kunde överblickas. Detta bleve

nämligen beroende av huruvida ökat behov av sådan personal komme att föreligga vid trängregementena, sedan dessa övertagit personalredovisning och förrådshållning för intendenturförbanden. Denna fråga komme att göras till föremål för undersökning av statens organisationsnämnd. Pågående översyn av försvarsområdesstabernas organisation hade utvisat, att personalstyrkan vid dessa i många fall vore underdimensionerad, varför viss personal ur Int 2 och Int 3 kunde tänkas bli omplacerad till dylika staber.

4. Såsom inledningsvis omnämnts i redogörelsen för den rationaliseringsverksamhet inom försvaret som bedrives genom statens organisationsnämnd har Kungl. Maj:t den 30 juni 1949 meddelat beslut om ändrad *organisation av de centrala intendenturanstalterna* vid försvaret på grundval av ett av nämnden framlagt förslag. Med hänsyn till att omorganisationen måste taga viss tid och till att vissa skiljaktiga meningar anförts i fråga om personalorganisationen vid förråden har slutlig ställning till personalfrågorna icke tagits genom detta beslut. Ytterligare övervägande av dessa frågor borde ske och slutligt förslag i ämnet skulle avgivas av vederbörande myndigheter i samråd med organisationsnämnden, sedan omorganisationen genomförts. Chefen för armén har emellertid föreslagit vissa personalförändringar fr. o. m. budgetåret 1950/51, som föranledas av denna omorganisation.

Förslaget beträffande intendenturanstalterna innebär, bland annat, att som förrådschefer placeras förvaltare i stället för som nu kaptener på aktiv stat. I anslutning härtill föreslås, att två beställningar för kaptener, förrådschefer vid intendenturförråden i Karlsborg och Boden, indragas efter hand som vakanser uppstå.

Från hittillsvarande uppgifter vid arméns intendenturförråd i Stockholm, Karlsborg och Boden samt arméns centralförråd i Östersund frigöras sammanlagt 4 förvaltarbeställningar. Enligt medgivande av Kungl. Maj:t den 6 maj 1949 må en övertalig förvaltarbeställning vid intendenturkåren i enlighet med organisationsnämndens förslag användas för placering som chef vid arméns centralförråd i Tingstäde. De vid VII. militärbefälsstaben redovisade 2 arvodesbefattningarna för förrådsunderofficer vid intendenturförrådet och uppbördsman vid förplägnadsmagasinet i Tingstäde som i samband därmed vakantsatts föreslås nu skola indragas.

Av de övertaliga förvaltarna föreslås vidare 3 skola utnyttjas såsom expeditions- och kasernförvaltare vid intendenturförråden i Stockholm, Karlsborg och Boden.

Slutligen föreslår arméchefen nu liksom i sin förenämnda skrivelse den 16 maj 1949, att till förevarande anslag med redovisning under rubriken arméns intendenturförråd i Stockholm överföres en nu från sakanslag avlönad maskinist därstädes, samt att såsom extra ordinarie upptages en extra reparatör i 11 lönegraden vid förrådet.

Den till överflyttning från VII. militärbefälsstaben föreslagna förrådsmannen föreslås redovisad vid centralförrådet i Tingstäde.

Civilförvaltningen har beträffande de föreslagna expeditions- och kasern-

förvaltarna vid intendenturförråden i Stockholm, Karlsborg och Boden anfört, att ifrågavarande göromål för närvarande bestridas av innehavarna av de tre sergeantsbeställningar, som föreslagits till indragning (jfr p. 3). Civilförvaltningen har anmärkt, att statens organisationsnämnd i sin rapport över organisationsundersökningarna vid arméns centrala intendenturanstalter m. m. icke berört frågan om ombesörjandet av kasernvårdsärenden vid intendenturförråden. Särskild befattningshavare härför hade sålunda icke beräknats liksom icke heller någon för expeditionsgöromål avsedd militär beställningshavare. Emellertid syntes frågan om erforderlig personal för kasernvårdsverksamheten vid anstalterna närmare böra klarläggas. I avvaktan på att så skett vore civilförvaltningen icke beredd tillstyrka att för intendenturanstalterna beräknades en förvaltarbeställning utöver vad organisationsnämnden föreslagit. De här ifrågavarande förvaltarbeställningarna syntes därför böra indragas vid uppkommande vakanser.

Statens organisationsnämnd har förklarat sig icke ha något att erinra mot att ifrågavarande tre förvaltarbeställningar övergångsvis bibehölles under budgetåret 1950/51. Det borde ankomma på generalintendenten att i samråd med nämnden överväga frågan om behov att disponera beställningarna efter denna tidpunkt.

Vad arméchefen i övrigt föreslagit i förevarande sammanhang har civilförvaltningen tillstyrkt.

Den år 1947 genomförda omorganisationen av huvuddelen av försvarets kassaavdelningar berörde icke intendenturförråden i Stockholm, Karlsborg och Boden. Det förutsattes, att den befintliga kassaorganisationen vid dessa förråd skulle bibehållas i avvaktan på resultatet av de numera slutförda organisationsundersökningarna vid förråden.

I skrivelse den 13 januari 1950 har försvarets civilförvaltning, då frågan om organisationen av kassaavdelningen vid intendenturförrådet i Stockholm genom personalavgång blivit aktuell, avgivit förslag till dylik organisation. Denna kassaavdelning, som förutom förrådet numera även betjänar infanteriets kadettskola, förestås av en kapten ur intendenturkåren som kassachef. För kassan avses i övrigt enligt gällande organisation 1 kontorsskrivare (Ce 19) samt 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål, samtliga avlönade från sakanslag. Kontorsskrivartjänsten är f. n. vakant.

Civilförvaltningen har närmare undersökt kassaavdelningens arbetsuppgifter och funnit dessa vara väl jämförbara med dem som åvila infanteriregementenas kassaavdelningar. Även om arbetsomfånget komme att minska i samband med att truppregistreringen beträffande vid första intendenturkompaniet krigsplacerad personal överflyttades till trängregementena, borde kassan organiseras efter samma mönster som normalkassorna, d. v. s. med 1 förvaltare (Ma 6) som kassachef, 1 kontorist och 1 kanslibiträde. Kontorist- och kanslibiträdestjänsterna borde tills vidare inrättas såsom extra ordinarie (Ce 13 respektive Ce 11). I samband härmed kunde förenämnda för kassaavdelningen avsedda från sakanslag avlönade tjänster indragas.

5. I anslutning till 1948 års försvarsbeslut uppdrog Kungl. Maj:t åt arméchefen att överväga spörsmålen om förläggningen av signalskolan och om signaltruppernas fredsorganisation. Arméchefen har nu anmält, att utredningen i dessa frågor icke avslutats. Det hade emellertid konstaterats, att det genom 1942 års försvarsbeslut inrättade men ännu ej organiserade *Signalregementets kompani i Kristianstad* (S 1 K) icke borde uppsättas. Terrängförhållandena kring Kristianstad lämpade sig nämligen icke för utbildning av signaltrupp, varjämte kompaniets avsedda förläggning skulle komma att medföra oproportionerligt höga administrationskostnader. Arméchefen föreslår därför att signalkompaniet i Kristianstad icke uppsättes utan att i stället till nämnda ort förlägges en mobiliseringscentral för signaltrupperna, vilken skulle underställas chefen för I 6 med signalofficeren vid I. militärbefälsstaben, nu tillika avsedd som chef för kompaniet, som biträde vid mobiliseringsplanläggningen. Förbandets truppregistrering borde handhavas av S 1.

I personalavseende skulle bifall till detta förslag innebära, att vissa för S 1 K avsedda tjänster kunde indragas eller utnyttjas för andra ändamål. Kompanichefen, major i Ma 10, borde kvarstå såsom signalofficer vid I. militärbefälsstaben och, såsom nyss angivits, biträda chefen för I 6 vid mobiliseringsarbete för mobiliseringscentralen. Den för kompaniadjutant avsedda beställningen för fanjunkare i Ma 5 borde utnyttjas för signalskolan, där behov förelåge av personalförstärkning. Av de 4 befattningarna för pensionerade underofficerare borde 1 med bibehållen redovisning vid signaltrupperna tjänstgöra vid I 6 såsom biträde vid mobiliseringsavdelningen samt arbetsledare och biträde vid mobiliseringsplanläggningsarbetet vid regementets tygavdelning. 2 befattningar, biträde i personaldetalj och kasernunderofficer (ej tillsatt), borde indragas medan den fjärde, tygunderofficer, tills vidare borde få tagas i anspråk för tjänstgöring vid Malmö försvarsområdesstab eller staben för Kalmar—Växjö försvarsområde eller infanteribefälhavarstaben i Karlskrona, vilka staber hemställt om förstärkning av personaluppsättningen. Tjänsterna för 1 maskinist i Ca 16 (ej tillsatt) och 2 förrådsvaktmästare i Ce 12 kunde indragas, varvid emellertid de båda sistnämnda tjänsterna borde få utnyttjas för försvarsområdesstaberna inom I. militärområdet, så länge de nuvarande innehavarna av tjänsterna kvarstode i tjänst. En tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål borde överflyttas till personaldetaljen vid S 1, vars arbetsvolym komme att växa i samband med att truppregistreringen för S 1 K förlades dit. Av den för kompaniet avsedda personalen skulle återstå 4 förrådsmän och 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål, vilka erfordrades för den föreslagna mobiliseringscentralen.

Civilförvaltningen tillstyrker, att åtgärder vidtagas i enlighet med arméchefens förslag. Med avseende på behovet av personal för mobiliseringscentralen har civilförvaltningen anfört, att ämbetsverket saknade hållpunkter för bedömandet. Likaså har civilförvaltningen funnit det vanskligt att redan nu taga ställning till frågan om utnyttjande av den i anledning av omorganisationen övertaliga personalen. I avvaktan på den ytterligare utredning härut-

innan, som syntes böra förebringas av arméchefen, har civilförvaltningen emellertid vid anslagsberäkningarna utgått från arméchefens förslag. Särskild föreskrift syntes i allt fall böra meddelas, att vid ledigheter som inträffa å de till indragning föreslagna befattningarna redan under innevarande budgetår, befattningarna icke finge återbesättas.

6. 1945 års försvarskommitté ansåg en *förstärkning av försvarsområdesstabernas personal för mobiliseringsarbete* nödvändig och föreslog, att vid varje stab skulle tillkomma en kompaniofficer på aktiv stat för krigsförberedelsearbetet. 1948 års försvarsbeslut förutsatte dock, att detta personalbehov skulle kunna fyllas kommenderingsvägen.

Chefen för armén har i skrivelse den 15 augusti 1949 återkommit till denna fråga. Av skrivelsen inhämtas i huvudsak följande.

Vid en jämförelse med truppförbanden har konstaterats, att mobiliserings- och krigsförberedelsearbetet för en försvarsområdesstab är både avsevärt större till omfånget och av mera kvalificerad art än för ett fredsförband. De nuvarande stabscheferna, kaptener, som i första hand svara för detta arbete, sakna merendels erfarenhet av dylikt arbete. På dem ankommer dessutom att vara försvarsområdesbefälhavarnas närmaste biträden i vad avser samtliga grenar av tjänsten vid staben samt att vara chefsinstruktörer för den frivilliga befälsutbildningen inom området. De sakna även kvalificerade biträden för det egentliga mobiliserings- och krigsförberedelsearbetet. Om en försvarsområdesstabs uppgifter på detta område skola kunna lösas på ett ur beredskapssynpunkt godtagbart sätt, kräves att varje stab permanent tillföres ytterligare arbetskraft i form av en härför kvalificerad officer.

Arméchefen har räknat med att denna personalförstärkning vid försvarsområdesstaberna måste ske inom ramen för gällande personalstater. Efter närmare övervägande har arméchefen stannat för att föreslå, att försvarsområdesstabernas behov av personalförstärkning tillgodoses genom omdisponering av regementsofficerare, majorer, vid infanteriet och artilleriet. Enda möjligheten att frigöra erforderligt antal regementsofficerare har ansetts vara att minska antalet bataljoner (divisioner) per regemente från de tre, som enligt 1942 års försvarsbeslut skulle finnas vid regementena, till två. Denna minskning av antalet bataljoner har dock ansetts icke böra ske vid pansarinfanteriregementena, I 1, I 7 och I 15, där värnpliktskontingenten blir större och utbildningslinjerna flera än vid övriga infanteriregementen. Ur artilleriets förband räknar man med att kunna frigöra 4 majorer, varför sammanlagt 20 majorer alltså skulle kunna avses för försvarsområdesstaberna. Detta antal motsvarar behovet för samtliga i fred befintliga försvarsområden utom Karlskrona och Vaxholms försvarsområden, vilkas behov av personalförstärkning enligt vad arméchefen uppger kan tillgodoses på annat sätt.

De regementsofficerare som sålunda tillföras försvarsområdesstaberna föreslås skola placeras såsom stabschefer. De kaptensbeställningar som nu avses för stabscheferna, borde då i stället avses för mobiliseringsofficerare. Enär dessa nya stabschefer i såväl fred som krig skola tjänstgöra vid försvarsområdesstaberna, har det ansetts lämpligast, att de överföras till dessas stater. Arméchefen har alltså hemställt, att 20 majorer vid infanteri- och artilleri-

förband (utom pansarinfanteriregementena) skulle överföras till försvarsområdesstabernas stater.

Statens organisationsnämnd, med vilken samråd i ärendet skett, har tillstyrkt förslagen.

Med anledning av denna framställning har Kungl. Maj:t den 2 september 1949 medgivit, att till tjänstgöring såsom stabschef vid försvarsområdesstab inom vederbörandes stationeringsort finge tidigast fr. o. m. den 1 oktober 1949 och tills vidare beordras högst 12 majorer ur infanteri- och artilleriförband.

Arméchefen har i förenämnda skrivelse även berört förhållandena på Gotland. Där finnes ingen försvarsområdesindelning i fred, varför de uppgifter som ankomma på försvarsområdesstab där ombesörjas av VII. militärbefälsstaben. Då det visat sig, att behov av personalförstärkning förelåge även där, har arméchefen tidigare yrkat, att en befattning för försvarsområdesofficer (arvodesbefattning i 1: 31) skulle inrättas vid staben. Någon ytterligare regementsofficer kunde icke frigöras för att tillgodose detta behov. I sitt militärorganisatoriska underlag till medelsäskandena för budgetåret 1950/51 har arméchefen upprepat detta yrkande. Därjämte har arméchefen ånyo hemställt, att vid VII. militärområdet inrättas en befattning för hemvärnsunderofficer i 1: 20. Denna sistnämnda befattning har arméchefen motiverat med att det med hänsyn till antalet hemvärnsområden på Gotland vore lika stort behov av en hemvärnsunderofficer där som vid övriga försvarsområdesstaber. Kommendering av personal ur I 18 vore olämpligt med hänsyn till bristen på trupputbildare vid regementet.

Civilförvaltningen har tillstyrkt förslagen om nya arvodesbefattningar vid VII. militärområdet med den ändringen dock att ämbetsverket för försvarsområdesofficeren föreslagit arvode enligt 29 löneklassen i löneplan 1.

Sedan statens organisationsnämnd hos chefen för armén förordat, att en av de för Kiruna—Jokkmokks försvarsområden uppförda fanjunkarbeställningarna (Ma 5) skall utbytas mot en förvaltarbeställning (Ma 6), avsedd för expeditionsföreståndare, har arméchefen i skrivelse den 12 januari 1950 anfört, att han med hänsyn till erforderlig försiktighet beträffande inrättande av nya förvaltarbeställningar f. n. icke vore beredd tillstyrka förslaget. Arméchefen har emellertid föreslagit, att innehavaren av beställningen i fråga erhåller ett lönetillägg i form av gratifikation utgörande skillnaden mellan lön i Ma 6 och Ma 5.

Civilförvaltningen har av principiella skäl avstyrkt förslaget om lönetillägg samt förklarat sig icke heller vara beredd att föreslå annan form av gottgörelse i förevarande fall.

7. *Förhöjd löneställning för och ändrad redovisning av vissa skolchefer.* Beträffande chefen för pansartruppskolan har arméchefen till ytterligare stöd för sitt redan för budgetåret 1949/50 framförda förslag i ämnet nu framhållit, att omorganisationen vid infanteriet, kavalleriet och pansartrupperna komme att innebära en utökning av skolans verksamhet. Med hänsyn härtill vore det än mera angeläget att för skolans chef, på sätt försvarskommittén föreslagit, avsåges en beställning för överstelöjtnant eller major.

I fråga om högre beställning för chefen för signalskolan, varom förslag likaledes framlades för budgetåret 1949/50, har anförts, att denna skola vore en av de största utbildningsanstalterna inom armén, där utbildning av såväl officerare som underofficerare och manskap ur alla truppslag ägde rum.

Civilförvaltningen har tillstyrkt förslagen.

I sin under p. 6 omnämnda skrivelse den 15 augusti 1949 har chefen för armén även föreslagit ändrad redovisning av två majorer vid artilleriets förband.

Vid A 4 är en major placerad som chef för den till regementet anslutna artillerikadettskolan. För att ernå likhet med beställningen för chef för infanteriets och kavalleriets kadettskola, som redovisas på arméstabens stat, föreslås, att en majorsbeställning vid ett artilleriregemente överföres till arméstabens stat och där avses för chefen för artillerikadettskolan.

Arméchefen har beträffande den andra majorsbeställningen anfört, att den försöksverksamhet vid artilleriskjutskolan, varom principbeslut fattats i 1948 års försvarsbeslut, krävde, att en majorsbeställning tillkomme vid skolan, vilket borde ske genom att en dylik beställning överfördes till skolan från ett artilleriregemente.

8. *Förbättringar av befordringsläget inom regementsofficersgraderna vid vissa personalkårer.* För innevarande budgetår föreslog chefen för armén, att 3 av de 7 för stabstygofficerare vid militärbefälsstaberna avsedda majorsbeställningarna vid fälttygkåren skulle utbytas mot 1 överstelöjtnantsbeställning och 2 beställningar för alternativt överstelöjtnant eller major. Förslaget föranledde ej åtgärd. Nu föreslår arméchefen allenast utbytet av 2 majorsbeställningar mot beställningar för alternativt överstelöjtnant eller major. Förslaget syftar till att ge stabstygofficerarna möjlighet att i likhet med de vid militärbefälsstaberna tjänstgörande stabsintendenterna nå högre tjänste- och löneställning, vartill jämväl deras ansvarsfulla befattningar berättigade dem. Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

Arméchefen har vidare tillstyrkt ett förslag av chefen för fortifikationskåren om utbyte av en majorsbeställning mot beställning för alternativt överstelöjtnant eller major. Förslaget, som motiverats av nödvändigheten ur såväl tjänste- som rekryteringssynpunkter av att kåren tillföres ytterligare en beställning i högre lönegrad, har tillstyrkts av civilförvaltningen.

9. I I 1 ingår enligt beslut av 1948 års riksdag det s. k. *garnisonskompaniet,* sammansatt av för fältpolisutbildning särskilt uttagna värnpliktiga från samtliga inskrivningsområden. Härigenom har regementet tillförts ett kompani utöver det antal, som ingår i normalorganisationen för pansarinfanteriregemente. Behovet av personal vid kompaniet beräknades av försvarskommittén till 1 kapten, 2 löjtnanter eller fänrikar, 1 fanjunkare, 2 sergeanter och 2 överfurirer eller alltså sammanlagt 8 personer. F. n. består personaluppsättningen av 1 löjtnant, 2 fänrikar, 1 fanjunkare, 4 sergeanter och 2 överfurirer (= 10 personer). Arméchefen har upprepat sitt för budgetåret 1949/50 framförda förslag, att för kompanichefen skulle avses en kaptensbeställning.

Vid bifall härtill kunde 1 fänriksbeställning och 1 sergeantsbeställning indragas. Då befäl ur andra förband icke kunde kommenderas till tjänstgöring vid garnisonskompaniet i den utsträckning försvarskommittén förutsatt, erfordrades utöver den av kommittén beräknade personaluppsättningen ytterligare 1 sergeantsbeställning. Civilförvaltningen har tillstyrkt vad arméchefen sålunda föreslagit.

10. I anslutning till i medelsäskandena för försvarsväsendets radioanstalt för budgetåret 1950/51 framlagt förslag om överflyttning av viss värnpliktsutbildning från anstalten till signalförbanden har chefen för försvarsstaben, efter samråd med chefen för armén, föreslagit, att signaltruppernas personalstat skall ökas med 1 löjtnant, 1 fanjunkare och 2 sergeanter, samtidigt som antalet officers- och underofficersbeställningar vid anstalten minskas.

11. Chefen för armén har föreslagit, att 1 kapten vid intendenturkåren, som blir övertalig vid indragningen av Int 1, omplaceras till infanteriskjutskolan (jfr p. 3). Civilförvaltningen och statens organisationsnämnd ha tillstyrkt förslaget.

12. Civilförvaltningen har liksom i anslagsäskandena för innevarande budgetår ansett sig icke kunna tillstyrka förslag av chefen för armén om att inrätta en beställning för kapten eller löjtnant vid fälttygkåren, avsedd för tygofficer vid kommendantsstaben i Boden, i utbyte mot en för pensionerad officer (1: 29) avsedd arvodesbefattning.

13. Chefen för armén har föreslagit, att 1 förvaltare (i förrådsstjänst), som blir övertalig vid indragning av intendenturkompanierna, omplaceras till arméns underofficersskola och att i samband härmed en för pensionerad underofficer (1: 20) avsedd arvodesbefattning såsom förrådsunderofficer indrages. Förslaget, som motiverats med den stora arbetsbörda som åvilade den såsom avdelningschef och lärare tjänstgörande intendenturofficeren vid skolan, vilken hade att vid sidan av sin lärartjänst handha även intendentur- och kasernvårdsärendena vid skolan, har tillstyrkts av civilförvaltningen.

Statens organisationsnämnd har icke velat motsätta sig förslaget men ansett, i likhet med civilförvaltningen, att beställningen icke bör kunna återbesättas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

14. Förslaget om *fortsatt utbyggnad av tygstaten* med sammanlagt 70 beställningar bygger på en plan för tygstatens utbyggnad, i vilken räknats med att antalet beställningar för furirer i beställningsmannatjänst skall minskas med 24. Enligt vad som uppgivits skulle några svårigheter att rekrytera de nytillkommande beställningarna icke behöva uppstå. Civilförvaltningen har ansett det tveksamt om i nuvarande läge en så betydande utbyggnad av tygstaten borde äga rum, särskilt i betraktande av den förhållandevis ringa minskning i antalet furirsbeställningar, som föresloges. Ämbetsverket insåge väl angelägenheten av att truppförband (motsvarande) ägde tillgång till personal, avsedd för den alltmer ökade tekniska materielen vid armén. Emellertid hade civilförvaltningen inhämtat, att mer än 50 procent av tygstatens nuvarande beställningshavare — frånsett de för krigsmaterielverket och försvarets fabriks-

styrelse avsedda — vore placerade på tygstationer och sådana tygverkstäder, som redovisade sina kostnader över driftstitlar. Civilförvaltningen ansåge sig icke kunna bedöma, om med hänsyn till krigsorganisationens krav tygstatsbeställningar i så stor utsträckning nödvändigtvis måste avses för tygstationerna och dylika verkstäder. Skulle så vara fallet, syntes icke något vara att invända mot den av arméchefen nu föreslagna ökningen, vilken hölle sig inom ramen för vad som redan beslutats. Vid anslagsberäkningarna har civilförvaltningen utgått från att de föreslagna 70 beställningarna tillkomma.

En av de för krigsmaterielverket avsedda beställningarna för tyghantverkare av 1. klassen har angivits kunna utgå ur personalförteckningen.

15. *Fortsatt utbyggnad av arméingenjörkåren.* Enligt propositionen 1948: 206 räknades såsom ett preliminärt slutläge med följande sammansättning av arméingenjörkåren, nämligen 1 arméöverdirektör i Cp 14, 4 armédirektörer av 1. graden i Ca 33, 17 armédirektörer av 2. graden i Ca 31, 28 arméingenjörer av 1. graden i Ca 29, 13 arméingenjörer av 2. graden i Ca 27 och sammanlagt 16 extra ordinarie arméingenjörer, varav 7 i Ce 24 och 9 i Ce 22. Den dittillsvarande provisoriska arméingenjörkåren förutsattes skola avvecklas genom att befintliga extra ordinarie arméingenjörer, som besutte för avsedd verksamhet erforderliga kvalifikationer, överfördes till ordinarie ingenjörer. Enligt beslut av 1949 års riksdag (prop. 1949: 135, s. 62. o. 72) har antalet beställningar enligt det preliminära slutläget utökats genom inrättande av ytterligare 1 beställning för arméingenjör av 1. graden i Ce 29 (radaringenjör).

Under hänsynstagande till möjligheterna att besätta ordinarie beställningar vid kåren upptogos i personalförteckningen för innevarande budgetår följande ordinarie beställningar, nämligen för arméöverdirektören i Cp 14, 2 armédirektörer av 1. graden i Ca 33, 11 armédirektörer av 2. graden i Ca 31, 17 arméingenjörer av 1. graden i Ca 29 och 7 arméingenjörer av 2. graden i Ca 27 samt därjämte 5 beställningar för armédirektör i Ca 30, vilka äro uppförda endast övergångsvis.

Förutom nämnda ordinarie beställningar äro i gällande personalförteckning uppförda följande extra ordinarie arméingenjörsbeställningar, vilkas innehavare avses utgöra rekryteringsunderlag för motsvarande eller högre ordinarie beställningar, nämligen 17 arméingenjörer av 1. graden i Ce 29, 9 arméingenjörer av 2. graden i Ce 27, 5 arméingenjörer i Ce 25, 2 arméingenjörer i Ce 24, 3 arméingenjörer i Ce 23 och 6 arméingenjörer i Ce 22. Beställningarna i Ce 25 och Ce 23 skola återbesättas i Ce 24 respektive Ce 22. Härutöver må i syfte att under en övergångstid säkra rekryteringen för utbildning till arméingenjörer finnas anställda 6 extra arméingenjörer i lönegrader, motsvarande högst de för arméingenjörer på aktiv stat i lägre lönegrader tillämpade (jfr prop. 1949: 135, s. 72). Beträffande dessa extra arméingenjörer har Kungl. Maj:t den 20 januari 1950 meddelat vissa särskilda bestämmelser.

Arméöverdirektören har efter verkställd undersökning rörande möjligheterna att tillföra arméingenjörkåren ytterligare ordinarie beställningar föreslagit,

att följande 8 ordinarie beställningar skola tillkomma för budgetåret 1950/51, nämligen 1 armédirektör av 1. graden i Ca 33, 1 armédirektör av 2. graden i Ca 31, 5 arméingenjörer av 1. graden i Ca 29 och 1 arméingenjör av 2. graden i Ca 27 samt att i samband härmed 8 beställningar för extra ordinarie arméingenjörer i Ce 29 skola indragas. Vidare har arméöverdirektören anmält, att på grund av avgång av de övergångsvis uppförda beställningarna för armédirektör i Ca 30 en dylik beställning kunde indragas fr. o. m. budgetåret 1950/51. Chefen för armén har tillstyrkt de sålunda föreslagna personalförändringarna.

Arméöverdirektören har vidare föreslagit, att antalet beställningar enligt det preliminära slutläget skall utökas med ytterligare 18 ordinarie beställningar. Arméchefen har för sin del funnit sig kunna f. n. tillstyrka att antalet beställningar enligt nämnda slutläge ökas med 11 extra ordinarie beställningar, nämligen 1 arméingenjör av 1. graden i Ce 29 (vapeningenjör) för arméingenjörkårens utbildningsverksamhet m. m., 1 arméingenjör av 1. graden i Ce 29 (signalingenjör) för VII. militärbefälsstaben, 4 arméingenjörer av 2. graden i Ce 27 (motoringenjörer) för pansarinfanteriregementena och Gotlands infanteriregemente, 1 arméingenjör av 2. graden i Ce 27 (motoringenjör) för Gotlands artillerikår, 1 arméingenjör av 1. graden i Ce 29 (motoringenjör) för marinförvaltningen och 3 arméingenjörer av 2. graden i Ce 27 (motoringenjörer) för Stockholms, Blekinge och Göteborgs kustartilleriförsvar. Av dessa beställningar har arméchefen föreslagit 8 skola inrättas från och med budgetåret 1950/51, nämligen 3 arméingenjörer av 1. graden i Ce 29 för arméingenjörkårens utbildningsverksamhet m. m., VII. militärbefälsstaben och marinförvaltningen samt 5 arméingenjörer av 2. graden i Ce 27, varav 2 för arméförband och 3 för kustartilleriförsvaren.

Civilförvaltningen har tillstyrkt de föreslagna jämkningarna i arméingenjörkårens personalförteckning för ordinarie tjänstemän. Till frågan om den ytterligare utökning av antalet arméingenjörer, som av arméöverdirektören äskats för arméns förband (motsvarande) ansåge civilförvaltningen det vanskligt att nu taga ställning, särskilt i betraktande av att arméingenjörkårens personaluppsättning så nyligen fastställts. Enligt ämbetsverkets mening hade det varit önskvärt, att med prövningen av frågan om en utbyggnad av kåren kunnat anstå till dess spörsmålet om behovet av ingenjörpersonal vid armén i den framtida organisationen kunde helt överblickas. Oberoende härav hade emellertid civilförvaltningen, som självfallet icke kunde bedöma, huruvida möjligheter förelåge att genom lämplig omdisponering av redan befintliga befattningar tillgodose de mest trängande behoven av ingenjörpersonal, ansett sig böra räkna med en utbyggnad av kåren i denna del enligt arméchefens förslag.

Frågan om inrättande av beställningar för 4 motoringenjörer, avsedda för marinen, har, framhåller civilförvaltningen, berörts jämväl av marinchefen i dennes militärorganisatoriska underlag. Marinchefen hade föreslagit, att beställningarna skulle inrättas såsom ordinarie med redovisning å marinens av-

löningsanslag. Enligt vad civilförvaltningen inhämtat funnes beställningar för ifrågavarande 4 ingenjörer redan nu inrättade, varvid avlöningen till vederbörande bestredes av sakanslag. Vid sådant förhållande ansåge civilförvaltningen sig böra förorda, att beställningarna överfördes till att avlönas från avlöningsanslag. Av såväl rekryterings- som befordringsskäl syntes det lämpligt att, på sätt arméchefen föreslagit, beställningarna inordnades i arméingenjörkåren. Anledning att därvid ifrågasätta, att avlöningskostnaderna för vederbörande skulle bestridas från marinens avlöningsanslag ansåge civilförvaltningen icke föreligga. Ämbetsverket räknade därför med att på arméingenjörkårens stat skulle tillkomma 1 beställning i Ce 29 och 3 beställningar i Ce 27, avsedda för motoringenjörer vid marinen.

16. *Förändringar i staterna för sjukvårds- och veterinärpersonalen m. m.* I 1950 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 147) har i enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning förordats, att den för kommendantsstaben i Boden avsedda beställningen för fältläkare i Ca 31 på fältläkarkårens stat fr. o. m. budgetåret 1950/51 överföres till personalförteckningen för garnisonssjukhusen.

Chefen för armén har i skrivelse den 12 januari 1950 anfört, att möjligheterna undersökts att minska antalet beställningar vid fältläkarkåren genom att förena läkarbefattning vid militärbefälsstaberna med läkarbefattning vid truppförband inom de garnisonsorter, där staberna vore belägna. Undersökningarna hade ännu icke lämnat tillräckligt säkra utgångspunkter för ett slutligt ställningstagande. Ett undantag utgjorde dock VII. militärområdet, där antalet förband vore väsentligt mindre än inom övriga militärområden och sålunda militärbefälsläkarens arbetsuppgifter vore begränsade i jämförelse med övriga militärbefälsläkares. Det vore därför möjligt att förena läkarbefattningen vid militärbefälsstaben med läkarbefattningen vid Gotlands artillerikår, vars personalstyrka vore relativt ringa. Arméchefen föreslår därför, att den för kåren avsedda bataljonsläkarbeställningen (Ca 27), som f. n. är vakant, indrages fr. o. m. budgetåret 1950/51 och att fältläkaren vid militärbefälsstaben ålägges att tillika vara förbandsläkare vid artillerikåren. Civilförvaltningen har tillstyrkt förslaget.

Med hänsyn till den fortskridande motoriseringen av Svea och Wendes artilleriregementen har föreslagits att de båda för nämnda förband avsedda bataljonsveterinärbeställningarna (Ca 23), som f. n. äro vakanta, skola indragas.

Arméchefen har i anslutning till föreslagen begränsning av stamhästbeståndet i förenämnda skrivelse den 12 januari 1950 föreslagit följande ytterligare förändringar beträffande veterinärpersonalen.

Den för Svea artilleriregemente avsedda regementsveterinärbeställningen i Ca 27 föreslås skola indragas vid nuvarande innehavarens avgång, varvid avses skola tillkomma en bataljonsveterinärbeställning (Ca 23) vid IV. militärbefälsstaben för veterinärtjänsten vid Stockholms garnison.

Bataljonsveterinärbeställningen i Ca 23 vid Göta artilleriregemente och

5 bataljonsveterinärbeställningar i Ca 25 — vid Svea och Göta ingenjörkårer samt vid Svea, Göta och Skånska trängregementena — föreslås skola indragas vid nuvarande innehavarnas avgång.

Bataljonsveterinärbeställningen i Ca 25 vid Norrlands trängregemente föreslås skola fr. o. m. budgetåret 1950/51 överföras till arméhundskolan.

Civilförvaltningen har i fråga om den föreslagna överflyttningen till arméhundskolan av bataljonsveterinärbeställningen vid Norrlands trängregemente anfört, att denna fråga syntes bli beroende av ställningstagande till frågan om hundväsendets framtida organisation och behovet av särskild militärveterinär för skolan. Med hänsyn till det läge, vari denna fråga befunne sig, syntes anledning knappast föreligga att redan nu redovisa en bataljonsveterinärbeställning vid skolan. I övrigt har civilförvaltningen icke haft annat att erinra mot arméchefens förslag än att ämbetsverket framhållit, att bataljonsveterinärbeställningen (Ca 25) vid Svea ingenjörkår i anledning av genom transport av innehavaren av beställningen uppkommen vakans kunde indragas redan fr. o. m. budgetåret 1950/51.

Antalet instruktionssköterskor (Ce 15) vid armén, f. n. 5, har föreslagits skola utökas med 2 tjänster, avsedda för den sjukvårdsutbildning vid Svea trängregemente och Skånska trängregementet, som skulle förläggas till andra förband (jfr prop. 1949: 135, p. 3, och p. 3 i det föregående).

Genom beslut den 18 november 1949 har Kungl. Maj:t medgivit, att antalet extra ordinarie sjukvårdsbiträdestjänster vid armén finge utökas med en, avsedd för Gotlands infanteriregemente. Ökningen är föranledd av det stora antalet civila patienter på regementets sjukhus.

Det i gällande förteckning å vissa arvoden och särskilda ersättningar under rubriken Veterinärväsendet uppförda beloppet å 17 000 kronor för veterinärvården vid de förband m. m., där dylik vård icke bestrides av militärveterinär, har angivits kunna minskas med 1 000 kronor.

I propositionen 1949: 135 (s. 97 o. f.) berördes ett av dåvarande försvarets sjukvårdsförvaltning framlagt, av civilförvaltningen och statskontoret i princip tillstyrkt förslag om att inrätta en reservsjuksköterskekår för försvaret med anställningsvillkor enligt samma system som för arvodesanställd läkarpersonal. I avvaktan på ytterligare utredning var emellertid departementschefen icke beredd att i nämnda sammanhang taga ställning till förslaget. Sedan i motionen II: 352 till 1949 års riksdag hemställts, att riksdagen måtte i princip besluta, att den ifrågasatta reservsjuksköterskekåren skulle inrättas fr. o. m. budgetåret 1949/50, uttalade statsutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 155 (s. 30 o. f.), att utskottet i likhet med motionärerna funne det angeläget, att särskilda åtgärder vidtoges i syfte att tillförsäkra försvaret en reserv av sjuksköterskor, vilka vore förtrogna med de speciella förhållanden, under vilka den militära sjukvården bedreves. Utskottet ansåg sig emellertid, med hänsyn till att frågan då ännu icke slutligt handlagts inom försvarsdepartementet, icke böra tillstyrka, att riksdagen i anledning av motionen vidtoge någon åtgärd i nämnda syfte.

Som skäl för förslaget om att inrätta en reservsjuksköterskekår hade dåvarande sjukvårdsförvaltningen anfört i huvudsak följande.

Såväl under fredsförhållanden som i krig skulle en reservkader av sjuksköterskor, förtrogna med sjukvården vid militära förband, vara en värdefull tillgång för försvaret. Under nuvarande förhållanden vore de extra sjuksköterskor, som av förbanden anlitades vid förefallande behov — vid vakans, tjänstledighet, vid större militära övningar, vid ökad sjuklighet eller epidemi vid förband etc. — oerfarna i militär sjukvård. Den begränsade tillgången på sjuksköterskor medförde, att förbandens behov av extra sjuksköterskor finge tillgodoses genom anlitande av de sköterskor, som till äventyrs stode till buds. Någon regelbundet återkommande tjänstgöring för extra sjuksköterskor i militär sjukvård kunde med nuvarande organisation näppeligen åvägabringas. Visserligen vore själva sjukvården såsom sådan densamma vare sig den meddelades civilt eller militärt klientel. I fråga om de betingelser, under vilka den meddelades, förefunnes emellertid en icke oväsentlig skillnad i det ena och det andra fallet. Den militära organisationen, särskilt under fältförhållanden, gåve naturligen försvarssjukvården en särprägel.

Det vore sålunda angeläget, att försvaret tillförsäkrades en reserv av extra sjuksköterskor, som genom regelbundet återkommande tjänstgöring vid förbanden bibringades förtrogenhet med militär sjukvård. Genom sådan tjänstgöring skulle ett visst antal sjuksköterskor, utöver de vid förbanden fast anställda, bli insatta i militära förhållanden, såsom organisationen av krigssjukhus av olika kategorier, den militära sjukvårdsmaterielens karaktär samt dess packning och användning under fältförhållanden. Då vidare enligt krigssjukvårdsplanen sjuksköterskor vore placerade vid samtliga militärbefälsstaber för att där under krig biträda läkarna vid organiserandet av sjukvården, skulle det vara till stor fördel, om redan i fredstid ett antal extra sjuksköterskor genom tjänstgöring vid mera omfattande militära övningar gjordes skickade för ifrågavarande uppgift. Då i det moderna kriget även civilbefolkningen i stor utsträckning indroges i stridslinjen och därigenom ej sällan syntes bli hänvisad till de militära sjukvårdsresurserna vid behov av vård, skulle en på nämnt sätt kvalificerad kår av sjuksköterskor bli till gagn även för civilförsvaret.

Beträffande den närmare utformningen av en reservsjuksköterskekår samt kostnaderna härför anförde sjukvårdsförvaltningen i huvudsak följande.

Efter mönster av de organisationer, som avsåge att tillförsäkra försvaret i militär sjukvård hemmastadda läkare (bataljonsläkare vid fältläkarkåren, marin- och flygläkare av 2. graden), borde inrättas ett antal befattningar såsom extra sjuksköterskor vid försvaret. Ifrågavarande extra sjuksköterskebefattningar borde efter ansökning tillsättas för en tid av tre år. Innehavare av sådan befattning borde vara skyldig att årligen tjänstgöra under viss tid, förslagsvis 42 dagar, och skulle härför erhålla dels visst årsarvode och dels dagarvode under föreskriven tjänstgöring. Möjlighet borde finnas att placera vederbörande till tjänstgöring vid vilket förband inom riket som helst. Då den föreslagna organisationen borde prövas någon tid, borde antalet befattningar till en början begränsas till högst 25. De sjuksköterskor, som skulle rekrytera ifrågavarande kader, borde vara väl meriterade och erfarna personer i en ålder av 30—45 år. Genom årlig kontakt med den militära sjukvården och militära förhållanden skulle ifrågavarande sjuksköterskor bli lämpade att placeras på nyckelposter i händelse av krig.

I fråga om ersättningen ville sjukvårdsförvaltningen erinra, att extra sjuksköterska, som tjänstgör vid försvarets förband, för närvarande åtnjuter av löning i Cg 12. För att ernå en god rekrytering till ifrågavarande reserv av

sjuksköterskor och med hänsyn till att dessa sköterskor måste binda sig för viss tids årlig tjänstgöring, syntes det vara nödvändigt att fastställa arvoden, tillhopa ej obetydligt överstigande vad för närvarande utginge till extra sjuksköterska. Arvodena syntes lämpligen böra utgå dels med 500 kronor för år — med tjänstgöringsskyldighet 42 dagar — dels med 10 kronor för dag vid tjänstgöring. Därtill borde liksom för närvarande komma ersättning för resor till och från tjänstgöringsorten.

Den merkostnad, som därigenom skulle uppstå för statsverket, beräknades enligt följande. Ersättning till extra sjuksköterska, anställd enligt nu gällande grunder, utgjorde i lönegrad Cg 12 å 3-ort kronor 16: 65 för dag i månad om 30 dagar eller sålunda för tjänstgöring 42 dagar kronor 699: 30. För 25 sådana extra sjuksköterskor bleve alltså kostnaderna för nämnda tjänstgöring kronor 17 482: 50. Motsvarande antal sjuksköterskor uti den föreslagna kåren skulle föranleda en årlig kostnad vid 42 dagars tjänstgöring av [25 × (500 + 420) =] 23 000 kronor. Den nu föreslagna organisationen skulle alltså medföra en årlig merkostnad av (23 000 — 17 482: 50 =) kronor 5 517: 50. Kostnadsökningen syntes obetydlig om man toge i betraktande den stora fördelen för försvaret att i såväl fred som krig äga tillgång till en välkvalificerad reserv av sjuksköterskor.

I anslutning till vad sjukvårdsförvaltningen sålunda anförde föreslog ämbetsverket, att 25 befattningar för extra sjuksköterskor med skyldighet att fullgöra tjänstgöring vid försvaret 42 dagar årligen skulle inrättas mot *dels* ett årsarvode av 500 kronor och *dels* ett dagarvode av 10 kronor vid föreskriven tjänstgöring.

Civilförvaltningen anförde i anledning av förslaget, att ämbetsverket, som till fullo insåge värdet av att åtgärder vidtoges i syfte att skapa en kader av sjukvårdspersonal för här avsett ändamål, ansåge sig böra förorda, att den föreslagna reservsjuksköterskekåren upprättades. Närmare förslag om kårens organisation och om de avlönings- m. fl. föreskrifter, som erfordrades, syntes böra avgivas av sjukvårdsförvaltningen.

Statskontoret anförde för sin del, att vissa skäl onekligen talade för det av sjukvårdsförvaltningen framlagda förslaget. Ämbetsverket funne det dock i hög grad tveksamt, om praktiska möjligheter förelåge att med nu rådande brist på sjuksköterskor organisera en dylik kår. Ämbetsverket utginge från att med hänsyn till föreslagen tjänstgöring anställning vid kåren icke finge kombineras med anställning vid statligt eller kommunalt sjukhus. De ifrågasatta löneförmånerna hade icke föranlett erinran från ämbetsverkets sida.

Sedermera har medicinalstyrelsen i anledning av remiss yttrat sig över förslaget samt förordat, att detsammas realiserande uppskjutes till dess bättre tillgång på sjuksköterskor föreligger. Styrelsen har härvid anfört i huvudsak följande.

Det vore enligt styrelsens uppfattning angeläget, att man särskilde det behov försvaret hade av extra sjuksköterskor för semestrar, ökad sjuklighet och epidemier och det tillskott av sjuksköterskor, som behövdes under fälttjänstövningar, där de tjänstgörande sjuksköterskorna vunne förtrogenhet med den militära sjukvårdsmaterielens karaktär, dess packning och användning m. m. I det första fallet syntes trängande behov icke föreligga av en mera erfaren sjuksköterskereserv än den, som under motsvarande förhållan-

den stode den civila sjukvården till buds, medan det däremot i det senare fallet måste vara av värde att ha tillgång till sjuksköterskor, som förvärvat en viss kännedom om den militära sjukvården. Trots att medicinalstyrelsen insåge, att en reservkår av sjuksköterskor, till vilken rekryteringen endast syntes kunna ske bland sjuksköterskor, som redan innehade anställning inom den civila hälso- och sjukvården, skulle ha betydelse ur beredskapssynpunkt, ansåge styrelsen sig med nu rådande brist på sjuksköterskor icke kunna tillstyrka, att en dylik kår komme till stånd. Styrelsen, som hade sjuksköterskornas krigsplaceringar om hand, hade avdelat erfarna och med militär sjukvård förtrogna sjuksköterskor för tjänstgöring vid militärbefälsstaberna i händelse av krig. Vid genomgång av krigsplaceringarna vid etapp- och fördelningssjukhusen hade det visat sig, att 80 % av de där placerade sjuksköterskorna med ställning som husmödrar varit inkallade i militärtjänst. Enligt styrelsens mening skulle därför en kår på 25 sjuksköterskor icke betyda särdeles mycket ur militär beredskapssynpunkt medan det däremot skulle vålla den civila sjukvården ett stort avbräck att under rådande förhållanden avstå 25 erfarna sjuksköterskor under 42 dagar årligen.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har i sina äskanden för budgetåret 1950/51 hemställt, att en reservsjuksköterskekår för försvaret måtte inrättas i huvudsaklig överensstämmelse med sjukvårdsförvaltningens förslag. Sjukvårdsstyrelsen har därvid i anledning av medicinalstyrelsens utlåtande i ärendet anfört i huvudsak följande.

Sjukvårdsstyrelsen ville beriktiga medicinalstyrelsens uttalande såtillvida, att rekryteringen till ifrågavarande kår huvudsakligen vore avsedd att ske icke på sätt medicinalstyrelsen förutsatt utan bland sjuksköterskor, som på grund av giftermål eller av annan anledning lämnat yrkesutövningen ävensom vid skolor anställda sjuksköterskor, vilka under ferierna vore oförhindrade att fullgöra tjänstgöring vid försvaret. Det syntes vara enbart till gagn för sjukvården över huvud taget, att sådana sjuksköterskor finge tillfälle till viss tids tjänstgöring, som vore ägnad att vidmakthålla deras yrkeskunnighet. De av medicinalstyrelsen uttalade farhågorna rörande de verkningar för den civila sjukvården det skulle medföra att avstå 25 erfarna sjuksköterskor under 42 dagar årligen syntes få anses synnerligen överdrivna även med de premisser, varifrån medicinalstyrelsen utgått. Antalet aktivt arbetande sjuksköterskor inom landet överstege nämligen 10 000. Att taga 2,5 promille därav i anspråk för 6 veckors årlig tjänstgöring syntes näppeligen kunna innebära ett »stort avbräck» för den civila sjukvården.

Civilförvaltningen har ånyo tillstyrkt, att den föreslagna reservsjuksköterskekåren inrättas samt, i avvaktan på slutligt ställningstagande till frågorna om anställnings- och avlöningsvillkor m. m. för personalen, beräknat kostnaderna härför till 23 000 kronor för budgetåret 1950/51.

17. *Förändringar i övrigt i manskapsstaterna.* Utbyggnaden av överfurirskadern har hittills icke skett i den takt som förutsattes i 1944 års manskapsutrednings förslag, vilket ligger till grund för principbeslut vid 1947 års riksdag (prop. 130, punkt 3; riksd, skr. 327) om de åtgärder som skola vidtagas i syfte att begränsa antalet manskap med kontraktsanställning. Orsaken härtill har varit osäkerheten om möjligheterna att i så stor utsträckning som manskapsutredningen förutsatt kunna bereda sysselsättning åt äldre, för regelbunden trupptjänst icke längre lämpliga överfurirer. Denna

fråga behandlades närmare vid anmälan av propositionen 1948: 206 (s. 247 o. f.), där det konstaterades, att med en av arméchefen föreslagen lösning av frågan hinder icke längre kunde anses föreligga att utbygga överfurirskadern i önskvärd omfattning. Av vissa angivna skäl förordades ändock, att denna utbyggnad skedde med en viss försiktighet.

Arméchefen har för budgetåret 1950/51 föreslagit en fortsatt utbyggnad av överfurirskadern. Utbyggnaden föreslås dock fortfarande skola ske i långsammare takt än som av manskapsutredningen förutsatts. Förslaget i vad avser förbanden m. m. framgår (utom såvitt avser överfurirer i hovslagar- och sjukvårdstjänst) av efterföljande sammanställning, som för jämförelse upptager jämväl motsvarande personalstater för innevarande budgetår. Arméchefen har härvid i enlighet med 1948 års försvarsbeslut (jfr. prop. 1948: 206, s. 269) förutsatt att intendenturkårens överfurirer skola överföras till trängförbanden.

Truppslag m. m.	Budgetåret 1949/50	Budgetåret 1950/51
Infanteriet	443	500
Kavalleriet	57	63
Pansartrupperna	85	97
Artilleriet	161	189
Luftvärnet	112	126
Ingenjörtrupperna	48	55
Signaltrupperna	23	25
Trängen	80	120
Intendenturkåren	14	—
Infanteriskjutskolan	4	4
Ridskolan	2	2
Arméns jägarskola	[1] 6	[1] 6
Summa	**1 035**	**1 187**

[1] Varav en vid försvarsområdesstaben.

De i tablån för de olika truppslagen (utom signaltrupperna, signalregementet) upptagna överfurirsbeställningarna för budgetåret 1950/51 fördela sig på förband på följande sätt, nämligen

vid infanteriet: 28 vid I 1, varav 2 för garnisonskompaniet, 29 vid I 7, 27 vid I 19, varav 1 brandmästare i Bodens garnison, samt 26 vid ettvart av de övriga infanteriregementena;

vid kavalleriet: 4 vid K 1, varav 1 biträde åt förvaltningsunderofficeren, 19 vid ettvart av K 2 och K 3, samt 21 vid K 4;

vid pansartrupperna: 21 vid P 1, 25 vid ettvart av P 2 och P 3 samt 26 vid P 4, varav 1 för pansartruppskolan;

vid artilleriet: 24 vid ettvart av A 1—A 4, 14 vid A 5, 21 vid A 6, 16 vid A 7, 20 vid A 8 och 22 vid A 9;

vid luftvärnet: 22 vid ettvart av Lv 1—Lv 3 och 15 vid ettvart av Lv 4—Lv 7;

vid ingenjörtrupperna: 20 vid Ing 1, varav 1 för ingenjörtruppskolan, 19 vid Ing 2 och 16 vid Ing 3; samt

vid trängen: 31 vid T 1, 29 vid T 2 och 30 vid ettvart av T 3 och T 4.

Arméchefen har icke för budgetåret 1950/51 föreslagit någon förändring beträffande antalet beställningar för överfurirer i hovslagartjänst (vid kavalleriet), f. n. 60. Emellertid har arméchefen med hänsyn till förutsedd minskning av antalet stamhästar föreslagit, att föreskrift meddelas om att dylik beställning vid inträffande ledighet icke må återbesättas.

Antalet beställningar för överfurirer i sjukvårdstjänst (vid trängen) har arméchefen föreslagit skola minskas från 95 till 81.

Sammanfattningsvis innebär arméchefens förslag, som tillstyrkts av civilförvaltningen, en utökning av överfurirskadern med tillhopa (1 187 — 1 035 + 81 — 95 =) 138 beställningar.

För budgetåret 1949/50 fastställd personalförteckning för armén upptager, med undantag för musikmanskap och furirer i beställningsmannatjänst vid tygstaten, följande antal beställningar för icke-ordinarie manskap, nämligen 2 780 furirer, 1 074 korpraler (konstaplar) och 2 006 vicekorpraler (vicekonstaplar) och meniga. Arméchefens förslag till manskapsstater för budgetåret 1950/51 innebär i stort sett en fortsatt begränsning i enlighet med vad 1944 års manskapsutredning föreslagit i sitt vid 1947 års riksdag prövade förslag till åtgärder för att begränsa antalet kontraktsanställt manskap inom krigsmakten. Beträffande korpraler, vicekorpraler och meniga har emellertid arméchefen förordat en mindre ökning, huvudsakligen för kavalleriet och trängregementena, sammanhängande med kavalleriets omorganisation respektive tyg- och intendenturkompaniernas införlivande med trängregementena och den föreslagna övergången i samband därmed till att vid trängregementena rekrytera överfurirer och furirer i tyg- och intendenturtjänst. Å andra sidan har arméchefen med hänsyn till förutsatt minskning av antalet stamhästar föreslagit en avsevärd minskning av antalet furirer i hovslagartjänst. Enligt arméchefens förslag, som tillstyrkts av civilförvaltningen, skulle antalet manskapsbeställningar minskas, för furirer med 109 till 2 671 och för korpraler (konstaplar) med 20 till 1 054, samt ökas för vicekorpraler (vicekonstaplar) och meniga med 43 till 2 049.

Efter förslag i propositionen 1948: 206 vidtogs fr. o. m. budgetåret 1948/49 en omfördelning av de lägre beställningarna inom försvarets musikkårer så att antalet beställningar för musikfurirer ökades och antalet beställningar i lägre manskapsgrader minskades i proportion till denna ökning. Genom denna åtgärd tillgodosågs till en del ett yrkande i frågan som under remissbehandlingen av 1945 års försvarskommittés betänkande framställts av försvarsväsendets underbefälsförbund.

I skrivelse den 30 november 1948 hemställde underbefälsförbundet, att musikelevinstitutionen skulle upphävas och att musikeleverna skulle överföras till volontärer över stat. Vid anmälan av denna framställning i propositionen 1949: 135 förklarade jag mig icke beredd att taga ställning till frågan i avvaktan på säkrare hållpunkter för militärmusikens organisation.

Underbefälsförbundet har nu i skrivelse den 29 november 1949 återkommit till sina tidigare förslag i ämnet. Förbundet har, utifrån vad förbundet

inhämtat från den utredning (1947 års musikutredning) som har att ur vissa synpunkter taga ställning jämväl till frågan om militärmusiken, ansett sig kunna utgå från att militärmusikaliska formationer skulle komma att alltjämt finnas i förhållandevis stor omfattning i vart fall under en mycket lång övergångstid. I syfte att bereda den lägre musikpersonalen bättre och med truppersonalen likvärdigare befordrings- och lönevillkor har förbundet med anledning härav ånyo hemställt, att dess tidigare framförda krav beträffande utökning av antalet musikfurirer samt om att avskaffa musikelevinstitutionen och att ersätta eleverna med volontärer över stat måtte föreläggas riksdagen.

18. Till *förstärkning av lärarpersonalen vid tygförvaltningsskolan* har chefen för armén föreslagit, att antalet yrkeslärare (Ce 19) ökas från 3 till 8 och antalet instruktörer (Ce 16) från 3 till 6. Förslaget har tillstyrkts av civilförvaltningen.

På därom gjord framställning har Kungl. Maj:t genom beslut den 4 november 1949 redan för innevarande budgetår medgivit den sålunda föreslagna personalförstärkningen.

19. *Förstärkning av telegrafistpersonalen.* I gällande personalförteckning för signalregementet finnas uppförda 10 radiotelegrafister i Ce 16. Chefen för armén har föreslagit, att 2 av tjänsterna, avsedda den ena för huvudstationen för arménätet vid regementet och den andra för Bodens radio, uppflyttas till tjänster för förste radiotelegrafist i Ce 18. Till stöd för förslaget har åberopats det stora ansvar som vore förenat med ifrågavarande båda tjänster i förhållande till övriga telegrafisttjänster inom armén. Civilförvaltningen har tillstyrkt förslaget och därvid framhållit, att tjänster vid flygvapnet med motsvarande arbetsuppgifter vore placerade i 18 lönegraden.

Arméchefen har upprepat senast i anslagsäskandena för budgetåret 1949/50 framfört förslag om att vid arméns signalskola inrätta tjänster för 3 radiotelegrafister i Ce 16. Civilförvaltningen har tillstyrkt förslaget.

20. *Förstärkning av skogvaktarpersonalen m. m.* I gällande personalförteckning finnes under rubriken Militärbefälsstaberna uppförd 1 tjänst för biträdande skogvaktare (Ce 13) i Tingstäde. Sedan tjänstens innehavare hos Kungl. Maj:t anhållit att bli inplacerad i samma lönegrad som arméns övriga skogvaktare (Ca 16), har fortifikationsförvaltningen, med åberopande, bl. a., av den utökning av försvarets skogar på Gotland som blivit en följd av utvidgningen av Tofta skjutfält m. m. samt de svårigheter som visat sig föreligga att tillsätta kronojägar- och skogvaktartjänster på Gotland, förordat, att ifrågavarande tjänst omändras till skogvaktartjänst i Ce 16. Civilförvaltningen har anfört, att ämbetsverket ansåge det tveksamt om de arbetsuppgifter som åvilade innehavaren av tjänsten kunde sägas vara av sådan art och omfattning att mot bakgrunden av löneställningen för motsvarande tjänster på andra håll en inplacering i 16 lönegraden vore påkallad. Med hänsyn till vad fortifikationsförvaltningen anfört ville civilförvaltningen emellertid icke motsätta sig den föreslagna lönegradsuppflyttningen.

I den för budgetåret 1949/50 fastställda förteckningen å vissa arvoden

och särskilda ersättninger finnes uppfört ett arvode å 1 800 kronor till skogvaktare för övningsfältet vid Hovdala. Fortifikationsförvaltningen har i enlighet med förslag av chefen för Skånska pansarregementet förordat, att nämnda arvodesbefattning utbytes mot en skogvaktartjänst. Fortifikationsförvaltningen har därvid anfört, att det borde ankomma på ämbetsverket att avgöra, i vilken utsträckning innehavaren av den föreslagna tjänsten borde åläggas att jämväl biträda vid skötseln av andra försvaret tillhöriga skogstillgångar i Skåne. Civilförvaltningen har tillstyrkt, att 1 tjänst för skogvaktare i Ce 16 inrättas för pansarregementet i utbyte mot den befintliga arvodesbefattningen.

Chefen för armén har efter samråd med fortifikationsförvaltningen föreslagit, att till arméns avlöningsanslag skola överföras följande f. n. från sakanslag utgående arvoden, nämligen, inom I. militärområdet ett å 1 000 kronor till skogvaktare för övningsfältet vid N. Åsum, Rinkaby, och ett å 1 200 kronor till skogvaktare för övningsfältet vid Skillingaryd, inom II. militärområdet ett å 1 800 kronor till skogvaktare för övningsfältet vid Grytan samt inom V. militärområdet ett å 200 kronor till skogvaktare för övningsfältet vid Villingsberg. Förslagen ha tillstyrkts av civilförvaltningen.

I gällande arvodesförteckning finnas för IV. militärområdet uppförda, bl. a., ett arvode å 200 kronor till skogvaktare vid Vaxön och ett arvode å likaledes 200 kronor till skogvaktare vid Prästtomta. Med tillstyrkan av civilförvaltningen har arméchefen föreslagit, att förstnämnda arvode skall utgå ur förteckningen och att sistnämnda arvode skall inberäknas i den för militärområdet i förteckningen uppförda posten till tillsynsmän för byggnader, övningsfält, förråd m. m.

För det inom IV. militärområdet belägna övningsfältet vid Uppsala finnes i gällande arvodesförteckning uppfört ett arvode å 150 kronor till skogvaktare. I enlighet med förslag av arméchefen har civilförvaltningen med hänsyn till utökad areal och det förhållandet att skogvaktaren även utövar tillsyn av övningsfältet med dess skjutbanor och övningsanordningar räknat med att arvodet i fråga skulle höjas till 600 kronor.

21. *Ändrad redovisning m. m. av viss eldarpersonal.* Genom beslut den 25 november 1949 har Kungl. Maj:t förordnat, att förvaltningen av Svea artilleriregementes förutvarande kasernetablissement i Stockholm skulle tills vidare omhänderhavas av militärbefälhavaren för IV. militärområdet. I samband därmed har Kungl. Maj:t föreskrivit, att för etablissementets skötsel erforderlig personal, nämligen en maskinist (Ca 16) och en eldare av 1. klassen (Ca 11), vilka nu redovisas vid artilleriregementet, liksom även en för Svea livgardes förutvarande etablissement i Stockholm avsedd eldare av 1. klassen (Ca 11), som nu redovisas vid livgardet, skulle fr. o. m. den 1 januari 1950 tills vidare redovisas på IV. militärbefälsstabens personalstat. Anordningen avses bestå, så länge fastigheterna i fråga äro redovisade på försvarets fastighetsfond.

I samma beslut har Kungl. Maj:t medgivit, att de extra tjänstemän, som

nu bestrida motsvarande göromål vid nämnda regementens nya etablissement i Rissne resp. Ulriksdal, finge beredas extra ordinarie anställning fr. o. m. den 1 januari 1950.

Civilförvaltningen har, i avvaktan på resultatet av 1947 års löneutredning, avseende maskinistpersonal m. fl., ansett sig icke kunna förorda av arméchefen framställt förslag om att utbyta en tjänst för eldare av 2. klass (Ce 9) vid Kiruna-Jokkmokks försvarsområdesstab mot en eldartjänst av 1. klass i Ce 10.

22. *Förändringar i övrigt beträffande förråds- och vaktpersonal m. m.* Förslaget beträffande de 4 förrådsmännen vid VII. militärbefälsstaben har föranletts av önskemålet att erhålla en riktig redovisning av denna personal.

Vid kommendantsstaben i Boden inrättades fr. o. m. innevarande budgetår 9 tjänster för vaktmästare i Ce 9, avsedda för fortbevakning (jfr prop. 1949: 135, s. 86). I skrivelse den 21 december 1949 har civilförvaltningen anmält ett förslag av kommendanten i Bodens fästning att antalet vaktmästare vid staben skall ökas med 6 till 15. Till stöd för förslaget har åberopats, att behov av vaktpersonal förelåge för flera anläggningar än tidigare beräknats samt att bättre tjänstgöringsförhållanden för vaktpersonalen borde åstadkommas. Tjänstgöringen för vaktmästarna, som nu vore så ordnad att de tjänstgjorde ett dygn och vore lediga ett dygn, skulle enligt kommendantens förslag regleras så att de erhölle ett och ett halvt dygns ledighet för varje dygns tjänstgöring. Försvarets civila tjänstemannaförbund hade ansett sig kunna godtaga kommendantens förslag beträffande tjänstgöringsförhållandena men yrkat, att vaktmästarna skulle placeras i 11 lönegraden. Civilförvaltningen har ansett sig böra förorda, att ytterligare 6 vaktmästartjänster inrättas. Härigenom kunde militär personal frigöras från vakttjänst och utnyttjas i utbildningsarbetet. I fråga om löneställningen för vaktmästarna vidhölle ämbetsverket sin i medelsäskandena för innevarande budgetår uttalade uppfattning, att desamma borde hänföras till 10 lönegraden.

Chefen för armén har föreslagit, att med hänsyn till den överflyttning av vissa krigsförband till VI. militärområdet som ägt rum ytterligare 2 tjänster för förrådsmän skola inrättas vid kommendantsstaben i Boden. Härigenom skulle antalet förrådsarbetare vid staben kunna minskas. Civilförvaltningen har beträffande detta förslag anfört, att närmare erfarenheter av arbetet vid staben borde avvaktas, innan beslut fattades om att utöka den extra ordinarie förrådspersonalen. Emellertid hade ämbetsverket icke något att erinra mot att, för undvikande av personaluppsägning, den förrådsmannatjänst vid K 1, som angivits kunna indragas (jfr p. 2), tills vidare utnyttjas för staben, därest så skulle visa sig lämpligt.

Arméchefen har, efter förslag av statens organisationsnämnd, i skrivelse den 12 januari 1950 förordat att 1 tjänst för förrådsvaktmästare (Ce 12) skall tillkomma vid staben för Kiruna—Jokkmokks försvarsområden. Förslaget, som tillstyrkts av civilförvaltningen, har motiverats med att den sjukvårdsmateriel, som tages till uppbörd vid staben, hösten 1949 avsevärt ökats i sam-

band med att antalet vårdplatser tredubblats genom tillkomst av nya krigssjukhus och krigssjukstugor.

Enligt Kungl. Maj:ts den 8 juli 1949 lämnade medgivande må tills vidare under budgetåret 1949/50 vid Älvsborgs regemente finnas anställd en extra förrådsvaktmästare i Cg 12, avsedd för tygmateriel. Försvarets civilförvaltning har i enlighet med förslag av arméchefen förordat att tjänsten i fråga omändras till ordinarie i Ca 12. Till stöd för förslaget har åberopats att varaktigt behov av tjänsten förelåge med hänsyn till regementets omorganisation till pansarinfanteriregemente.

Däremot har civilförvaltningen efter samråd med statens organisationsnämnd ansett sig icke kunna tillstyrka förslag av arméchefen om att vid nyssnämnda regemente inrätta ytterligare en förrådsmannatjänst i Ce 9.

Arméchefen har upprepat i anslagsäskandena för budgetåret 1949/50 framlagt förslag om att för krigsskolan inrätta en för pensionerad personal avsedd arvodesbefattning såsom förrådsunderofficer i 1: 20. Civilförvaltningen har förklarat sig icke f. n. vara beredd tillstyrka förslaget och därvid anfört, att närmare erfarenheter av arbetsomfattningen vid krigsskolan efter omförläggningen av infanteriets kadettskola borde avvaktas innan krigsskolans personaluppsättning förstärktes.

I gällande arvodesförteckning är för VII. militärområdet uppfört ett belopp å 10 680 kronor till tillsynsmän för byggnader, övningsfält, förråd m. m., i vilket belopp inberäknats 1 500 kronor till tillsynsman vid visst i bergrum inrymt tygmaterielförråd. Arméchefen har upprepat i anslagsäskandena för budgetåret 1949/50 framlagt förslag om att utbyta tillsynsmannabefattningen mot en förrådsvaktmästartjänst i Ce 12 vid arméförvaltningens tygavdelnings anstalter, vilken tjänst borde redovisas vid arméns tygverkstäder. Civilförvaltningen har förordat, att arvodesbefattningen i fråga utbytes mot en förrådsvaktmästartjänst men ansett sig tills vidare böra räkna med att tjänsten inrättades såsom extra i Cg 12.

Den i arvodesförteckningen för I. militärområdet uppförda posten å 17 420 kronor till tillsynsmän för byggnader, övningsfält, förråd m. m. har arméchefen med tillstyrkan av civilförvaltningen föreslagit skola höjas med 3 090 kronor till 20 510 kronor. Förslaget har motiverats med att tillsynsmän tillkommit vid två mobiliseringscentraler och att vissa permanenta förråd, som krävde tillsyn, tillkommit.

Motsvarande arvodespost å 31 790 kronor för III. militärområdet har angivits kunna minskas med 90 kronor på grund av omreglering av ett arvode. En ytterligare minskning av denna post med 17 998 kronor blir möjlig vid återgång i enlighet med ett av Kungl. Maj:t den 20 januari 1950 meddelat beslut till tidigare kollektivavtalsanställning av viss vaktpersonal vid intendenturförråden i Karlsborg och Boden, för vilket ändamål beräknats medel under arvodesposten för budgetåret 1949/50.

Av ett inom försvarsdepartementet anhängiggjort ärende angående arvode åt tillsynsman vid Tånga hed framgår, att detta arvode, som bestämts till 582 kronor, icke skall vidare utgå.

Arvodesposten kan med hänsyn till det anförda upptagas till (31 790 — 90 — 17 998 — 582 =) 13 120 kronor.

I arvodesförteckningen finnes för IV. militärområdet uppförd en post å 46 438 kronor till tillsynsmän för byggnader, övningsfält, förråd m. m., i vilken post inräknats ett belopp av 17 324 kronor för civil vakthållning vid arméns signalskola. Detta belopp har arméchefen med tillstyrkan av civilförvaltningen föreslagit skola i stället i förteckningen uppföras under rubriken Vissa utbildningsanstalter. Å andra sidan har civilförvaltningen i enlighet med förslag av chefen för armén och särskild framställning av chefen för Upplands regemente under berörda arvodespost till tillsynsmän m. m. räknat med ett nytt arvode å 1 200 kronor för år åt en tillsynsman vid Fäboda, Järvafältet, och 200 kronor för år åt en tillsynsman vid Upplands regementes anläggningar vid Hågadalen. Då den i sammanställningen under punkten 2 angivna kostnadsminskningen med 4 238 kronor hänför sig till ifrågavarande arvodespost samt vidare (jfr p. 20) ett arvode å 200 kronor föreslagits skola inberäknas i posten, skulle densamma enligt föreliggande förslag uppföras med (46 438 — 17 324 + 1 200 + 600 — 4 238 + 200 =) 26 876 kronor.

Den i arvodesförteckningen för V. militärområdet uppförda posten å 13 200 kronor till tillsynsmän för byggnader, övningsfält, förråd m. m. har angivits kunna minskas med 600 kronor till 12 600 kronor på grund av att ett förråd avvecklats.

Motsvarande arvodespost å 18 722 kronor för VI. militärområdet har arméchefen med tillstyrkan av civilförvaltningen föreslagit skola höjas med 2 078 kronor till 20 800 kronor. Förslaget har motiverats med att sex permanenta förråd, som krävde tillsyn, tillkommit och att ett arvode ansetts böra höjas på grund av ökade arbetsuppgifter. Å andra sidan kan posten av samma skäl som i det föregående anförts beträffande III. militärområdet minskas med 6 552 kronor till 14 248 kronor.

Posten i arvodesförteckningen å 10 680 kronor till tillsynsmän för byggnader, övningsfält, förråd m. m. inom VII. militärområdet har angivits kunna minskas, förutom med förenämnda belopp å 1 500 kronor vid inrättande av en förrådsvaktmästartjänst för arméns tygverkstäder, med ytterligare 1 180 kronor genom samordning av viss tillsyn. Posten skulle alltså upptagas med (10 680 — 1 500 — 1 180 =) 8 000 kronor.

Det i arvodesförteckningen under rubriken Vissa utbildningsanstalter uppförda beloppet å 17 905 kronor till civil vakthållning vid tygförvaltningsskolan har civilförvaltningen med hänsyn till förhöjda avgifter till vederbörligt nattvaktsbolag föreslagit skola höjas med 895 kronor till 18 800 kronor.

I anslutning till förslag om att å riksstaten för budgetåret 1950/51 uppföra särskilda anslag till avlöningar och omkostnader vid försvarets sjukvårdsförråd har civilförvaltningen föreslagit att följande tjänster (befattningar) skola utgå ur arméns personalförteckningar, nämligen ur personalförteckningen för ordinarie tjänstemän de under rubriken Centrala sjukvårds-

förråd uppförda 4 förrådsvaktmästartjänsterna i Ca 12, ur personalförteckningen för pensionerad personal i arvodesbefattningar de under samma rubrik uppförda 4 förrådsunderofficersbefattningarna, varav 1 i 1:21 och 3 i 1:20, samt ur personalförteckningen för andra extra ordinarie tjänstemän än manskap de under rubriken Centrala sjukvårdsförråd och läkemedelscentraler uppförda 16 förrådsmannatjänsterna i Ce 9.

23. *Förändringar beträffande kontorspersonal.* I skrivelse den 21 december 1949 har civilförvaltningen i anledning av förslag av vederbörande militärmyndigheter och försvarets civila tjänstemannaförbund förordat, att 1 tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid VI. militärbefälsstaben, vars innehavare toges i anspråk för kontorsgöromål av mera kvalificerad art, utbytes mot 1 tjänst för kanslibiträde i Ce 11.

Däremot har civilförvaltningen avstyrkt ett av chefen för armén framställt förslag om att vid nämnda stab inrätta 1 tjänst för kontorist i Ce 13 i utbyte mot 1 tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

I anledning av framställning den 18 februari 1950 av chefen för arméns intendenturförråd i Stockholm har chefen för armén tillstyrkt, att en tjänst för kanslibiträde i Ce 11 tillkommer för proviantredovisningen vid infanteriets kadettskola i utbyte mot en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Civilförvaltningen har tillstyrkt förslag av arméchefen om att utbyta 1 av de i gällande personalförteckning för arméns underofficersskola jämte försvarets läroverks internat uppförda vaktmästartjänsterna i Ce 9 mot 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11.

Civilförvaltningen har föreslagit, att i enlighet med principerna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal tillhopa 118 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 skola tillkomma i utbyte mot samma antal biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål, nämligen

vid arméstaben 9 tjänster;

vid tjänstegrensinspektörer 1 tjänst;

vid militärbefälsstaberna 6 tjänster, varav 1 vid I., 1 vid IV., 3 vid V. och 1 vid VI. militärbefälsstaben;

vid kommendantsstaben i Stockholm 1 tjänst;

vid kommendantsstaben i Boden 2 tjänster;

vid försvarsområdesstaberna 18 tjänster, varav 1 vid Kiruna—Jokkmokks, 3 vid Malmö, 2 vid Kalmar—Växjö, 4 vid Gävle, 1 vid Östersunds, 1 vid Uddevalla, 2 vid Skövde, 1 vid Strängnäs, 2 vid Karlstads och 1 vid Falu—Mora försvarsområdesstaber;

vid infanteribefälhavarstaberna 3 tjänster, varav 2 i Karlskrona och 1 i Vaxholm;

vid infanteriet 25 tjänster, varav 4 vid I 21, 3 vid ettvart av I 2, I 6, I 17 och I 19, 2 vid vartdera av I 1 och I 14 samt 1 vid ettvart av I 5, I 7, I 8, I 11 och I 12;

vid kavalleriet 6 tjänster, varav 2 vid K 1, 3 vid K 2 och 1 vid K 4;

vid pansartrupperna 7 tjänster, varav 2 vid vartdera av P 2 och P 4 samt 3 vid P 3;

vid artilleriet 7 tjänster, varav 3 vid A 6, 2 vid A 1 och 1 vid vartdera av A 4 och A 7;

vid luftvärnet 12 tjänster, varav 5 vid Lv 1, 2 vid vartdera av Lv 2 och Lv 6 samt 1 vid ettvart av Lv 4, Lv 5 och Lv 7;

vid ingenjörtrupperna 4 tjänster, varav 1 vid Ing 1 och 3 vid Ing 2;

vid signaltrupperna 2 tjänster, avsedda för S 1 B;

vid underhållstrupperna 7 tjänster, varav 2 vid T 1, 1 vid vartdera av T 2 och T 4 samt 3 vid T 3;

vid intendenturkåren 2 tjänster, avsedda för Int 1 mobiliseringscentral; ävensom

vid utbildningsanstalterna 6 tjänster, varav 2 vid vardera av krigsskolan och infanteriets kadettskola samt 1 vid vardera av artilleriskjutskolan och luftvärnsskjutskolan.

Statens organisationsnämnd har avstyrkt ordinariesättning av två biträden vid Int 1 mobiliseringscentral. Dessa biträden voro avsedda för personalredovisningen, vilken förutsattes skola överflyttas till vederbörliga trängregementen fr. o. m. den 1 juli 1950.

24. *Ökat antal och utbyte av tjänster för bilförare.* I gällande personalförteckning finnas för envar av I., III., V. och VII. militärbefälsstaberna uppförda en tjänst för bilförare i Ce 10. Chefen för armén har föreslagit, att för varje militärbefälsstab inrättas en överfurirsbeställning, avsedd för bilförare, och att i samband därmed de befintliga fyra bilförartjänsterna indragas vid uppkommande vakanser. Till stöd för förslaget har arméchefen framhållit, bl. a., att 1945 års försvarskommitté räknat med överfurirer såsom bilförare vid militärbefälsstaberna samt att det med hänsyn till den övertidsersättning som tillkomme civila bilförare ur kostnadssynpunkt syntes vara fördelaktigt med militära bilförare. Sådana kunde därjämte förväntas äga större personalkännedom beträffande militärområdets militära personal än civila bilförare, vilket vore av stort värde.

Civilförvaltningen har erinrat om att ämbetsverket i anledning av tidigare förslag av arméchefen om att inrätta dylika överfurirsbeställningar uttalat, att ämbetsverket för sin del icke kunde finna det ådagalagt, att bilförarna vid militärbefälsstaberna med nödvändighet måste vara militära beställningshavare. Civilförvaltningen ansåge för sin del knappast rimligt att för göromålen såsom bilförare vid militär institution avse befattningshavare i så relativt hög löneställning som överfurir. Emellertid vore de skäl arméchefen anfört mot den nuvarande anordningen i hög grad beaktansvärda. Särskilt den omständigheten att bilförare vore berättigade att uppbära övertidsersättning för såväl effektiv körtid som väntetid, vilken infallit efter den ordinarie arbetstidens slut, kunde tala för en övergång till den av arméchefen förordade anordningen. Det syntes nämligen icke uteslutet, att genom storleken av övertidsersättningen den antydda skillnaden i lönehänseende kunde komma att

utjämnas och måhända förbytas i högre ekonomiska förmåner för en civil bilförare än för en överfurir. Även om sådana skäl kunde anföras för bifall till arméchefens förslag, vore civilförvaltningen likväl icke beredd att nu förorda någon jämkning i anställningsformen för militärbefälsstabernas bilförare. Ämbetsverket utginge från att frågan om de civila bilförarnas rätt till övertidsersättning komme att lösas i samband med pågående utredning om arbete å obekväm arbetstid. Civilförvaltningen har vitsordat behovet av bilförare även vid militärbefälsstaber som nu sakna sådana och därför föreslagit, att 3 nya tjänster för bilförare i Ce 10 inrättas vid dessa staber.

25. *Personalförändringar i övrigt m. m.* I enlighet med förslag i årets statsverksproposition (bil. 6, p. 23) bör en på försvarsstabens stat nu redovisad beställning för förvaltare (i kassatjänst) överföras till intendenturkårens stat.

Sedan statens organisationsnämnd avgivit rapport rörande organisationsundersökningar vid arméhundskolan, har chefen för armén, efter samråd med cheferna för marinen och flygvapnet, med skrivelse den 19 december 1949 avgivit förslag till organisation av ett gemensamt försvarshundväsende och en försvarets hundtjänstskola. Med hänsyn till försvarsutredningens arbete har arméchefen emellertid ansett sig icke kunna för närvarande påyrka en omorganisation enligt förslaget utan förutsatt, att verksamheten vid arméhundväsendet skulle bedrivas i huvudsak enligt nuvarande principer.

Även för denna verksamhet erfordras dock, enligt vad arméchefen anfört, vissa personalförändringar. Förutom vissa personalökningar, till vilka ställning icke tages i detta sammanhang, har arméchefen föreslagit, att en beställning för sergeant i Ma 4 på arméhundväsendets stat utbytes mot beställning för fanjunkare eller sergeant. Innehavaren av sergeantbeställningen har nu uppnått sådan ålder att han anses böra befordras till fanjunkare, vilket i brist på beställningar icke kan ske inom arméhundväsendet. Återtransport till förband anses heller icke möjlig, då beställningen har lönegradsbeteckningen Ma.

Med hänsyn till personalavgång kunna 2 övergångsvis uppförda för pensionerad personal avsedda befattningar för inspektörer för lokalförsvaret (2: 12) indragas.

I skrivelse den 21 december 1949 har civilförvaltningen, i enlighet med förslag av vederbörande militärmyndigheter och försvarets civila tjänstemannaförbund, efter hörande av telegrafstyrelsen, förordat, att tjänsten för montör (Ca 11) vid kommendantsstaben i Boden, vilken tjänst är avsedd för telefonnätet inom Bodens fästning, utbytes mot en tjänst för förste montör (Ca 16). Telegrafstyrelsen hade anfört att, med hänsyn till såväl omfattningen och betydelsen av telefonnätet inom fästningen som den självständighet med vilken ifrågavarande montör hade att ansvara för nätets funktionsduglighet och komplettering, en placering av tjänsten i 16 lönegraden, d. v. s. samma lönegrad som tillämpades för telegrafverkets linjemästare, vore fullt befogad.

Sedan den övergångsvis uppförda tjänsten för inspektionskonstapel vid platsbefälet i Karlsborg blivit vakant fr. o. m. den 1 januari 1950, då innehavaren av densamma erhållit ordinarie tjänst inom Karlsborgs socken polisdistrikt, kan tjänsten indragas.

I gällande personalförteckning för andra extra ordinarie tjänstemän än manskap finnas under rubriken Arméförvaltningens intendenturavdelnings anstalter uppförda 4 tjänster för centrala bok- och blankettförrådet samt 10 tjänster för tryckeri- och bokbinderipersonal. Arméchefen har föreslagit, att nämnda tjänster skola utgå ur arméns personalförteckning och redovisas i annan ordning. Civilförvaltningen har ansett sig i avvaktan på resultatet av 1946 års militära förvaltningsutrednings arbete icke böra förorda annan jämkning med avseende å redovisningen av tjänsterna i fråga än att desamma borde uppföras under gemensam huvudrubrik för arméförvaltningens anstalter.

Civilförvaltningen har för budgetåret 1950/51 räknat med avlöningar till följande personal på avgångsstat, nämligen 1 generalmajor (Mo 17) och 1 överstelöjtnant (Ma 11), vilket skulle innebära en kostnadsminskning med i runt tal 5 600 kronor i förhållande till det för budgetåret 1949/50 till dylika avlöningar beräknade beloppet.

Vidare har civilförvaltningen för budgetåret 1950/51 räknat med arvode till 1 beställningshavare i Mo 17 å disponibilitetsstat, vilket skulle innebära en kostnadsminskning med 10 080 kronor i förhållande till det för budgetåret 1949/50 till dylika arvoden beräknade beloppet.

Kostnaderna för avlöningar till indelt manskap, för budgetåret 1949/50 beräknade till 99 000 kronor, har civilförvaltningen för budgetåret 1950/51 beräknat till 85 000 kronor, varvid ämbetsverket räknat med att antalet kvarstående indelta skulle komma att minska från för förstnämnda budgetår beräknade 75 till 65.

Arméchefen har med hänsyn till utökad lärarverksamhet vid arméns underhållsskola förordat, att ett utbildningsarvode å 1 440 kronor skall tillkomma för heltidstjänstgörande lärare vid skolan.

För arméns signalskola avses f. n. tillhopa 8 utbildningsarvoden, ettvart å 1 440 kronor för år. Av dessa arvoden disponeras ett för lärare i radartjänst. I skrivelse den 12 januari 1950 har arméchefen framhållit, bl. a., att som heltidstjänstgörande lärare i radartjänst vid skolan vore placerade — förutom innehavaren, en major, av den å luftvärnets stat uppförda, för chef för arméns radarskola avsedda beställningen för överstelöjtnant eller major (jfr prop. 1949: 135, s. 62) — 2 kaptener och 1 sergeant vid luftvärnet. I avvaktan på att slutlig organisation för radarskolan blir fastställd borde för nämnda personal få disponeras 3 arvoden. Arméchefen föreslår därför, att antalet utbildningsarvoden vid signalskolan ökas med 2.

Civilförvaltningen har framhållit, att tills vidare försiktighet borde iakttagas i fråga om inrättande av nya arvoden för heltidstjänstgörande lärare. Ämbetsverket har med hänsyn härtill förordat, att i stället det för arvoden till deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare vid arméns utbildningsanstalter avsedda beloppet, för budgetåret 1949/50 190 860 kronor, höjes med (3 × 1 440 =) 4 320 kronor till 195 180 kronor.

I skrivelse den 2 november 1949 har chefen för försvarsstaben hemställt om ett anslag av 15 000 kronor för budgetåret 1950/51 för ersättningar åt

officerare på aktiv stat i form av premier för frivillig utbildning i visst språk. Premierna skulle utgå med olika belopp för olika utbildningsstadier.

Civilförvaltningen har erinrat om att ämbetsverket i utlåtande över officersutbildningskommitténs betänkande, där förslag framlagts i ämnet, framhållit, att införande av ett premiesystem såsom här föreslagits måhända kunde möta betänkligheter med hänsyn till svårigheten att överblicka konsekvenserna av detsamma. Skulle det emellertid prövas vara ett betydande försvarsintresse, att vissa officerare stimulerades att förvärva och vidmakthålla språkkunskaper, ville civilförvaltningen icke framställa någon erinran mot den föreslagna anordningen. I fråga om beloppens storlek saknade ämbetsverket möjlighet att uttala sig. De föreslagna premiebeloppen överensstämde emellertid med de av officersutbildningskommittén förordade. Kostnaderna för premierna borde lämpligen bestridas från de under försvarsgrenarnas avlöningsanslag upptagna anslagsposterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Med utgångspunkt i beräknat antal språkstuderande officerare från de olika försvarsgrenarna och föreslagen premie å 300 kronor för godkänd examen efter grundläggande utbildning skulle kostnaderna för premier under budgetåret 1950/51 uppgå till 9 000 kronor för armén och 3 000 kronor för vardera av de övriga två försvarsgrenarna.

För budgetåret 1949/50 är till vikarier för innehavare av i personalförteckning redovisade befattningar beräknat ett belopp av förslagsvis 497 000 kronor. Posten i fråga må disponeras för anställande av erforderlig personal för beredande av ledighet åt innehavare av översköterskeetjänst samt för avlönande av såsom extra tjänsteman eller mot arvode anställd ersättare för ordinarie eller extra ordinarie tjänsteman, där ej sistnämnda kostnader enligt gällande bestämmelser skola bestridas av annan anslagspost. Civilförvaltningen har med hänsyn till att belastningen å posten under budgetåret 1948/49, då densamma togs i anspråk endast för avlönande av vikarier för andra extra ordinarie tjänstemän än manskap, utgjort omkring 720 000 kronor beräknat posten i fråga för budgetåret 1950/51 till 900 000 kronor. Inberäknat avlöningsförhöjning skulle detta innebära en ökning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål med 451 360 kronor.

För budgetåret 1949/50 är till betjäningspersonal m. fl. beräknad en post å förslagsvis 32 000 kronor, vilken disponeras för avlöningar till vissa övergångsvis kvarstående kokerskor m. fl. Civilförvaltningen har ansett anledning icke föreligga att redovisa dessa kostnader under särskild delpost utan föreslagit, att erforderliga medel för ändamålet beräknas under delposten Övrig extra personal. Sistnämnda post har för budgetåret 1949/50 beräknats till förslagsvis 880 000 kronor och avses i huvudsak för bestridande enligt av Kungl. Maj:t lämnade medgivanden av kostnaderna för sådan extra personal vid armén, som fyller ett mera stadigvarande behov, men för vilka med hänsyn till pågående organisationsundersökningar och andra överväganden fastare anställningsform icke anses böra ifrågakomma. Sistnämnda kostnader har civilförvaltningen för budgetåret 1950/51 beräknat till 775 000 kronor. Härutöver har civilförvaltningen under delposten Övrig extra personal beräknat till av-

löningar åt övergångsvis kvarstående kokerskor 25 000 kronor, till arvoden åt civila byggnadstekniker vid rationaliserade infanteriregementen 62 000 kronor, till avlöningar åt 6 extra arméingenjörer (jfr p. 15) 65 000 kronor, till ersättningar åt läkare och veterinärer, vilka anställas för att tillgodose behovet av extra läkar- och veterinärhjälp vid armén, 50 000 kronor samt till avlöningar och bostadsersättning åt sjukvårdselever vid förbanden 35 000 kronor. Civilförvaltningen har alltså beräknat medelsbehovet under delposten Övrig extra personal till (775 000 + 25 000 + 62 000 + 65 000 + 50 000 + 35 000 =) i runt tal 1 000 000 kronor. Inberäknat avlöningsförhöjning skulle detta innebära en ökning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål med 98 560 kronor.

Civilförvaltningen har i enlighet med förslag av chefen för armén räknat med att antalet fänrikar under budgetåret 1950/51 skulle utgöra omkring 240 och att antalet nytillkommande fänrikar vid Bodenförbanden under samma budgetår skulle uppgå till 7, mot för budgetåret 1949/50 beräknade 235 respektive 5. Härav skulle föranledas en kostnadsökning för avlöningar och stipendier för underlättande av officersrekryteringen i Boden med tillhopa 38 080 kronor.

F. n. må vid armén finnas anställda 6 heltidsanställda och 41 deltidsanställda personalvårdsassistenter med avlöning i enlighet med av Kungl. Maj:t den 30 juni 1948 meddelade bestämmelser. Arméchefen har i anslutning till ett inom försvarsstaben uppgjort förslag till utbyggnad av personalvårdsassistentorganisationen förordat, att antalet heltidsanställda personalvårdsassistenter ökas till 13 och att i samband härmed antalet deltidsanställda minskas till 33. Till stöd för förslaget har framhållits den stora arbetsbörda, som åvilade assistenterna trots den förkortade värnpliktsutbildningen samt önskemålet att i viss utsträckning kunna frigöra personalvårdsofficerarna vid förbanden för annan tjänst. Civilförvaltningen har för sin del anfört, att departementschefen vid anmälan av propositionen 1948: 206 framhållit, att personalvårdsassistenternas tjänstgöringsförhållanden i viss mån vore beroende av hur värnpliktsutbildningen utformades och att i avvaktan på beslut härutinnan personalvårdsorganisationen borde givas provisorisk karaktär. Med hänsyn till att slutlig ställning ännu icke tagits till frågan om värnpliktstidens längd ansåge civilförvaltningen försiktigheten bjuda att icke nu vidtaga någon utökning av antalet heltidsanställda assistenter.

I skrivelse den 21 december 1949 har civilförvaltningen i enlighet med förslag av arméchefen förordat, att till arvoden åt mobiliseringslottor för budgetåret 1950/51 anvisas ett belopp av 53 000 kronor. Höjningen, 6 000 kronor, i förhållande till det för budgetåret 1949/50 anvisade beloppet, 47 000 kronor, föranledes av en med hänsyn till den ökade rekryteringsverksamheten erforderlig utökning av antalet månadsarvoden.

26. Under denna punkt ha sammanställts de personalförändringar som föranledas av övergång till ny organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid Skaraborgs pansarregemente, Smålands artilleriregemente och Östgöta luftvärnsregemente ävensom fortsatt genomförande av dylik ny organisation av trängens förband, såvitt avser Svea trängregemente.

Departementschefen.

Årets budgetarbete har präglats av en sträng återhållsamhet med statsutgifter, vilket starkt beskurit möjligheterna att tillgodose krav på löneförbättringar för tjänstemannapersonal och att utöka personalkadrarna. Det är givet, att de principer som sålunda tillämpats i statsverkspropositionen måste följas även när det gäller att bedöma framställda krav beträffande personal med avlöning från försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag.

Under de tre avlöningsanslagen ha krav framställts på löneförbättringar i stor omfattning liksom också på personalförstärkningar. I sistnämnda hänseende ha dock de förslagsställande myndigheterna visat återhållsamhet och med anledning av pågående utredningar angående försvarets organisation och de centrala förvaltningsmyndigheternas utformning avstått från yrkanden på personalförstärkningar som eljest ansetts vara berättigade i och för sig. De förslag som framförts avse till största delen personalförändringar som påyrkats redan för innevarande budgetår men som då icke vunno bifall antingen av särskilda anförda skäl eller allmänt på grund av det rådande statsekonomiska läget. Som framgår av det nyss anförda måste av sistnämnda skäl alltjämt iakttagas återhållsamhet. Principerna för bedömningen av de framförda förslagen måste vara, att en verklig prövning av desamma kan komma i fråga endast i de fall då förslagen motiveras av organisatoriska förändringar.

På grund av sålunda angivna förhållanden har jag ansett mig kunna här i det följande och i fortsättningen vid behandlingen av motsvarande anslag för marinen och flygvapnet begränsa mig till att till närmare prövning upptaga i stort sett endast sådana förslag till personalförändringar som äga samband med redan beslutade eller föreslagna organisationsförändringar. I den mån ett yrkande i det följande icke omnämnes beror detta på att det på grund av de allmänna principerna för budgetarbetet icke kunnat upptagas till saklig prövning och av denna anledning icke kunnat bifallas. Detta gäller också det förslag till personalförändringar, som civilförvaltningen efter förhandlingar med vederbörliga personalsammanslutningar framlade i skrivelse den 10 februari 1949, och som civilförvaltningen angivit sig vidhålla för nästa budgetår även i de delar det icke på nytt framförts i medelsäskandena för sagda budgetår.

Innan jag närmare ingår på en behandling av personalfrågorna vill jag något beröra en fråga som civilförvaltningen väckt, nämligen frågan om behandlingen av personal, som på grund av redan beslutade eller planerade organisatoriska förändringar av freds- och krigsorganisationen blir övertalig från och med den 1 juli 1950 eller senare under budgetåret 1950/51. Civilförvaltningen har förutsatt, att innehavare av till indragning föreslagen befattning i första hand bör utnyttjas inom försvaret. Eventuellt nytillkomna befattningar borde därför erbjudas övertalig personal, vilken vid lika lämplighet i övrigt borde erhålla företräde framför andra sökande. Sålunda överflyttad personal borde, liksom skett tidigare i liknande fall, erhålla rätt till flyttningsersättning och omplaceringstraktamente enligt gällande bestämmelser. Om

övertalig extra ordinarie befattningshavare erbjudits för honom lämplig befattning men vägrat att söka eller mottaga densamma, borde han kunna omedelbart uppsägas. Civilförvaltningen har också ifrågasatt om icke åtgärder i förevarande hänseende borde, särskilt med hänsyn till gällande bestämmelser om uppsägningstid, vidtagas redan under mars månad 1950.

Statens lönenämnd har yttrat sig över vad civilförvaltningen sålunda föreslagit. Vad civilförvaltningen anfört om att bereda annan anställning åt extra ordinarie tjänsteman har synts lönenämnden stå i full överensstämmelse med de uttalanden i ämnet av 1945 års lönekommitté, som i form av anvisningar intagits i tilläggsbestämmelserna till statens allmänna avlöningsreglemente 3 §, och föranledde icke erinran från lönenämndens sida. Den föreslagna bestämmelsen om rätt till flyttningsersättning och omplaceringstraktamente har lönenämnden förtydligat med, att dylik rätt borde tillkomma vederbörande även om han icke tillhör sådana personalkategorier som enligt gällande bestämmelser redan äga dylik rätt. Lönenämnden har påpekat, att åtgärder för överflyttning av personal icke syntes kunna inledas, förrän beslut föreligger om de väntade organisationsförändringarna, vilka med hänsyn härtill lämpligen borde träda i kraft tidigast den 1 oktober 1950.

För egen del vill jag tillstyrka vad sålunda föreslagits. Föreskrifter av motsvarande innehåll ha såsom påpekats redan tidigare meddelats för speciella fall, exempelvis gälla föreskrifter av motsvarande art för behandling av övertalig pensionerad personal i samband med övergång till ny organisation av stabs- och förvaltningstjänsten vid de lägre truppförbanden. Överflyttning av övertalig personal bör givetvis kunna ske även till ledigblivande redan befintliga tjänster inom försvaret. Eventuellt kan övervägas att härvid eller vid sökandet av möjligheter att inom andra arbetsområden placera övertalig personal upptaga samarbete med de civila arbetsförmedlingsorgan, till vilka enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser även statsmyndigheterna numera äro skyldiga att vända sig vid antagning av viss personal. I anledning av vad lönenämnden påpekat i fråga om åtgärder för att överflytta personal vill jag framhålla, att vissa organisationsförändringar, vilkas konsekvenser i personalhänseende nu anmälts för nästa budgetår, redan tidigare beslutats.

Jag övergår härefter till en närmare behandling av de personalfrågor under arméns avlöningsanslag, som enligt vad jag i det föregående anfört kunna upptagas till bedömande, och följer därvid den uppställning, som i enlighet med gällande föreskrifter om medelsäskandenas utformning kommit till användning i det föregående vid redogörelsen för framställda yrkanden och anförda motiv.

1. Den vid 1948 års riksdag beslutade *omorganisationen av arméledningen* har numera kommit till uttryck i en av Kungl. Maj:t den 18 november 1949 utfärdad ny instruktion för arméledningen (SFS nr 600). De viktigaste förändringarna i arméledningens organisation som företogos enligt försvarsbeslutet voro att arméinspektionen skulle sammanslås med arméstaben till ett gemensamt stabsorgan, arméstaben, samt att truppslagsinspektörerna skulle inom

arméstaben ges en något självständigare ställning än de tidigare truppslagsavdelningarna i arméinspektionen. 1945 års försvarskommitté hade föreslagit, att truppslagsinspektionerna skulle, i huvudsaklig anslutning till den dåvarande arméinspektionens indelning i avdelningar (sektioner), bestå av infanteri- och kavalleriinspektion samt pansar-, artilleri-, luftvärns-, ingenjör-, signal- och underhållsinspektioner. Med anledning av vidtagna förändringar i arméns krigsorganisation och för att rationalisera inspektionsverksamheten i övrigt ha i den fastställda instruktionen gjorts vissa avvikelser från detta förslag.

En av dessa avvikelser är endast en benämningsfråga. I försvarspropositionen 1948 (nr 206) föreslogs benämningen underhållsregementen på de tidigare trängkårerna, till vilka överförts utbildningen i tyg- och intendenturtjänst. I enlighet härmed skulle truppslaget benämnas underhållstrupperna. Riksdagen (skr. 369, statsutsk. utl. 160) godtog truppslagsbenämningen men ansåg frågan om benämningen på förbanden böra ytterligare övervägas. Enligt skrivelse 1949: 278 (statsutsk. utl. 155) biföll riksdagen förslag i propositionen 1949: 135, p. 3, att trängkårerna skulle erhålla benämningen trängregementen. I arméledningsinstruktionen har nu i anslutning härtill som benämning på truppslaget valts trängtrupperna i stället för underhållstrupperna.

Av praktiska skäl ha även vissa förändringar vidtagits beträffande inspektörernas verksamhetsområden. Dessa äro icke längre anslutna till truppslagen utan omfatta enligt instruktionen infanteriet utom pansarinfanteriregementena, pansartrupperna jämte pansarinfanteriet och kavalleriet, artilleriet, luftvärnet och radartjänsten inom armén, ingenjörtrupperna, signaltrupperna och signaltjänsten inom armén samt trängtrupperna. Som benämning på de olika inspektionsorganisationerna ha bibehållits avdelningar. Benämningarna på inspektörerna ha ändrats i anslutning till verksamhetsområdesindelningen. Enligt instruktionen finnas alltså följande truppslagsavdelningar och chefer för dessa

infanteriavdelningen, infanteriinspektören,
pansaravdelningen, pansarinspektören,
artilleriavdelningen, artilleriinspektören,
luftvärnsavdelningen, luftvärnsinspektören,
ingenjöravdelningen, ingenjörinspektören,
signalavdelningen, signalinspektören, samt
trängavdelningen, tränginspektören.

I en övergångsbestämmelse till instruktionen har angivits, att vad i instruktionen stadgas om nämnda inspektörer skall, så länge på personalförteckning för ordinarie tjänstemän vid armén finnas uppförda beställningar för inspektörer för infanteriet och kavalleriet, för pansartrupperna, för artilleriet, för luftvärnet, för ingenjörtrupperna, för signaltrupperna respektive för underhållstrupperna, gälla dessa.

I anledning av vad sålunda förekommit föreslår jag, att benämningarna på truppslagsinspektörerna vid armén från och med nästa budgetår ändras till överensstämmelse med vad sålunda i instruktionen för arméledningen angivits.

Jag tillstyrker förslagen om ändrad redovisning av beställning för en major vid pansartrupperna, den personal som avses för arméledningens stamhästgrupp samt tjänstegrensinspektörerna och deras expeditionspersonal m. m. I fråga om sistnämnda personal föreslår jag, att i personalförteckningen uppföras nya tjänster för de två biträden för skriv- och kontorsgöromål, som enligt medgivande fått anställas redan för innevarande budgetår. Att för en av dessa inrätta en kanslibiträdesbefattning kan jag icke nu tillstyrka.

De skäl arméchefen anfört för att tills vidare bibehålla nuvarande antal beställningar för kapten eller löjtnant vid arméstaben anser jag väl motivera, att ytterligare begränsningar av detta antal icke vidtagas från och med nästa budgetår. Ej heller vill jag förorda, att regementsofficersbeställningen på generalstabskårens stat, avsedd för arméstaben, eller kaptensbeställningen till arméöverläkarens förfogande nu indragas.

I likhet med civilförvaltningen kan jag icke biträda förslaget om uppflyttning i lönegrad av en kansliskrivare vid staben.

Det torde icke vara möjligt att tillgodose det av arméchefen här och av andra myndigheter i andra sammanhang framförda kravet på lättnader i fråga om fördelningen av stabs- och förvaltningsarvoden vid försvaret utan att principerna för den år 1945 genomförda arvodesregleringen inom försvaret komma att rubbas. Någon förändring av dessa principer anser jag mig icke kunna förorda. Jag vill heller icke nu föreslå någon utökning av totalantalet dylika arvoden. Vad beträffar den av civilförvaltningen ifrågasatta utredningen om omfördelning av tillgängliga arvoden i syfte att tillgodose framförda krav på utökningar får jag framhålla, att en dylik utredning enligt min mening knappast torde kunna leda till åsyftat resultat, då så gott som från alla håll, där dylika arvoden disponeras, framförts krav på ytterligare arvoden.

I enlighet med myndigheternas förslag böra tre befattningar för pensionerad officer och en befattning för pensionerad underofficer vid arméstaben indragas. I fråga om indragning av den befattning som enligt arméchefens förslag skulle bibehållas till den 1 april 1951 anser jag, att skäligt rådrum får anses ha beretts innehavaren av befattningen, om densamma indrages från och med den 1 oktober 1950.

Vad i övrigt föreslagits under denna punkt kan jag icke tillstyrka.

2. I enlighet med arméchefens förslag böra i anledning av *avvecklingen av Livregementet till häst m. m.* ur vederbörliga personalförteckningar avföras beställningen för sekundchef för regementet, tre arvodesbefattningar — biträde åt regementsintendent, köksföreståndare och furageuppbördsman — samt tjänster för 19 remontryttare, en förrådsman och två ekonomibiträden i Ce 2.

Jag biträder också förslagen om ändrad redovisning av en beställning för ryttmästare, en förrådsman och tre biträden för skriv- och kontorsgöromål. Organisationsundersökningar vid de staber och förband som äro förlagda till ifrågavarande etablissement torde komma att klarlägga behovet i framtiden av dessa tjänster.

Jag kan alltjämt icke tillstyrka, att den till IV. militärbefälsstaben över-

gångsvis överförda kanslibiträdestjänsten för kassagöromål göres permanent. Jag förutsätter i stället, att denna tjänst skall kunna utnyttjas för proviantredovisningen. Behovet av kassapersonal torde kunna tillgodoses inom ramen för tillgänglig biträdespersonal vid staben, sedan densamma förstärkts med från K 1 överförda dylika biträden.

Jag kan för närvarande icke biträda förslaget om att bereda förrådsunderofficeren vid mobiliseringscentralen högre löneställning.

Jag anser mig heller icke nu kunna tillstyrka, att för bevakningen vid etablissementet anställes civil personal utan förutsätter, att det skall vara möjligt att för oundgängligen nödvändiga bevakningsuppgifter alltjämt taga i anspråk militär personal.

3. Vad beträffar de personalförändringar som föranledas av *intendenturutbildningens förläggning m. m.* kan jag i avbidan på försvarsutredningens förslag icke tillstyrka, att nu inrättas en ny överstelöjtnantsbeställning vid trängtrupperna. Jag får erinra, att chefen för armén ifrågasatt vissa indragningar av fredsförband. Det är icke uteslutet, att även försvarsutredningen kan komma att i besparingssyfte förorda en reducering av utbildningsenheterna inom armén. Mot förslaget att för intendenturutbildning vid Svea trängregemente utnyttja en för första intendenturkompaniet hittills avsedd majorsbeställning har jag ingen erinran.

I enlighet med förslaget förordar jag, att beställningar för 8 fanjunkare, 14 sergeanter, 12 överfurirer, 26 furirer och tre förrådsvaktmästare överföras till underhållstrupperna (trängförbanden). Tre av sergeantsbeställningarna skola indragas i mån av vakanser.

Övertaliga beställningar för en kapten och en förvaltare (förrådstjänst) föreslås skola utnyttjas för infanteriskjutskolan respektive arméns underofficersskola. Härtill återkommer jag i det följande. En fanjunkarbeställning skulle bibehållas för förrådsuppgifter vid intendenturförrådet i Ulriksdal i avvaktan på att innehavaren av beställningen avgår ur tjänst. Häremot har jag intet att erinra. Två förvaltarbeställningar (förrådstjänst) böra indragas vid uppkommande vakanser i dylika beställningar vid intendenturkåren.

Jag har intet att erinra mot de föreslagna överflyttningarna av en befattning för pensionerad underofficer från krigsskolan till infanteriets kadettskola samt av tjänsterna för en förrådsman och två biträden för skriv- och kontorsgöromål från Int 1 till T 1.

Förslaget att för en nu av sakanslag avlönad arbetare uppföra en tjänst för förrådsman vid infanteriets kadettskola kan jag icke biträda.

Ur vederbörliga personalförteckningar böra i enlighet med vad härutinnan föreslagits utgå befattningar för tre expeditionsunderofficerare vid intendenturtrupperna från och med den 1 januari 1950 samt tjänster för ett biträde för skriv- och kontorsgöromål vid Int 1 samt för en köksföreståndare och sju ekonomibiträden vid Int 3. I anslutning till vad arméchefen anfört beträffande förråds- och skrivbiträdespersonal vid Int 2 och Int 3 bör i personalförteckningen angivas, att befintliga tjänster för denna personal böra indragas vid uppkommande vakanser.

Såsom arméchefen föreslagit böra i fortsättningen furirer i intendenturtjänst rekryteras vid trängregementena.

4. I anledning av beslutad *omorganisation av de centrala intendenturanstalterna* vid försvaret kunna i enlighet med avgivet förslag två kaptensbeställningar vid intendenturkåren indragas vid uppkommande vakanser i dylika beställningar.

Sedan en förvaltarbeställning (förrådstjänst) enligt medgivande placerats vid centralförrådet i Tingstäde, böra de två angivna arvodesbefattningarna utgå ur personalförteckningen. Jag har intet att erinra mot att en förrådsmannatjänst vid VII. militärbefälsstaben överföres till att redovisas vid centralförrådet.

I enlighet med myndigheternas förslag böra tre förvaltare (förrådstjänst), vilka genom omorganisationen icke längre erfordras för uppgifter som tidigare ålegat dem, tills vidare bibehållas vid intendenturförråden i avvaktan på slutligt förslag i personalfrågorna. Beställningarna böra icke få återbesättas vid uppkommande vakanser.

Jag tillstyrker, att för intendenturförrådet i Stockholm inrättas de föreslagna extra ordinarie tjänsterna för en maskinist, en reparatör, en kontorist och ett kanslibiträde. Likaså tillstyrker jag, att för kassachef vid förrådet inrättas en förvaltarbeställning på intendenturkårens stat.

5. I anledning av särskilt förslag av chefen för armén har Kungl. Maj:t den 10 februari 1950 meddelat bestämmelser rörande organiserandet tills vidare av *signalförband i Kristianstad.* I personalhänseende innebära dessa bestämmelser, att två förrådsmän och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål överföras till Norra skånska infanteriregementet (I 6). Av övrig för Signalregementets kompani i Kristianstad avsedd personal må tills vidare provisoriskt placeras till tjänstgöring, fanjunkaren vid I 6, en förrådsvaktmästare vid Signalregementet samt en underofficer i arvodesbefattning och en förrådsvaktmästare vid infanteribefälhavarstaben i Karlskrona.

I enlighet med vad arméchefen hemställt bör förslag nu föreläggas riksdagen om att Signalregementets kompani i Kristianstad icke skall uppsättas samt att i dess ställe skall inrättas en signalmobiliseringscentral (S1K mobc) i Kristianstad. Denna mobiliseringscentral bör vara underställd chefen för I 6.

I anslutning till Kungl. Maj:ts förenämnda beslut böra av befattningar, som nu avses för kompaniet, indragas tre befattningar för pensionerad underofficer — expeditionsunderofficer, biträde i personaldetalj och kasernunderofficer — samt tjänster för en maskinist, två förrådsmän och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Följande befattningar böra överflyttas till andra förband m. m., nämligen befattningen för tygunderofficer och en förrådsvaktmästartjänst till infanteribefälhavarstaben i Karlskrona, en förrådsvaktmästartjänst till S 1 samt tjänster för två förrådsmän och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål till I 6. Fanjunkarbeställningen torde, sedan behov av beställningshavaren i fråga vid I 6 icke längre föreligger, få tagas i anspråk för signalskolan. Behovet av dessa till andra förband m. m. överflyttade tjänster

m. m. får slutligt prövas efter det att organisationsundersökningar respektive översyn av redan verkställda dylika undersökningar utförts vid infanteribefälhavarstaben, S 1, signalskolan och I 6. Intill dess så skett bör gälla, att återbesättande vid ledigblivande av beställning och befattningar som här avses icke får ske utan medgivande av Kungl. Maj:t.

6. I princip har Kungl. Maj:t redan godtagit förslaget om *förstärkning av försvarsområdesstabernas personal för mobiliseringsarbete,* ehuru beslut i ämnet hittills begränsats till vad som kunnat genomföras utan särskilda kostnader. Jag föreslår att, i enlighet med arméchefens förslag, från vart och ett av infanteriregementena utom I 1, I 7 och I 15 samt från fyra artilleriregementen en majorsbeställning, eller således sammanlagt 20 majorsbeställningar, överföras till staberna för de i fred befintliga försvarsområdena med undantag av Karlskrona och Vaxholms försvarsområden, en vid varje stab med placering såsom stabschef. De berörda infanteri- och artilleriregementena böra i anledning härav organiseras på två i stället för som förutsatts i gällande organisation tre bataljoner (divisioner).

I anslutning härtill tillstyrker jag också förslaget, att en ny befattning för försvarsområdesofficer (löneklass 1: 31) tillkommer vid VII. militärbefälsstaben.

Jag anser mig alltjämt icke kunna biträda förslaget om att vid VII. militärbefälsstaben inrätta en befattning för hemvärnsunderofficer.

I likhet med civilförvaltningen kan jag icke tillstyrka förslaget om lönefyllnad åt en fanjunkare vid Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab.

7. I anledning av vad som under denna punkt föreslagits tillstyrker jag, att två majorsbeställningar vid artilleriet överföras, den ene till arméstabens stat och den andre till staten för artilleriskjutskolan.

8. Förslagen under denna punkt om förbättringar av befordringsläget inom regementsofficersgraderna vid vissa personalkårer kan jag icke biträda.

9. Jag anser mig alltjämt icke kunna biträda förslaget att Svea livgardes personalkader utökas med en kaptensbeställning, avsedd för chef för *garnisonskompaniet.* Med anledning härav ifrågasätter jag för närvarande icke heller någon reducering av antalet militär personal i lägre lönegrader vid regementet.

10. Jag tillstyrker den föreslagna utökningen av befälspersonalen vid signaltrupperna. Nettominskningen av officers- och underofficersbeställningar vid försvarsväsendets radioanstalt blir härigenom två kompaniofficerare och sex underofficerare.

11. Det av statens organisationsnämnd tillstyrkta förslaget om placering av en kapten ur intendenturkåren vid infanteriskjutskolan biträder jag.

12. Förslaget under denna punkt kan jag icke biträda.

13. I avvaktan på organisationsundersökningar vid arméns underofficersskola torde en till följd av indragningen av intendenturkompanierna övertalig förvaltarbeställning övergångsvis få placeras vid skolan. Vid innehavarens avgång ur tjänst bör beställningen indragas. Förrådsunderofficersbefattningen bör hållas vakant, så länge befattningen uppehålles av förvaltaren.

14. Med hänsyn till föreliggande planer på reduceringar av antalet fredsförband torde alltjämt en viss försiktighet böra iakttagas vid den fortsatta *utbyggnaden av tygstaten.* För att de mest angelägna behoven av personal skall kunna tillgodoses föreslår jag, att från och med nästa budgetår tillkomma sammanlagt nio beställningar för verkmästare och hantverkare, varav en tygverkmästare av 1. klassen och en av 2. klassen samt två tyghantverkare av 1. klassen och fem av 2. klassen. Jag är icke beredd att nu taga ställning till i vilken omfattning slutläget i fråga om antalet arméteknikerkan behöva ökas med hänsyn till behov av personal för skötsel av radarmateriel. I anledning av förslaget i denna del föreslår jag, att från och med nästa budgetår tillkomma 40 arméteknikerkan. I enlighet med vad som härutinnan föreslagits böra 24 beställningar för furirer vid tygstaten indragas.

En övergångsvis kvarstående beställning för tyghantverkare av 1. klassen vid krigsmaterielverket bör i anledning av avgång indragas.

15. I enlighet med hittills tillämpad princip, att ordinarie beställningar för arméingenjörer inrättas inom ramen för fastställt preliminärt slutläge för antalet arméingenjörsbeställningar, i den mån som möjligheter föreligga att besätta beställningarna, tillstyrker jag, att vid arméingenjörkåren tillkomma följande nya beställningar, nämligen en armédirektör av 1. graden, en armédirektör av 2. graden, fem arméingenjörer av 1. graden och en arméingenjör av 2. graden i utbyte mot åtta extra ordinarie arméingenjörsbeställningar i 29 lönegraden. Såsom föreslagits bör en beställning för armédirektör i Ca 30 indragas.

I anledning av arméchefens förslag i övrigt beträffande arméingenjörspersonalen kan jag tillstyrka, att en arméingenjör av 1. graden i Ce 29 tillkommer för vissa utbildningsfrågor inom arméingenjörkårens ledning. Någon utökning av antalet ordinarie arméingenjörsbeställningar enligt det preliminära slutläget bör dock icke ske i anledning av att denna befattning tillkommer. Beställningen bör därför frigöras för indragning, innan detta slutläge uppnåtts.

Jag kan även tillstyrka, att ytterligare motoringenjörer tillkomma för ett pansarinfanteriregemente och för I 18. Jag finner dock icke skäl att för dessa föreslå högre löneställning än för redan befintliga motoringenjörer vid pansarinfanteriet. Jag föreslår därför, att två extra ordinarie arméingenjörer, en i Ce 24 och en i Ce 22, tillkomma för detta ändamål. Slutligen tillstyrker jag, att tre motoringenjörer tillkomma för kustartilleriförsvaren. Tills vidare räknar jag med placering av dessa ingenjörer i Ce 24.

16. I enlighet med vad som förutsatts i årets statsverksproposition bör en beställning för fältläkare på fältläkarkårens stat utgå ur förteckningen. I anledning av vad i övrigt föreslagits beträffande läkar- och veterinärpersonal föreslår jag, att följande beställningar indragas, nämligen en bataljonsläkare i Ca 27 vid Gotlands artillerikår, en bataljonsveterinär i Ca 25 vid Svea ingenjörkår samt två bataljonsveterinärer i Ca 23 vid Svea och Wendes artilleriregementen. Vidare bör i enlighet med förslaget föreskrivas, att regementsveterinärbeställningen vid Svea artilleriregemente samt bataljonsveterinär-

beställningarna i Ca 25 vid Göta ingenjörkår samt vid Svea, Göta och Skånska trängregementena ävensom bataljonsveterinärbeställningen i Ca 23 vid Göta artilleriregemente skola indragas, när vakanser uppkomma i beställningarna. Behovet av en veterinärbeställning vid IV. militärbefälsstaben torde böra närmare prövas, när frågan om tillsättandet av en dylik beställning blir aktuell. Till frågan om veterinärtjänsten vid arméhundskolan torde ställning icke böra tagas nu.

I anledning av förslaget om nya tjänster för instruktionssköterska föreslår jag, att en dylik tjänst nyinrättas.

Vad beträffar förslaget om en reservsjuksköterskekår får jag framhålla, att även jag finner särskilda åtgärder påkallade i syfte att tillförsäkra försvaret en reserv av sjuksköterskor, som äro insatta i de speciella förhållanden under vilka den militära sjukvården bedrives. Sjukvårdsstyrelsens förslag om att för ändamålet upprätta en kår av reservsjuksköterskor med viss årlig tjänstgöringsskyldighet vid försvaret synes mig innebära en godtagbar utväg att nå detta syfte. Jag är dock icke beredd att nu taga slutlig ställning till förslaget, vilket torde böra ytterligare övervägas. Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om en försöksorganisation i någon form inom ramen för medel som eljest avses för anställning tillfälligt av extra sjuksköterskor.

17. Såsom i det föregående omnämnts räknar arméchefen med möjligheten att ur besparingssynpunkt reducera antalet fredsförband. De besparingar som härigenom kunna vinnas hänföra sig huvudsakligast till löner till personal i stabs- och förvaltningstjänst. En dylik åtgärd skulle utesluta ur organisationen bland annat ett antal befattningar i inre tjänst, avsedda för äldre överfurirer. Här har alltså uppkommit ytterligare ett skäl att gå fram med försiktighet, när det gäller att utbygga överfurirskadern till det beräknade slutläget.

Arméchefen har föreslagit, att antalet överfurirer ökas med 138. Med anledning av vad jag nyss anfört anser jag mig böra föreslå, att denna ökning av antalet överfurirsbeställningar begränsas till 75. Antalet skulle då för budgetåret 1950/51 bli 1 253 med den fördelning på truppslag och skolor m. m. som framgår av förslaget till personalförteckning för ordinarie tjänstemän vid armén.

Då ökningen av antalet överfurirer vid förbanden sålunda begränsas, kan furirskadern icke minskas i den omfattning som föreslagits. Jag räknar med att antalet furirsbeställningar minskas endast med 73 i stället för enligt arméchefens förslag 109.

Vad arméchefen i övrigt föreslagit beträffande icke-ordinarie manskap för armén föranleder ingen erinran från min sida.

De förslag beträffande musikmanskap som försvarsväsendets underbefälsförbund nu ånyo framlagt kan jag alltjämt icke biträda.

18. De ytterligare befattningar för lärarpersonal vid tygförvaltningsskolan som enligt Kungl. Maj:ts medgivande må finnas inrättade redan under inne-

varande budgetår böra från och med nästa budgetår uppföras på personalförteckningen.

19. Vad som under denna punkt föreslagits kan jag icke tillstyrka.

20. Jag kan alltjämt icke tillstyrka högre löneställning för skogvaktaren vid Tingstäde. Förslaget om att utbyta en arvodestjänst för skogvaktare vid Hovdala mot en tjänst i Ce 16 kan jag heller icke tillstyrka. Vad i övrigt under denna punkt föreslagits beträffande skogvaktarpersonal biträder jag och beräknar därför medelsbehovet under arvodesposten i enlighet med förslagen.

22. Mot förslaget om ändrad redovisning av fyra förrådsmannabefattningar vid VII. militärbefälsstaben har jag ingen erinran.

Förslaget om att inrätta ytterligare tjänster för vaktmästare vid kommendantsstaben i Boden kan jag icke tillstyrka.

Däremot anser jag mig böra biträda förslaget om utökning med en förrådsvaktmästare vid Kiruna—Jokkmokks försvarsområdesstab. Jag föreslår dock extra ordinarie tjänst för denne förrådsvaktmästare. Till frågan om att inrätta en tjänst för förrådsvaktmästare i stället för arvodestjänsten för tillsynsman vid viss bergrumsanläggning på Gotland tar jag icke ställning i detta sammanhang.

Beräkningen av posterna till arvoden till tillsynsmän har icke givit mig anledning till erinran i och för sig. Höjningen av det för civil vakthållning vid tygförvaltningsskolan avsedda beloppet har medgivits redan för innevarande budgetår.

Sedan i statsverkspropositionen föreslagits särskilt anslag till Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar böra de under centrala sjukvårdsförråd och läkemedelscentralerna redovisade befattningarna och tjänsterna utgå ur vederbörliga förteckningar.

Vad i övrigt föreslagits under denna punkt anser jag mig icke böra tillstyrka. Den medgivna förrådsvaktmästartjänsten vid Älvsborgs regemente torde böra bibehållas såsom extra även under nästa budgetår.

23. I anledning av vad under denna punkt föreslagits tillstyrker jag, att ytterligare ordinarietjänster för kontorsbiträden inrättas i utbyte mot samma antalet biträden för skriv- och kontorsgöromål, dock icke vid Int 1 mobiliseringscentral. Antalet nytillkomna tjänster bör därför upptagas till 116 med den fördelning på förband m. m. som framgår av förslaget.

24. Jag kan icke tillstyrka, att särskilda överfurirstjänster inrättas, avsedda för bilförare vid militärbefälsstaberna, liksom icke heller att ytterligare tjänster inrättas för civila bilförare.

25. I anledning av vad i statsverkspropositionen föreslagits beträffande förvaltaren vid försvarsstaben bör ytterligare en beställning för förvaltare (kassatjänst) tillkomma vid intendenturkåren.

Jag kan icke tillstyrka, att en sergeantsbeställning vid arméhundväsendet utbytes mot en beställning för en fanjunkare eller sergeant. Förslaget om att vid kommendantsstaben i Boden inrätta en tjänst för förste montör i Ca 16 i utbyte mot en montör i Ca 11 kan jag icke nu biträda.

De återstående två befattningarna för inspektörer för lokalförsvaret och tjänsten för inspektionskonstapel vid platsbefälet i Karlsborg böra utgå ur vederbörliga förteckningar.

Jag tillstyrker att särskilda premier få utgå till officerare på aktiv stat för viss frivillig språkutbildning men anser, att frågorna om premiebeloppens storlek och villkoren för att erhålla premie böra ytterligare övervägas.

Jag anser mig icke nu kunna förorda någon förändring beträffande personalvårdsassistenterna.

Vad i övrigt föreslagits och anförts under denna punkt ger mig icke anledning till erinran.

26. Sedan rationaliseringen av stabs- och förvaltningstjänsten vid lägre truppförband inom armén numera genomförts vid infanteriförbanden samt Göta trängregemente ha på grundval av rapporter över fortsatta organisationsundersökningar vid övriga trängförband och inom andra truppslag av arméchefen framlagts förslag om ändrad organisation av stabs- och förvaltningstjänst vid Svea trängregemente (T 1), pansarregementena, de motoriserade artilleriregementena samt luftvärnsregementena. Typregementen ha vid sistnämnda tre truppslag varit Skaraborgs pansarregemente (P 4), Smålands artilleriregemente (A 6) och Östgöta luftvärnsregemente (Lv 2). Förslaget beträffande kavalleriet är alltjämt föremål för remissbehandling.

Den organisation av stabs- och förvaltningstjänsten som föreslagits för pansar-, artilleri- och luftvärnsförband överensstämmer i allt väsentligt med den för infanteriregementena fastställda organisationen.

Såsom framgår av vad jag inledningsvis anfört i redogörelsen för rationaliseringsverksamhet inom försvaret har chefen för armén framhållit, att möjligheterna till vissa angivna förändringar i fredsförbandens antal och organisation borde beaktas vid den fortsatta rationaliseringen av stabs- och förvaltningstjänsten vid förbanden så att man icke binder sig för en onödigt kostsam organisation. Jag har också i det föregående framhållit möjligheten av att 1949 års försvarsutredning kan komma att söka besparingsmöjligheter i reduceringar av fredsorganisationen.

Jag delar helt arméchefens uppfattning, att de antydda möjligheterna till ändringar i fredsorganisationen nödvändiggöra en viss försiktighet vid genomförandet av rationaliseringarna på detta område i fortsättningen. Erfarenheterna från infanteriförbanden ha visat, att detta genomförande, särskilt på grund av de byggnadsarbeten som i de flesta fall äro nödvändiga, tar ganska lång tid från det att principbeslut om ändrad organisation föreligger. I arméchefens förslag beträffande pansar-, artilleri- och luftvärnsförbanden har också förutsatts, att den nya organisationen skall kunna påläggas först från och med den 1 oktober 1950 vid typförbanden och därefter genomföras successivt vid de övriga förbanden allt efter som erforderliga organisationsundersökningar vid dessa förband hunnit verkställas. Med hänsyn härtill anser jag det icke nödvändigt, att redan från och med budgetåret 1950/51 in

rättas ordinarie tjänster enligt den nya organisationen vid samtliga de förband inom respektive truppslag som ett principbeslut om ändrad organisation kommer att omfatta. Jag kommer därför i det följande att begränsa behandlingen av personalfrågorna till vad som avser de nyssnämnda typregementena. Detta bör icke hindra att rationaliseringen genomföres även vid andra förband under budgetåret 1950/51, om så befinnes lämpligt. Kompensation i någon form bör i så fall kunna komma i fråga åt personal som med bibehållen löneställning bestrider göromål som i den nya organisationen ankomma på innehavare av högre tjänst.

Såsom framhållits i den i det föregående lämnade redogörelsen för rationaliseringsverksamhet inom försvaret föranleda de ändringar i den rationaliserade organisationen vid infanteriförbanden som numera beslutats icke några personalökningar. Endast i ett fall betingas därav en personaländring i det att benämningen detaljchef på en befattning för pensionerad underofficer vid Gotlands infanteriregemente bör utbytas mot benämningen biträde i mobiliseringsdetaljen. Därjämte kan anmärkas, att innehavaren av arvodesbefattning för biträdande mobiliseringsofficer, om så visar sig lämpligt, i stället kan tagas i anspråk såsom chef för personaldetaljen inom mobiliseringsavdelningen.

De beslutade ändringarna i infanteriförbandens organisation berörde, såsom också omnämnts i det föregående, icke kasernvårdsavdelningen. I detta hänseende har det ansetts lämpligt att avvakta resultatet av pågående försök beträffande den regionala och lokala fortifikationsförvaltningen. I enlighet härmed föreslår jag i det följande icke nya förvaltarbeställningar för kasernförvaltare vid förband utom III. militärområdet, då jag förutsätter, att den hittillsvarande organisationen av nämnda avdelning med en officer vid sidan av annan tjänst som chef och under honom en kasernunderofficer, pensionerad underofficer i arvodesbefattning, skall bibehållas vid dessa förband. Vid P 4, som ligger inom III. militärområdet, bör kasernförvaltarbeställningen tills vidare uppehållas endast på förordnande. Inom detta militärområde bedrivas förenämnda försök med den organisation av den lokala fortifikationsförvaltningen som ursprungligen fastställts som normalorganisation för infanteriregemente, d. v. s. med en förvaltare som chef för kasernvårdsavdelningen.

Med beaktande av vad jag sålunda anfört framlägger jag följande förslag till personalförändringar vid T 1, P 4, A 6 och Lv 2.

T 1. För samtliga trängregementen finnas redan på vederbörliga personalförteckningar för trängtrupperna och för fälttygkåren uppförda förvaltarbeställningar för de nytillkommande befattningar i regementsorganisationen som avses skola besättas med förvaltare, nämligen regementsexpeditionsföreståndare, personalregistrator och kasernförvaltare samt tygförrådsförvaltare. Av dessa bör såsom av det föregående framgår kasernförvaltaren icke tillsättas, då i detta fall den äldre organisationen med kasernunderofficer i

arvodesbefattning tills vidare bör bibehållas. I samband med att övriga här avsedda förvaltarbeställningar tillsättas bör antalet fanjunkare vid regementet minskas med två.

En arvodesbefattning för pensionerad officer i 1: 29, chef för kasernkompaniet, tillkommer.

Sex befattningar för pensionerad underofficer utgå, nämligen biträde åt mobiliseringsofficeren, biträde i personaldetalj, tygunderofficer, biträde åt regementsintendent, köksföreståndare och furageuppbördsman. I stället tillkomma tre dylika befattningar, nämligen en expeditionsunderofficer, en föreståndare för förrådsbokföringskontor och en stabsunderofficer.

Av extra ordinarie personal tillkomma tre kanslibiträden och fyra förrådsmän samt utgå ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Av de sålunda befintliga 16 biträdestjänsterna ha i det föregående, p. 23, två föreslagits skola utbytas mot ordinarie kontorsbiträdestjänster. Av återstående 14 biträdestjänster kunna två, ett vid personaldetaljen och ett vid tygavdelningen, indragas, så snart arbetsförhållandena det medgiva.

I det föregående under p. 3 omförmäld förråds- och biträdespersonal som skulle överföras från Int 1 till T 1 avses för mobiliseringscentralen och är icke inräknad i här angivet personalbehov.

Vid T 1 finnas — utöver för regementets eget behov — två förrådsvaktmästartjänster för mobiliseringscentraler. Det har visat sig, att en av dessa tjänster icke erfordras för mobiliseringscentral och regementschefen har gjort framställning om att i stället för denne förrådsvaktmästare få anställa en förrådsman eller en förrådsarbetare för skötseln av viss mobiliseringsmateriel. I den nya organisationen erfordras en förrådsvaktmästare mer än vad som nu finnes disponibelt för regementets behov. Jag föreslår därför, att den ifrågasatta förrådsvaktmästarbeställningen tages i anspråk för regementet samt att för mobiliseringsmaterielens skötsel anställes ytterligare en förrådsarbetare.

P 4. Vid ett pansarregemente erfordras två tygförrådsförvaltare med hänsyn till motorfordonsmaterielens omfattning. Vid P 4 böra därför tillkomma tre förvaltare, av vilka dock beställningen för kasernförvaltare tills vidare endast må uppehållas på förordnande. Vidare böra för P 4 tillkomma två förvaltare på fälttygkårens stat.

I samband med att dessa förvaltare tillsättas böra två fanjunkarbeställningar indragas.

Den nuvarande arvodesbefattningen för expeditionsofficer vid inskrivningsexpeditionen utgår. I stället tillkommer en arvodesbefattning för pensionerad officer i arvodesbefattning (1: 29) för chef för kasernkompaniet.

Av pensionerade underofficerare i arvodesbefattningar bibehållas i den nya organisationen en expeditionsunderofficer och en skjutfältunderofficer. Övergångsvis erfordras därjämte en verkstadsunderofficer intill dess centraliseringen av tvätt- och reparationstjänsten genomförts. Följande befattningar till-

komma, nämligen två expeditionsunderofficerare, varav en vid inskrivningsexpeditionen, en föreståndare för förrådsbokföringskontor och en stabsunderofficer. Tio arvodesbefattningar för underofficerare utgå, nämligen biträde åt mobiliseringsofficer, biträde i personaldetalj, tre tygunderofficerare, biträde åt regementsintendent, kasernunderofficer, köksföreståndare, uppbördsman för driv- och smörjmedel samt biträde i inskrivningsexpedition.

Av extra ordinarie personal böra tillkomma fyra kanslibiträden och fem förrådsmän. Vid P 4 finnas nu, inberäknat två ordinarie kontorsbiträden och bortsett från ett biträde vid pansartruppskolan, 21 biträden för skriv- och kontorsgöromål. Den nya organisationen upptager normalt 18 men därutöver erfordras tillfälligt vid mobiliseringsavdelningen ytterligare två. Ett biträde för skriv- och kontorsgöromål kan därför indragas.

A 6. Liksom vid pansarförbanden erfordras för de motoriserade artilleriregementena två tygförrådsförvaltare. Vid A 6 böra alltså tillkomma två förvaltare på regementets stat och två förvaltare på fälttygkårens stat. Två fanjunkarbeställningar böra indragas.

En pensionerad officer, skjutfälts- och kasernofficeren, är för närvarande chef för kasernvårdsavdelningen vid A 6. Denna anordning bör tills vidare bibehållas. En ny befattning för pensionerad officer i 1: 29, chef för kasernbatteriet, bör tillkomma.

Av pensionerade underofficerare i arvodesbefattningar bibehållas tre, expeditions-, kasern- och skjutfältunderofficerarna. Två nya befattningar tillkomma, föreståndare för förrådsbokföringskontor och stabsunderofficer. Sex befattningar utgå, nämligen biträde i personaldetalj, tre tygunderofficerare, biträde åt regementsintendent och köksföreståndare.

Vidare tillkomma tre kanslibiträden och två förrådsmän. En befattning för biträde för skriv- och kontorsgöromål bör utgå.

Lv 2. Vid Lv 2 böra tillkomma tre förvaltare, varav en på fälttygkårens stat. Två fanjunkarbeställningar skola indragas.

Den nuvarande skjutplats- och kasernofficeren förutsättes kunna tjänstgöra även som chef för kasernbatteriet.

Av pensionerade underofficerare i arvodesbefattningar bibehållas expeditionsunderofficeren, kasernunderofficeren och skjutplatsunderofficeren. Befattningar för föreståndare för förrådsbokföringskontor och stabsunderofficer tillkomma. Ur organisationen utgå befattningar för biträde åt mobiliseringsofficer, biträde i personaldetalj, tre tygunderofficerare, biträde åt regementsintendent och köksföreståndare.

Extra ordinarie tjänster för tre kanslibiträden och en förrådsman tillkomma. Fem tjänster för biträden för skriv- och kontorsgöromål böra indragas.

Vid anmälan i propositionen 1947: 130 av frågan om ändrad organisation av infanteriregementes stabs- och förvaltningstjänst i fred anförde jag (s. 30 o. f.), att underofficerskåren i övrigt vid ett regemente borde minskas med ett antal,

motsvarande de nytillkommande förvaltarbeställningarna. I enlighet med detta uttalande sker den minskning av antalet fanjunkare med två per förband som i det föregående angivits. Denna minskning är redan genomförd vid infanteriförbanden och Göta trängregemente. Principiellt skulle också, enligt vad jag anförde i nämnda sammanhang, även i sergeantgraden minskning ske med två beställningar per förband. Med hänsyn till det dåvarande personalläget och till det trängande behovet av trupputbildare ansåg jag dock, att någon begränsning av antalet sergeantbeställningar då icke var nödvändig eller lämplig.

Om de förbättringar av manskapsrekryteringen som inträdde under sistlidna höst bli bestående, torde tiden vara inne att på nytt ta upp denna fråga. Det bör nu undersökas, när denna minskning av antalet sergeanter kan ske med hänsyn till personalläget. Jag är emellertid icke främmande för tanken, att minskningen kan få gå ut över antalet furirer i stället för sergeanter. En kvalitativ förbättring av det lägre utbildningsbefälet, som ett dylikt utbyte skulle innebära, kan vara motiverad av att förkortningen i värnpliktsutbildningstiden har förutsatts skola kompenseras av en effektivare utbildning. Vid en dylik begränsning av manskapskadern böra de principer komma till användning som tillämpades av 1944 års manskapsutredning vid dess förslag till begränsning av antalet kontraktsanställt manskap.

Det bör ankomma på chefen för armén att närmare överväga denna fråga och inkomma med de förslag, till vilka dessa överväganden kunna leda.

Med beaktande av vad jag sålunda i det föregående föreslagit i fråga om personalförändringar vid armén och med ledning av belastningen på arméns avlöningsanslag under förfluten del av innevarande budgetår beräknar jag arméns avlöningsanslag för budgetåret 1950/51 sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 62 000 000 (+ 3 400 000) kronor;

arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 6 800 000 (± 0) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 620 000 (— 95 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 38 600 000 (— 1 200 000) kronor;

rörligt tillägg 12 780 000 (+ 195 000) kronor;

pensionsmedel 4 800 000 (— 200 000) kronor.

Anslaget bör alltså upptagas till 116 000 000 (+ 2 500 000) kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta att Signalregementets kompani i Kristianstad icke skall uppsättas samt att kompaniet skall ersättas av en mobiliseringscentral;

b) fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänste-

män och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid armén, som i särskild ordning komma att överlämnas till riksdagen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å personalförteckningarna meddela särskilda föreskrifter av i tillämpliga delar samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser som genom Kungl. Maj:ts brev den 3 juni 1949 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar för budgetåret 1949/50;

d) godkänna följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis*	62 000 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, *förslagsvis*	6 800 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis*	620 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, *förslagsvis*	38 600 000
5. Rörligt tillägg, *förslagsvis*	12 780 000
Summa kronor	120 800 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, *förslagsvis*	4 800 000
Nettoutgift kronor	116 000 000

e) till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 116 000 000 kronor.

[3.] **Armén: Familjebidrag.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	4 950 000	5 334 035
1949/50 (statsliggaren s. 207)	5 900 000	
1950/51 (förslag)	6 600 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, punkterna 36, 76 och 105) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till familjebidrag för de tre försvarsgrenarna för budgetåret 1950/51 beräkna förslagsanslag av respektive 6 600 000, 1 000 000 och 1 000 000 kronor. Sedan i särskild proposition denna dag riksdagen förelagts förslag om vissa ändringar i familjebidragsförordningen, får jag nu slutligt anmäla dessa anslagsfrågor.

Försvarets civilförvaltning har beräknat ifrågavarande anslag för budgetåret 1950/51 till 9 270 000, 1 170 000 respektive 1 150 000 kronor. Civilförvaltningen har grundat dessa beräkningar på uppgivet antal tjänstgöringsdagar och de dagskostnadsbelopp för olika kategorier värnpliktiga som framräknats med ledning av anslagsbelastning under tidigare budgetår eller eljest ansetts kunna tillämpas. För egen del har jag med hänsyn till att jag räknar med lägre antal tjänstgöringsdagar än civilförvaltningen gjort samt med ledning av medelsåtgången under budgetåret 1948/49 ansett mig kunna vid oförändrade ersättningsgrunder räkna med anslag av 5 800 000, 900 000 och 900 000 kronor.

Det förslag om förbättringar av familjebidragsförmånerna som framläggas i förenämnda proposition denna dag har utformats så, att merkostnaderna på familjebidragsanslagen icke skola överstiga 1 000 000 kronor. Med anledning härav kunna familjebidragsanslagen slutligt äskas med de belopp, som beräknades i statsverkspropositionen, nämligen 6 600 000, 1 000 000 och 1 000 000 kronor.

I det följande återkommer jag till dessa anslagsfrågor beträffande marinen och flygvapnet. I detta sammanhang får jag, åberopande det anförda, hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 6 600 000 kronor.

[4.] Armén: Remontering.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	2 000 000	1 345 141
1949/50 (statsliggaren s. 219)	800 000	
1950/51 (förslag)	300 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, punkt 49) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Armén: Remontering för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

Innan jag framlägger definitiva beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår torde jag få anmäla ett av arméchefen framlagt förslag om begränsning av arméns stamhästbestånd.

Fortsatt minskning av arméns stamhästbestånd m. m.

Enligt beslut vid *1948 års riksdag* (prop. 1948: 206, s. 313—323) skulle antalet ridstamhästar och ackordhästar vid armén minskas, under det att antalet stamhästar för dragbruk skulle något ökas. Antalet ridstamhästar ansågs sålunda kunna minskas från 4 723 till 3 702 (268 reservstamhästar vid Svea och Wendes artilleriregementen icke inräknade) och antalet ackordhästar från 12 640 till 10 166. Antalet stamhästar för dragbruk åter ansågs böra ökas från 359 till 474, eller med 115. Denna ökning innebar emellertid endast att

de s. k. ekonomihästarna, som tidigare utgjorts av ständigt inkallade ackordhästar, i stället redovisades såsom stamhästar. Nämnda förändringar i fråga om arméns hästbestånd ha i huvudsak blivit genomförda under föregående och innevarande budgetår.

I förenämnda proposition 1948: 206 förutsattes emellertid att — sedan viss förändring av mobiliseringsorganisationen och remontutbildningen ägt rum samt säkrare underlag erhållits för möjligheterna att genomföra ytterligare motorisering — i en andra etapp en ytterligare begränsning av hästantalet skulle visa sig möjlig. Kungl. Maj:t uppdrog den 30 juni 1948 åt chefen för armén att framdeles, sedan säkrare underlag vunnits för att bedöma möjligheterna för en sådan ytterligare begränsning, verkställa undersökning om förutsättningarna härför samt inkomma med de förslag, till vilka undersökningen kunde föranleda.

Chefen för armén har numera verkställt utredning i berörda hänseenden och i skrivelse den 2 december 1949 avgivit härav föranledda förslag. Arméchefen förordar, att antalet ridstamhästar — inberäknat för mobiliseringsändamål befintliga utackorderade reservstamhästar vid de artilleriförband, vars motorisering icke helt genomförts — minskas med ytterligare 1 418 till 2 552 och antalet dragstamhästar med 97 till 377. Förslaget beräknas på längre sikt medföra en årlig kostnadsbesparing av i runt tal 2 miljoner kronor. Avvecklingen av stamhästbeståndet har beräknats skola ske i två etapper. Sålunda förutsättes antalet ridstamhästar under tiden den 1 april 1950—den 30 juni 1951 kunna minskas med 1 053. Under samma tid anses vidare hela den föreslagna minskningen av antalet dragstamhästar kunna genomföras. En minskning av antalet ridstamhästar med ytterligare 365 anses kunna genomföras senast till den 1 april 1952.

Arméchefen har anfört, att förslaget bygger på principen att i samband med beslutade och planerade organisationsförändringar (krigsorganisation 1949) ernå besparingar samt lättnader i fredsorganisationen med säkerställande av freds- och mobiliseringsbehovet. För att nedbringa kostnaderna i fred borde således beståndet av hästar reduceras till det som vore oundgängligen erforderligt för att tillgodose utbildningsbehovet. Jämsides härmed borde beaktas möjligheten att vid mobilisering på annat sätt än genom »utbildningshästarna» tillförsäkra främst kavalleriet och det hästanspända artilleriet erforderligt antal för krigsbruk lämpliga ridhästar. Beroende på resultatet av pågående försök med traktordragning av artilleri kunde ytterligare nedskärning av arméns hästbestånd ifrågakomma vid en senare tidpunkt.

Arméchefen har vid beräkningen av antalet ridstamhästar i huvudsak utgått från behovet av ridhästar för det normala fredsutbildningsarbetet. För att tillgodose bland annat merbehovet av ridhästar vid kavalleriets krigsförbandsvisa repetitionsövningar har emellertid arméchefen föreslagit en ny kategori ackordhästar — ackordridhästar. Behovet av ackordridhästar, som beräknats till 500, har förutsatts skola fyllas genom att till denna kategori överföra samma antal ridstamhästar.

Av följande tablå framgår fördelningen av stamhästarna efter genomförd reducering enligt arméchefens förslag på de truppslag m. m. där hästarna skola redovisas ävensom beräknad årlig remontering för vidmakthållande av antalet stamhästar och ackordridhästar.

Truppslag m. m.	Föreslaget antal hästar			Årlig remontering	
	Ridhästar	Draghästar		Ridhästar 11 % (depåremonter)	Draghästar 10 %
		För utbildning	För ekonomikörslor		
Staber och skolor	65	—	12	—	—
Infanteriet	309	197	65	—	—
Kavalleriet med ridskolan	1 348	5	10	147	—
Artilleriet	694	—	20	59	—
Luftvärnet (Lv SS)	—	—	2	—	—
Signaltrupperna	20	62	4	—	—
Remonter för staber, infanteriet, A 1, A 3, A 6—A 9, signaltrupperna	58	—	—	58	—
Reservstamhästremonter	8	—	—	8	—
Ackordridhästremonter	50	—	—	50	—
Summa	[1] 2 552	264	113	322	[3] 38
		377			
Tillkommer för vid remontdepå störtade remonter	—	—	—	10	—
Summa summarum	[1] 2 552	377		332	[3] 38
Nuvarande antal	[2] 3 970	474		450	48

[1] Därav 68 reservstamhästar, remonter inräknade, för A 1 och 50 ackordridhästremonter.
[2] Därav 268 reservstamhästar, remonter inräknade, för A 1 och A 3.
[3] Därav 19 varmblodiga.

Av arméchefens förenämnda skrivelse inhämtas vidare i huvudsak följande.

Då omkring 500 ridstamhästar beräknades kunna överföras till ackordridhästar, måste omkring 900 ridstamhästar avvecklas, främst genom försäljning inom landet till liv eller slakt, då man knappast syntes kunna räkna med export av hästar i detta åldersläge. Möjligheten av en försäljning till liv tedde sig mycket osäker, särskilt om de civila ridskolornas behov av ridhästar i huvudsak skulle fyllas med ackordridhästar. Man kunde med all reservation beräkna att högst 300 hästar kunde försäljas till liv. Det återstode då minst 600 hästar, som måste kasseras. Detta medförde den i och för sig föga önskvärda konsekvensen, att kassation (försäljning till slakt) måste ske av även ett antal fullt tjänstedugliga hästar. För att ge en lämplig fördelning av hästarna i åldersgrupper, medgivande en jämn remontering, måste denna kassation tagas ut någorlunda jämnt inom hästarnas olika årgångar. Detta innebure att även vissa yngre hästar måste slaktas. Åtgärder i detta avseende måste emellertid vägas mot att alltjämt under avsevärd tid bibehålla ett överskott av hästar vid förbanden, till men för en rationell utbildning och med ökade kostnader, 1 475 kronor per häst, som följd.

Det angivna behovet av 500 ackordridhästar för kavalleriet fördelade sig med 75 på K 1, 100 på K 2, 125 på K 3 och 200 på K 4. För att undvika längre

transporter, då dessa hästar skulle tagas i bruk, vore det ett önskemål, att de kunde utackorderas relativt nära vederbörliga fredsförband. Den önskvärda fördelningen av hästarna kunde emellertid icke åstadkommas för att tillgodose behovet vid K 4. Endast omkring 50 varmblodiga hästar beräknades kunna f. n. utackorderas inom ett för K 4:s del lämpligt område. Ackordridhästar av nordsvensk ras skulle däremot kunna placeras i erforderligt antal i K 4:s närhet. Det vore sålunda ur många synpunkter önskvärt att återstående 150 hästar för K 4 utgjordes av hästar av nordsvensk ras. En utackordering av högklassiga nordsvenska hästar inom K 4:s uttagningsområde skulle dessutom sannolikt stödja intresset för den nordsvenska hästen i dessa trakter och därigenom förbättra uttagningsunderlaget vid krig. En utackordering av 150 nordsvenska hästar inom detta uttagningsområde skulle emellertid nödvändiggöra inköp av dessa hästar, medförande en icke oväsentlig engångskostnad, överslagsvis beräknad till 150 × 1 800 = 270 000 kronor. Det syntes icke försvarbart, att i samband med minskningen av stamhäststyrkan kassera fullt användbara varmblodiga hästar och samtidigt inköpa ett antal hästar av annan ras. På grund härav ansåge arméchefen det befogat, att tills vidare ta olägenheten av att de för K 4 avsedda ackordridhästarna till viss del utackorderades inom Mellan-Sverige, där sådan utackordering bedömdes möjlig. Detta medförde vissa transportkostnader i samband med repetitionsövningar, som f. n. syntes kunna beräknas till omkring 12 000 kronor för varje år, som repetitionsövningar anordnades vid K 4. Kostnaderna vore således av en jämförelsevis obetydlig storlek. Tillförandet av hästarna till K 4 vid mobilisering kunde emellertid bli försvårad. En övergång efter hand till nordsvenska ackordridhästar, utackorderade nära K 4, borde därför ske. Under övergångstiden borde ökad uttagning av kallblodiga hästar ske som en reservåtgärd. Denna fråga avsåge arméchefen att närmare låta utreda.

Det kunde förväntas att vissa svårigheter komme att uppstå vid utackorderingen av ackordridhästarna, därest denna skulle ske enligt samma villkor som för kallblodiga hästar, bl. a. med hänsyn till de större risker som förelåge med avseende på handhavandet av en varmblodig ridhäst i jämförelse med draghästar. Det syntes därför skäligt att vissa lättnader medgåves i utackorderingsbestämmelserna. Varmblodig ridhäst borde sålunda övergå i fodervärds ägo redan sedan den under 8 år i följd (för draghäst enligt gällande bestämmelser 10 år i följd) innehafts av denne. Detta medförde att remonteringen av de varmblodiga ackordridhästarna måste ske med 12,5 % av det totala antalet. Vidare borde fodervärden befrias från erläggande av särskild ackordavgift (för kallblodig draghäst enligt gällande bestämmelser 20 kronor per år). Övergångsvis borde gälla, att häst som år 1950 vore äldre än 5 år, finge övergå i fodervärds ägo då den fyllde 13 år. Hade hästen härvid icke innehafts av fodervärden i minst 4 år i följd, borde överlämningen ske vid den senare tidpunkt, då detta inträffade. Dock borde, då så med hänsyn till en ändamålsenlig remontering bedömdes erforderligt, kassation ske vid 13 års ålder eller senare, enligt arméförvaltningens bestämmande.

För att de varmblodiga ackordridhästarna skulle få för militärt bruk erforderlig dressyr borde de genomgå fullständig remontutbildning vid remontdepåer och truppförband.

Vid A 1 avsåges intill den tidpunkt då motorisering helt kunnat genomföras ett mindre antal reservstamhästar alltjämt bibehållas. För att möjliggöra utackordering av dessa reservstamhästar borde för dessa gälla motsvarande utackorderingsbestämmelser som för ackordridhästar.

I fråga om remonteringen har arméchefen anfört, att med hänsyn till uppfödarnas berättigade intressen t. o. m. år 1953 alltjämt årligen borde inköpas

500 varmblodiga remonter, trots att behovet för arméns del icke bleve större än omkring 350 hästar per år. Det överskott som härigenom uppkomme kunde måhända delvis exporteras men måste i övrigt, efter viss utbildning vid remontdepåerna, utplaceras såsom varmblodiga ackorddraghästar. Fr. o. m. år 1954 borde endast sistnämnda antal remonter inköpas. Härutöver kunde emellertid tillkomma inköp av de varmblodiga remonter, som kunde utackorderas inom ramen för det totala ackorddraghästbeståndet.

Arméchefen har slutligen framhållit vikten av att den varmblodiga hästaveln även framdeles på allt sätt stödes genom särskilda åtgärder från statsmakternas sida och har i anslutning härtill anfört följande.

En plötslig nedskärning av stamhästbeståndet kunde komma att rubba balansen mellan krigsorganisationens behov och tillgången, av vilken ridstamhästarna utgjorde en viktig del. Det vore också att märka att de avsedda förändringarna i krigsorganisationen förutsatte ett utnyttjande av huvuddelen av tillgängliga reserver i fråga om motorfordon och drivmedelstillgångar. En avspärrning kunde tvinga till en återgång från motorisering till hästanspänning vid vissa förband. Det vore därför nödvändigt att minskningen i arméns ridhästbestånd i största utsträckning kompenserades genom stödåtgärder från statens sida.

Reduceringen av stamhäststyrkan medförde, då den helt genomförts, ett jämfört med nuläget icke oväsentligt minskat årligt behov av varmblodiga remonter. De konsekvenser, som detta kunde komma att medföra för den varmblodiga hästaveln, kunde icke för närvarande bestämt bedömas. Lantbruksstyrelsen hade för sin del anfört farhågor för att den förutsedda minskningen av det antal remonter, som årligen komme att uppköpas av staten, skulle verka återhållande på den varmblodiga hästaveln. Tillgången på varmblodiga hästar i landet skulle på grund härav minska. Detta skulle medföra, att mobiliseringsbehovet av ridhästar i ökad omfattning måste tillgodoses med för ridbruk mindre väl lämpade tyngre hästar. Bleve så fallet skulle ogynnsamma verkningar kunna befaras för näringslivets upprätthållande under krig genom att relativt sett en större del än för närvarande av de för näringslivets behov brukbara hästarna måste tagas i anspråk för krigsmakten.

Även om dessa farhågor vore i viss mån grundade, kunde arméchefen icke förorda att armén belastades med ett större antal hästar i fred än vad som oundgängligen krävdes för utbildningen. Nödvändigheten av att nedbringa fredskostnaderna styrkte denna uppfattning. Det syntes emellertid vara synnerligen önskvärt, att den varmblodiga hästaveln även framdeles på allt sätt stöddes genom särskilda åtgärder från statsmakternas sida. Särskilt syntes fortsatt och ökat stöd till Ridfrämjandet och dess verksamhet vara ägnat att främja en avsättning av uppfödarnas produkter inom den civila marknaden. Stödjandet av en export av varmblodiga hästar syntes även verka i angiven riktning.

Lantbruksstyrelsen har såsom ett önskemål framhållit, att avvecklingen av det nu befintliga hästbeståndet genomföres på något längre sikt än arméchefen föreslagit, varigenom möjligheterna skulle öka att undvika nedslaktning i beräknad omfattning.

Lantbruksstyrelsen har emellertid även riktat erinringar mot den föreslagna inskränkningen av remonteringen. Styrelsen har i anslutning därtill framhållit bland annat, att landets hästbestånd under de senaste åren reducerats — från 600 000 under år 1945 till 465 000 under år 1949 — och att arbetshästaveln alltsedan år 1946 varit av så ringa omfattning, att fölårgångarna blott förslå att rekrytera en häststock på föga mer än 200 000 djur. Inom få år kommer därför enligt styrelsens uppfattning den ännu goda tillgången på arbetshästar att upphöra, vilket måste vålla svårigheter vid en eventuell avspärrning. Den mobiliseringsreserv av kallblodiga hästar som hittills stått till förfogande kan enligt styrelsens mening icke påräknas. Det har synts lantbruksstyrelsen, som enligt sin instruktion jämväl har att svara för att lantförsvarets behov av hästar blir behörigen tillgodosett, vara av största vikt att alla möjligheter tillvaratagas att i gengäld trygga en reserv av varmblodiga hästar. Om detta syfte skall kunna nås, bör enligt styrelsens mening den varmblodiga hästaveln upprätthållas i nuvarande omfattning; en förutsättning härför måste emellertid vara att en regelbunden, säker och efter den nuvarande stostammen anpassad avsättning beredes uppfödarna för av dem uppfödda remonter.

I anslutning härtill har lantbruksstyrelsen anfört följande.

En minskning av det årliga remontinköpet från 500 till 350 hästar skulle innebära ett hårt slag för aveln. Med stöd av tidigare vunna erfarenheter kunde allvarliga farhågor hysas för att den reduktion av stostammen, som otvivelaktigt bleve följden, t. o. m. skulle antaga större proportioner än förhållandena i och för sig gåve anledning till. Om detta inträffade, skulle därmed varje möjlighet att upprätthålla en någorlunda tillräcklig reserv av varmblodiga hästar omintetgöras. Effektiva åtgärder för att motverka en dylik utveckling vore därför påkallade.

Förutsättningen för en oförminskad remontering vore givetvis, att de inköpta hästarna direkt eller indirekt funne användning inom armén. Denna fråga syntes lantbruksstyrelsen icke olöslig. Styrelsen utginge härvid ifrån, att alla arméns ridstamhästar och i den utsträckning som befunnes möjlig jämväl dess dragstamhästar skulle vara av varmblodigt slag.

Lantbruksstyrelsen har funnit förslaget om inrättande av ett ackordsystem även beträffande ridhästar principiellt värdefullt. Enligt ämbetsverkets mening synes emellertid det beräknade antalet ackordridhästar kunna ökas; i vart fall bör enligt styrelsens mening antalet icke fastlåsas. I detta sammanhang har styrelsen understrukit det önskvärda i att för K 4 avses varmblodiga ackordridhästar.

Lantbruksstyrelsen har förordat, att de remonter som ej erfordras för remontering av ridhästbeståndet utnyttjas som varmblodiga ackorddraghästar efter ett års depåutbildning. Som komplement till ackordhästsystemet har styrelsen även skisserat ett system av innebörd att köpare av något dresserade 4-åriga hästar skulle erhålla ett årligt bidrag under förutsättning att hästen vid årligen återkommande besiktning befunnes i sådant skick, att den som

ridhäst vore användbar för arméns behov. Bidraget borde lämpligen utgå med samma belopp som ackordsavgiften för varmblodig ackorddraghäst.

Efter att hava framhållit angelägenheten av att den sedan ett par år tillbaka inledda exporten av varmblodiga hästar fortsättes i arméförvaltningens regi, har lantbruksstyrelsen beträffande kostnaderna för de av styrelsen förordade åtgärderna framhållit följande.

Åtgärder av nu skisserade slag skulle kräva vissa kostnader utöver de av arméchefen i dennes förslag beräknade. Med hänsyn till att nämnda åtgärder skulle tillförsäkra armén en mobiliseringsreserv av varmblodiga hästar som eljest icke stode att uppdriva, kunde dock merkostnaderna icke anses avskräckande. Åtgärderna ifråga vore ägnade att medverka till att den varmblodiga hästaveln upprätthölles i erforderlig omfattning. Med beaktande därav och med hänsyn till att en så omfattande avel som produktionen av 500 remonter i ekonomiskt hänseende utgjorde en ingalunda oväsentlig faktor i jordbrukshushållningen, ansåge lantbruksstyrelsen det rimligt, att de med nämnda åtgärder förenade merkostnaderna icke helt skulle belasta fjärde huvudtiteln, utan tills vidare till en del bestridas även från nionde huvudtiteln. I första hand borde enligt styrelsens mening följande kostnader upptagas under sistnämnda titel, nämligen ackordsavgifter för varmblodiga ackorddraghästar, årligt bidrag för från remontdepå inköpta ridhästar samt eventuell skillnad mellan inköpspris och försäljningspris för försålda 4-åriga hästar samt för exporterade remonter.

Statens sakrevision har i princip tillstyrkt arméchefens förslag om ytterligare minskning av arméns stamhästbestånd. Sakrevisionen har emellertid ansett en kassation till slakt av 600 tjänstedugliga hästar vara att beklaga, framförallt med hänsyn till den stora värdeförstöring detta skulle innebära. Sakrevisionen har framhållit att företagen undersökning utvisat, att endast 170 hästar såsom icke fullt tjänstedugliga borde kasseras. Sakrevisionen har pekat på möjligheten att avveckla hästbeståndet genom försäljning till veterinärhögskolan, statens veterinärmedicinska anstalt och statens bakteriologiska laboratorium, vilka institutioner uppskattat sitt sannolika behov av hästar för serumbehandling m. m. under avvecklingsperioden till sammanlagt omkring 440. Vidare syntes vissa möjligheter föreligga att finna avsättning av hästar — ett 40-tal — hos statliga och kommunala polismyndigheter.

Efter att hava framhållit angelägenheten av att alla tillfällen till export borde tillvaratagas, därvid vid övermäktig priskonkurrens från andra hästexporterande länder även lägre priser än remontpriset borde godtagas, har sakrevisionen framhållit följande.

Vid avvecklingen av det övertaliga hästbeståndet borde fullt affärsmässiga grunder tillämpas. Lämplig avvägning efter marknadsförhållandena borde göras vid utbuden. Kontakt borde hållas med olika ridorganisationer, i första hand genom Ridfrämjandet. Om det bleve svårt att så snabbt som avsetts finna avsättning för de fullgoda hästarna, borde man undvika att utan vidare tillgripa kassation till slakt. Ekonomiska skäl kunde komma att tala för att man i viss utsträckning och för kortare tid anstode härmed, om gynnsammare avsättningsmöjligheter med säkerhet vore att påräkna inom viss tid. Bedö-

mandet bleve dock av ekonomisk art vid den härför aktuella tidpunkten och i de enskilda fallen samt dessutom beroende på de möjligheter till uppstallning etc., som stode till buds. Det av arméchefen förordade tillvägagångssättet att uttagningen till kassation skulle äga rum någorlunda jämnt inom hästarnas olika årgångar syntes icke vara riktigt, då nya remonter årligen komme att uppköpas. Sedan de icke tjänstedugliga hästarna utgått och urval skett för placering såsom ackordridhästar och för försäljning till liv, borde i princip de äldsta och sämsta uttagas, så att en kvalitetsförbättring av stamhästbeståndet uppstode även genom en sänkning av hästarnas genomsnittsålder.

Sakrevisionen har icke haft något att erinra mot att utackorderingsbestämmelserna beträffande varmblodiga ackordridhästar, på sätt arméchefen föreslagit, göres förmånligare för fodervärden än vad som gäller vid utackordering av kallblodiga hästar.

Sakrevisionen har vidare anfört, att därest läget av härför ansvariga civila myndigheter bedömdes bliva sådant att särskilda stödåtgärder för den varmblodiga hästaveln vore motiverade, dylika åtgärder närmast borde inriktas på att öka möjligheterna för Ridfrämjandet att mottaga den varmblodiga hästavelns produkter. Eventuella stödåtgärder syntes emellertid under alla förhållanden icke böra bestridas av medel under fjärde huvudtiteln.

Slutligen har sakrevisionen framhållit, att en omprövning av remontdepåorganisationen och vad därmed sammanhängde borde ske, så att en anpassning efter de nya förhållandena komme till stånd.

Departementschefen. Den ytterligare begränsning av antalet stamhästar vid armén, som chefen för armén nu föreslagit och som beräknats på längre sikt medföra en årlig besparing av omkring 2 miljoner kronor, innebär såsom framgår av den lämnade redogörelsen att stamhästbeståndet avpassas att i huvudsak motsvara behovet av dylika hästar för fredsutbildningsarbetet. Arméchefen har emellertid vid förslagets utarbetande beaktat jämväl kraven på att vid mobilisering förbanden tillförsäkras erforderligt antal för krigsbruk lämpade ridhästar. Härutinnan föreligger en inom arméstaben upprättad promemoria. Det torde icke vara lämpligt att här lämna en närmare redogörelse för denna; riksdagens vederbörande utskott torde i stället böra beredas tillfälle taga del av innehållet. Jag vill emellertid framhålla, att utrustningsbehovet numera beräknas uppgå till omkring 35 000 hästar, därav omkring 6 300 rid- eller ridbara och omkring 29 000 drag- eller klövjehästar och att, i den mån behovet av varmblodiga ridhästar icke helt kan tillgodoses, ridbara kallblodiga hästar avses såsom ersättare. Ett utnyttjande av för näringslivets behov avsedda hästar i nu angiven omfattning lärer icke behöva inge betänkligheter. Ur nu angivna synpunkter och under framhållande av nödvändigheten att tillvarataga alla möjligheter till besparingar i fredsorganisationen finner jag mig böra i princip förorda det av arméchefen framlagda förslaget till begränsning av stamhästbeståndet. Ett genomförande

av förslaget medför ock den fördelen, att utbildningsverksamheten icke behöver tyngas av att ett överskott av hästar kvarstår vid förbanden.

För att den föreslagna begränsningen skall kunna genomföras erfordras emellertid att särskilda åtgärder vidtagas för att tillgodose merbehovet av ridhästar vid bl. a. kavalleriets repetitionsövningar. Arméchefens förslag att i nämnda syfte införa en ny kategori ackordhästar — ackordridhästar — anser jag mig kunna biträda. För att möjliggöra utackordering av erforderligt antal dylika hästar, av arméchefen beräknat till 500, torde det vara nödvändigt att utackorderingen sker under för fodervärden gynnsammare villkor än som tillämpas beträffande kallblodiga hästar. Arméchefens förslag härutinnan, enligt vilket fodervärden skulle erhålla äganderätten till hästen redan efter det den under 8 år i följd innehafts av honom samt befrias från att erlägga ackordavgift, kan jag tillstyrka. Å andra sidan ifrågasättes icke för ackordridhästarnas del någon ersättning till fodervärden motsvarande den ackordsersättning av 250 kronor för häst och år som nu utgår för varmblodiga ackorddraghästar.

Den första uppsättningen av ackordridhästar bör såsom arméchefen föreslagit åstadkommas genom att till denna hästkategori överföres motsvarande antal övertaliga ridstamhästar. Huruvida viss del av de för K 4 avsedda ackordridhästarna för framtiden bör utgöras av nordsvenska hästar torde det icke vara nödvändigt att redan nu ta ställning till. Denna fråga bör enligt min mening ytterligare övervägas, sedan närmare erfarenheter vunnits beträffande möjligheterna att utackordera varmblodiga ridhästar inom ett för K 4 lämpligt område.

Enligt arméchefens förslag avses avvecklingen av det övertaliga stamhästbeståndet igångsättas redan den 1 april 1950 och vara genomförd den 1 april 1952. Emellertid synes erforderligt att avvecklingsfrågan underställes riksdagens prövning. Avvecklingen torde således kunna påbörjas först vid en senare tidpunkt. Ett uppskov med utackordering av de hästar, som avses skola överföras till kategorien ackordridhästar, skulle emellertid avsevärt minska möjligheterna till utackordering under innevarande år. Jag förutsätter därför att hästarna i fråga få utackorderas redan med början under april månad, även om de närmare villkor, som skola gälla för utackorderingen, icke böra fastställas förrän riksdagen meddelat beslut i detta ärende.

Sedan det erforderliga antalet stamhästar överförts till ackordridhästar skulle enligt arméchefens förslag återstoden av det övertaliga ridstamhästbeståndet försäljas till liv eller slakt. Arméchefen har härvid räknat med att minst 600 hästar måste kasseras till slakt och förutsatt att denna kassation skulle tagas ut någorlunda jämnt inom hästarnas olika årgångar för att med hänsyn till remonteringen få en lämplig fördelning av hästarna i åldersgrupper. Jag delar emellertid den av sakrevisionen uttalade uppfattningen att, sedan de icke tjänstedugliga hästarna utmönstrats och urval skett för placering såsom ackordridhästar och för försäljning till liv, i princip de äldsta och

sämsta hästarna böra kasseras, så att en kvalitetsförbättring av stamhästbeståndet kommer till stånd genom att hästarnas genomsnittsålder sänkes. Såsom sakrevisionen vidare framhållit bör försäljning till slakt av fullt tjänstedugliga hästar tillgripas först sedan alla andra avsättningsmöjligheter prövats. Jag förutsätter att de synpunkter sakrevisionen härvid framhållit beaktas. Det är icke uteslutet, att avvecklingen av hästbeståndet ur nu angivna synpunkter bör bedrivas i något långsammare takt än arméchefen förordat. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut härutinnan.

I detta sammanhang vill jag vidare framhålla, att det kan visa sig möjligt att utackordera flera av de övertaliga ridstamhästarna än som motsvarar det av arméchefen beräknade behovet av ackordridhästar. I den mån så är fallet bör Kungl. Maj:t äga meddela beslut om att ackordridhästbeståndet övergångsvis skall kunna givas den större omfattning, som svarar mot möjligheterna till utackordering.

Den av mig vid anmälan av propositionen 1948: 206 förordade och numera genomförda begränsningen av antalet ridstamhästar med omkring 1 000 hästar medförde att arméns behov av ridhästremonter nedgick från omkring 500 till 420 hästar. I syfte att stödja den varmblodiga hästaveln förutsatte jag emellertid att för arméns räkning alltjämt årligen skulle inköpas i stort sett samma antal remonter som tidigare. Jag räknade härvid med att det överskott av varmblodiga hästar, som härigenom uppkomme, skulle kunna utackorderas såsom draghästar. På grund av befarade svårigheter att utackordera sådana hästar har sedermera vidtagits den åtgärden att arméns dragstamhästar till hälften remonteras med varmblodiga hästar (jfr. prop. 1949: 1, bil. 6, s. 102).

Genom de ytterligare åtgärder i syfte att minska antalet stamhästar som jag i det föregående förordat kommer arméns årliga remonteringsbehov av varmblodiga hästar att nedgå till omkring 350 hästar, vilket antal kan komma att stiga något därest det skulle visa sig möjligt och lämpligt att även på längre sikt vidmakthålla hela det för K 4 avsedda antalet ackordridhästar med varmblodiga hästar. Å andra sidan är det icke uteslutet att remonteringsbehovet kan komma att ytterligare nedgå till följd av organisatoriska förändringar i framtiden. Jag delar emellertid arméchefens uppfattning att med hänsyn till uppfödarnas intressen till och med år 1953 fortfarande skola inköpas 500 varmblodiga remonter per år för arméns räkning. I den mån det överskott av hästar som härigenom uppkommer icke kan utackorderas såsom draghästar måste detsamma avyttras, i den utsträckning så kan ske genom export. I detta sammanhang torde böra framhållas att systemet med varmblodiga ackorddraghästar medför icke oväsentliga merkostnader för statsverket, föranledda av högre inköpspriser än för kallblodiga hästar, kostnader för hästarna under ett år vid remontdepå samt ackordsersättningar till fodervärdar. Jag delar arméchefens uppfattning att fjärde huvudtiteln i princip icke bör belastas med kostnader i angivna hänseende. Vid den gemensamma beredning av ärendet, som företagits med chefen för jordbruksdepartementet,

har framkommit, att förslag icke är att motse om bestridande av här avsedda merkostnader från nionde huvudtiteln. Vid sådant förhållande är jag icke nu beredd förorda, att efter 1953 större antal remonter inköpas än som erfordras för tillgodoseende av remonteringen enligt arméchefens förslag, eller omkring 350. Jag vill i detta sammanhang även framhålla att tillräckliga erfarenheter ännu icke vunnits beträffande möjligheterna att utackordera varmblodiga ackorddraghästar.

Såsom sakrevisionen framhållit bör i samband med den nu föreslagna begränsningen av arméns hästbestånd en omprövning av remontdepåorganisationen ske.

Frågan huruvida vid en så avsevärd minskning av arméns remontinköp som arméchefen förutsatt särskilda stödåtgärder åt den varmblodiga hästaveln böra vidtagas innefattar spörsmål, som det torde ankomma på chefen för jordbruksdepartementet att närmare överväga. För egen del vill jag i detta sammanhang endast uttala, att det givetvis är ett försvarsintresse av vikt att en krigsreserv av varmblodiga hästar finnes inom landet.

Jag förutsätter, att arméförvaltningen jämväl i fortsättningen medverkar till export av varmblodiga hästar.

Anslagsberäkningar för budgetåret 1950/51.

Yrkanden.

Arméförvaltningen (skr. 20/8, 7/12 1949) har hemställt, att anslaget höjes från 800 000 med 995 000 till 1 795 000 kronor. Ämbetsverket har vid anslagsberäkningen utgått från att chefens för armén i det föregående redovisade förslag till åtgärder för att minska antalet hästar vid armén kommer att genomföras.

	Ökning	Minskning
1. Minskade kostnader för anskaffning av hästar		4 600
2. Minskade kostnader för utackordering av varmblodiga ackorddraghästar		30 750
3. Minskade inkomster av ackordavgifter för kallblodiga ackorddraghästar	25 180	
4. Ökade inkomster vid försäljning av utrangerade hästar		162 500
5. Ökning på grund av att anslaget för budgetåret 1949/50 nedräknats med hänsyn till reservationsbehållning m. m. (Jfr. prop. 1949: 1, bil. 6. s. 104) ..	1 167 670	
	1 192 850	197 850
	+ 995 000	

Motiv.

1. Arméförvaltningen har liksom chefen för armén utgått från att under budgetåret 1950/51 skall för arméns räkning inköpas samma antal varmblodiga remonter som under innevarande budgetår, eller 500, varav 282 stamridhästremonter, 50 ackordridhästremonter, 19 stamdraghästremonter och 149 ackorddraghästremonter. Då vidare ämbetsverket beräknat medelinköpspriset för

varmblodig häst till samma belopp som för innevarande budgetår, 1 900 kronor, skulle kostnaderna för anskaffning av varmblodiga hästar under budgetåret 1950/51 bli lika stora som beräknats för innevarande budgetår.

Arméförvaltningen har i enlighet med arméchefens förslag räknat med att under budgetåret 1950/51 19 kallblodiga hästar skola inköpas till dragstamhästar, mot 24 under innevarande budgetår.

Antalet ackorddraghästar, som enligt propositionen 1948: 206 beräknades till 10 166, har för budgetåret 1950/51 beräknats till 8 784. Remonteringen av dessa hästar har beräknats till oförändrade 10 % eller 878 hästar, vilket antal avsetts skola fyllas dels genom att till ackorddraghästar överföra 88 varmblodiga hästar från remontdepå och dels genom att inköpa 790 kallblodiga hästar, mot 842 för innevarande budgetår.

Då arméförvaltningen för budgetåret 1950/51 beräknat medelinköpspriset för kallblodiga hästar till 1 600 kronor, mot 1 500 kronor för innevarande budgetår, skulle uppkomma en kostnadsminskning för anskaffning av kallblodiga hästar med [(24 × 1 500 — 19 × 1 600) — (790 × 1 600 — 842 × 1 500) =] 4 600 kronor.

2. Arméförvaltningen, som för innevarande budgetår räknade med utackordering av 300 varmblodiga ackorddraghästar, har för budgetåret 1950/51 beräknat att endast 177 dylika hästar skulle komma att utackorderas. Då arméförvaltningen liksom för innevarande budgetår utgått från en ersättning till fodervärd av 250 kronor per häst och år för varmblodiga ackorddraghästar, har ämbetsverket i detta sammanhang räknat med en kostnadsminskning av [(300 — 177) × 250 =] 30 750 kronor.

3. Då ackorddraghästbeståndet nedräknats från 10 166 till 8 784 hästar samt vidare antalet varmblodiga ackorddraghästar, för vilka ackordavgift (20 kronor per häst och år) icke inflyter, för budgetåret 1950/51 beräknats till 177, mot 300 för innevarande budgetår, har arméförvaltningen räknat med att inkomsterna av ackordavgifter skulle minska med [(10 166 — 8 784) × 20 — (300 — 177) × 20 =] 25 180 kronor.

4. Antalet stamhästar och ackorddraghästar, som skola utrangeras under budgetåret 1950/51, har beräknats till 290 respektive 700 mot 450 respektive 500 under innevarande budgetår. Då vidare medelslaktpriset beräknats till 500 kronor mot 350 kronor för innevarande budgetår, har arméförvaltningen räknat med att inkomsterna vid försäljning av utrangerade hästar skulle stiga med [(700 × 500 — 500 × 350) — (450 × 350 — 290 × 500) =] 162 500 kronor.

Departementschefen.

Vid beräkningen av remonteringsanslaget för budgetåret 1950/51 anser jag mig kunna godtaga de inköpspriser å hästar och försäljningspriser å utrangerade hästar, från vilka arméförvaltningen utgått. Då jag ej heller i övrigt funnit anledning till erinran i och för sig mot arméförvaltningens anslagsberäkning skulle medelsbehovet under anslaget för nämnda budgetår utgöra i runt tal 1 795 000 kronor.

Anslaget kan emellertid även för budgetåret 1950/51 nedräknas med hänsyn

till befintlig reservationsbehållning. Av den vid utgången av budgetåret 1948/49 tillgängliga reservationen, i runt tal 3 315 000 kronor, jämte ett belopp av omkring 195 000 kronor som beräknats inflyta för exporterade remonter, eller tillhopa i runt tal 3 510 000 kronor, voro vid berörda tidpunkt omkring 2 710 000 kronor odisponerade. Då för budgetåret 1949/50 under anslaget anvisats 800 000 kronor samt utgifterna under samma budgetår beräknats till 1 975 000 kronor, skulle anslaget för budgetåret 1950/51 kunna uppföras med ett belopp av [1 795 000 — (2 710 000 + 800 000 — 1 975 000) =] 260 000 kronor. Jag föreslår emellertid att anslagsbeloppet avrundas uppåt till 300 000 kronor, vilket skulle innebära en anslagsminskning med 500 000 kronor.

Den omständigheten, att jag vid anslagsberäkningen godtager i det föregående angivna hästpriser, innebär icke att jag tagit ställning till frågan vilka priser som vid inköp böra erläggas. Denna fråga bör bedömas med ledning av det utredningsmaterial, som föreligger vid den tidpunkt — våren 1951 — då inköpen skola ske. Om inköpspriserna då äro lägre än här beräknats, bör medelsanvändningen under anslaget i motsvarande grad begränsas.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva att åtgärder för en minskning av arméns hästbestånd må vidtagas i huvudsaklig överensstämmelse med av mig i det föregående angivna grunder;

b) till *Armén: Remontering* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[5.] Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	46 700 000	46 468 142
1949/50 (statsliggaren s. 233)	47 000 000	
1950/51 (förslag)	47 200 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, punkt 68) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 47 000 000 kronor. Denna anslagsfråga upptager jag nu till behandling.

Försvarets civilförvaltning har för budgetåret 1950/51 äskat ett anslag för här ifrågavarande ändamål av 59 100 000 kronor. Beträffande de beräkningsgrunder, som ämbetsverket enligt meddelade direktiv tillämpar vid beräkningen av försvarsgrenarnas avlöningsanslag, får jag hänvisa till vad jag därom anfört i det föregående vid anmälan av motsvarande anslagsfråga för armén.

Det för marinen äskade anslaget överstiger med 6 100 000 kronor det anslag som civilförvaltningen äskade för motsvarande ändamål för budgetåret 1949/50.

Yrkanden.

Försvarets civilförvaltning (skr. 20/8, 21/12 1949) har i anslutning till yrkanden av chefen för marinen m. fl. myndigheter föreslagit vissa personalförändringar

m. m. vid marinen. Dessa och övriga ifrågakommande förslag redovisas i följande sammanställning, vari också angivits anslagsförändringar i anledning av förslagen, beräknade i så nära anslutning som möjligt till den verkliga belastning på anslaget som skulle följa av förslagen.

Förslag av marinchefen m. fl.	Anslagsförändringar i anledning av civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
1. Organisationsförändringar vid marinstabens bilddetalj.			
Utbyte av 1 tjänst för fotograf (Ce 15) mot 1 tjänst för faktor (Ce 18) och 1 tjänst för offsettryckare i Cg 12 mot 1 motsvarande tjänst i Ce 13	—		
Överföring av extra tjänster för 2 fotografer (Cg 13) till extra ordinarie tjänster i samma lönegrad	—		
Inrättande av nya tjänster för 1 faktor (Ce 18), 1 laboratorieförman, 1 fotograf och 1 offsetkopist (Ce 13), 4 tryckeribiträden och kopister (reglerad befordringsgång) samt 2 extra fotobiträden	—		± 0
2. Personalförändringar i övrigt vid marinstaben.			
Souschef Ma 12—Mo 12/Ma 12	1 056		
1 expeditionsofficer (1: 29) — förste expeditionsofficer (1: 31)	1 356		
1 bibliotekarie 1: 29—1: 31	1 356		
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål — 2 kanslibiträden Ce 11 (marinledningens telefonväxel respektive truppregister)	1 500		+ 5 268
3. 2 stabsarvoden à 720 kronor vid kustartilleriinspektionen	—		
4. Chefen för sjövärnskåren 1: 31—1: 34	1 596		+ 1 596
5. Förändringar beträffande militär personal.			
Uppflyttning i lönegrad av 4 inspektörer Ma 12—Mo 12	—		
Chefen för Gotlands kustartilleriförsvar, tillika chef för Gotlands kustartillerikår, Ma 12—Mo 12	2 280		
1 överstelöjtnant, chef för kustartilleriets skjutskola, (Ma 11) — överste eller överstelöjtnant (Ma 12/11)	1 512		
1 kapten Ma 9 — kommendörkapten av 2. gr., major eller kapten Ma 10/9	1 356		

Förslag av marinchefen m. fl.	Anslagsförändringar i anledning av civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
2 flaggunderofficerare (Ma 5) — förvaltare (Ma 6)	—		
Nytillkommande beställningar.			
10 kaptener (Ma 9)	—		
Minskning med 4 fänrikar		30 240	
Förändringar i manskapsgraderna.			
1 flaggkorpral (Ma 3 a)		6 264	
Ökning med 315 korpraler (Mha 2) och minskning med 315 meniga (Mha 1) vid flottan	191 000		
21 överfurirer	62 640		
Minskning med 10 furirer (Me 2 eller Me 1) vid kustartilleriet		—	+ 222 284
6. Utökning av mariningenjörkåren m. m.			
Utbyte av beställningar.			
2 förste marindirektörer (Co 14) i stället för 2 mariningenjörer av 2. graden (Ca 27)	17 112		
2 förste marindirektörer (Co 10) i stället för 2 mariningenjörer av 2. graden (Ca 27)	12 312		
2 specialingenjörer av 1. graden (Ca 33) i stället för 2 specialingenjörer av 3. graden (Ca 27)	7 752		
8 förste mariningenjörer (Ca 30) mot 7 marindirektörer av 2. graden (Ca 31) och 1 mariningenjör av 1. graden (Ca 29)	3 924		
10 specialingenjörer av 2. graden (Ca 30) mot 8 specialingenjörer av 1. graden (Ca 31) och 2 specialingenjörer av 2. graden (Ca 29)	3 888		
Nytillkommande beställningar.			
1 mariningenjör av 1. graden (Ca 29)	14 352		
1 mariningenjör av 2. graden (Ca 27)	12 972		
4 specialingenjörer av 3. graden (Ca 27)	51 888		
1 motoringenjör (Ca 29)	—		
3 motoringenjörer (Ca 27)	—		+ 124 200
7. Förändringar beträffande sjukvårdspersonal.			
Marinöverläkaren Co 10—Co 14	—		
1 marinläkare av 1. graden (Ca 27)	—		
1 översköterska (Ce 12)	—		
2 undersköterskor (Ce 5)	8 232		
4 sjukvårdsbiträden (Ce 3)	—		+ 8 232
8. Polisorganisationen.			
1 överkonstapel (Ca 19)	8 364		
Ordinariesättning av 1 inspektionskonstapel (Ce 16) och 9 konstaplar (Ce 14)	—		

Förslag av marinchefen m. fl.	Anslagsförändringar i anledning av civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
3 överkonstaplar (Ce 19), 2 inspektionskonstaplar (Ce 16) och 54 konstaplar (Ce 14)	—		
Civil vaktpersonal	219 302		
Uppbördsmän vid marinens kustbevakning	1 000		+ 228 666
9. Förändringar beträffande meteorologpersonalen.			
1 meteorolog Ce 22 och 4 meteorologer Ce 19 överföras till flygvapnet		43 296	
1 meteorolog Ce 23	—		— 43 296
10. Förändringar i löneställning för viss lärarpersonal vid flottans sjömansskola.			
1 skolkökslärarinna Ce 17—Ce 19	660		
1 skolkökslärarinna Cg 17—Ce 17	660		+ 1 320
11. Rationaliseringar inom kustartilleriförsvaren.			
2 expeditionsunderofficerare (1: 20)		6 416	— 6 416
12. Rationaliseringar vid örlogsstationerna.			
1 expeditionsunderofficer 1: 20	—		
1 föreståndare för rustkammare 1: 20	—		
2 kasernmaskinister 1: 20, tillika föreståndare för kasernverkstad, i stället för 1 kasernmaskinist 1: 20 och 1 föreståndare för kasernverkstaden 1: 20	—		
3 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträden (Ce 11)	4 284		+ 4 284
13. Eldarpersonal.			
1 maskinist av 2. klass (Ce 12), vid Blekinge kustartilleriförsvar	6 000		
1 eldare av 2. klass (Ce 9), vid Gotlands marindistrikt — eldare av 1. klass (Ce 10)	—		+ 6 000
14. Förrådspersonal.			
Ostkustens marindistrikt. Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan.			
1 uppbördsman vid marindistriktets skrivmateriel- och blankettförråd (Cg 12) — förrådsförman (Ce 14)	—		
Gotlands marindistrikt.			
1 förrådsförman (Ce 12)	—		

Förslag av marinchefen m. fl.	Anslagsförändringar i anledning av civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
Sydkustens marindistrikt. Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan.			
1 uppbördsman för marindistriktets skrivmateriel- och blankettförråd (Cg 12) — förrådsförman (Ce 14)	—		
1 förrådsman (Ce 9) — förrådsförman (Ce 12)	852		
Sjökrigsskolan.			
1 vaktmästare (Ce 10) — förrådsförman (Ce 14)	1 140		
Läkemedelscentralerna.			
2 förrådsmän (Ce 9)		10 728	— 8 736
15. Kontorspersonal.			
Norrlandskustens marindistrikt.			
1 expeditionsvakt (Ce 9) — kanslibiträde (Ce 11)	—		
Ostkustens marindistrikt. Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan.			
1 kanslibiträde (Ce 11) — kontorist (Ce 13)	—		
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträden (Ce 11)	1 500		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål överföres från sakanslag	4 728		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	—		
Hårsfjärdens örlogsdepå.			
1 kanslibiträde (Ce 11) — kontorist (Ce 13)	—		
Sydkustens marindistrikt. Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan.			
1 kontorsskrivare (Ce 17) i stället för en extra tjänst i Cg 19			
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kontorist (Ce 13)	1 908		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträde (Ce 11)	1 368		
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	—		
Västkustens marindistrikt. Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan.			
1 kanslibiträde (Ce 11) — kansliskrivare (Ce 15)	—		

Förslag av marinchefen m. fl.	Anslagsförändringar i anledning av civilförvaltningens förslag: Ökning	Minskning	Summa
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträde (Ce 11)	1 416		
1 övergångsvis kvarstående tjänst för förste kontorist (Ce 14) utgår		—	
Göteborgs kustartilleriförsvar.			
1 kanslibiträde (Ce 11) i stället för kontorist (Ce 12)		300	
Sjökrigsskolan.			
1 kontorist (Ce 13) — kontorsskrivare (Ce 17)	552		
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kanslibiträden (Ce 11)	1 416		+ 12 588
16. Ordinarie kontorsbiträdestjänster.			
47 kontorsbiträdestjänster (Ca 8) i utbyte mot samma antal tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål	—		± 0
17. Personalförändringar m. m. i övrigt.			
1 besiktningsunderofficer (1: 20) vid Göteborgs örlogsvarv	3 208		
1 arbetsförman av 1. klass (Ce 16) vid Stockholms örlogsstation		7 692	
Vikarier för innehavare av i personalförteckning redovisade befattningar		274 400	
Övrig extra personal	16 000		
Tillfälligt anställd personal		365 312	— 628 196
18. Arvoden till lärare.			
1 utbildningsarvode å 1 440 kronor till heltidstjänstgörande lärare i skjutteknik vid kustartilleriets skjutskola	—		
8 utbildningsarvoden å 720 kronor till heltidstjänstgörande lärare vid marinens signalskola	—		
1 arvode å 600 kronor till ledare för specialkurs i krigsfartygs konstruktion vid teknisk högskola	600		
Arvoden till deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare	5 290		
Civila lärare		22 400	— 16 510
19. Sjötillägg m. m.	200 000		+ 200 000
20. Premier för viss språkutbildning	3 000		+ 3 000
Summa kostnadsökning kronor			114 284

Motiv.

1. *Organisationsförändringar vid marinstabens bilddetalj.* Detaljen omfattar ett fotolaboratorium, vid vilket för närvarande tjänstgöra 1 högbåtsman, 2 fotografer i Cg 13 och 7 värnpliktiga fotografer, samt ett tryckeri, vid vilket för närvarande tjänstgöra 1 fotograf (föreståndare) i Ce 15, 1 offsettryckare i Cg 12 och 1 fotoelev i Cg 1. Detaljen har förutsatts skola uppdelas på de två skilda enheterna, som vardera skulle ha en föreståndare. Marinchefen har till stöd för förslaget om personalförstärkning för ifrågavarande verksamhet bl. a. framhållit de avsevärda fördelar, som vunnes med att arbeten av ifrågavarande slag kunde utföras vid bilddetaljen och icke behövde överlämnas åt entreprenörer. Civilförvaltningen har erinrat om att vid 1945 års riksdag principbeslut fattats om att de smärre hjälptrycksanläggningarna för försvarets myndigheter i Stockholm skulle sammanföras till ett centralt hjälptryckeri underställt arméns intendenturförråd i Stockholm, men att något dylikt tryckeri ännu icke kunnat organiseras. Civilförvaltningen har ifrågasatt en undersökning av möjligheterna att genomföra den beslutade centraliseringen av hjälptryckerianläggningarna i Stockholm ävensom av frågan om en samordning av fotoverksamheten vid försvarets myndigheter i Stockholm. I avvaktan på en dylik undersökning, vilken syntes böra anförtros åt särskilda utredningsmän, har civilförvaltningen ansett sig icke kunna förorda att nya extra ordinarie befattningar inrättas för tryckeri- och fotoverksamheten vid marinstaben utan förutsätter att, liksom hittills, oundgängligen erforderligt personalbehov tillgodoses med militär personal och extra tjänstemän.

2. *Personalförändringar i övrigt vid marinstaben.* Marinchefen har upprepat följande tidigare framställda förslag.

Beställningen för souschef vid marinstaben i Ma 12 placeras i alternativt Mo 12 eller Ma 12 (prop. 1949: 135, s. 106). Som skäl härför anföres främst, att härigenom skulle åstadkommas lättnader i personvalet vid besättandet av befattningen.

En av de i löneklass 1: 29 placerade expeditionsofficersbefattningarna och den till löneklass 1: 29 hänförda befattningen för bibliotekarie vid marinstaben uppflyttas till löneklass 1: 31 (nämnda prop., s. 115). Beträffande sistnämnda befattning åberopas som motivering löneställningen för motsvarande befattning vid armén samt arten och omfattningen av arbetsuppgifter och ansvar i befattningen.

Två kanslibiträdesbefattningar i Ce 11, avsedda för marinledningens truppregister respektive telefonväxel, inrättas i utbyte mot två biträdesbefattningar för skriv- och kontorsgöromål (nämnda prop., s. 119).

Civilförvaltningen har tillstyrkt dessa förslag utom såvitt avser en kanslibiträdesbefattning för marinledningens telefonväxel.

3. Marinchefen har föreslagit, att civilförvaltningen ville utverka en undersökning rörande fördelningen av stabsarvodena vid försvaret och har i samband därmed upprepat tidigare framställt förslag att för kustartilleriinspektionen inrätta ytterligare 2 stabsarvoden å vartdera 720 kronor (prop. 1949:135,

s. 116). Civilförvaltningen har i denna fråga endast hänvisat till att ämbetsverket tidigare förordat en utredning i angivna syfte.

4. Förslaget att uppflytta chefen för sjövärnskåren, nu i löneklass 1: 31, till löneklass 1: 34, vilket framställts redan för innevarande budgetår (prop. 1949: 135, s. 115), motiveras med den ökning av arbetsuppgifterna och ansvaret för denne befattningshavare som blivit en följd av den beslutade utbyggnaden av kåren. Liksom tidigare har civilförvaltningen tillstyrkt förslaget.

5. *Förändringar beträffande militär personal.* Marinchefen har föreslagit uppflyttning av beställningarna för inspektörerna för sjöartilleriet, torpedvapnet, ubåtsvapnet och minväsendet från Ma 12 till Mo 12. Civilförvaltningen har, då ifrågavarande lönespörsmål syntes vara av natur att böra komma under bedömande av utredningen rörande löneställningen för vissa högre statliga befattningar, ansett sig för närvarande icke böra föreslå någon ändring i löneställningen för beställningarna.

Förslagen att uppflytta beställningen såsom chef för Gotlands kustartilleriförsvar, tillika chef för Gotlands kustartillerikår, från Ma 12 till Mo 12 samt att för chefen för kustartillerets skjutskola inrätta 1 befattning för alternativt överste eller överstelöjtnant i utbyte mot 1 överstelöjtnantsbeställning ha tidigare framställts av inspektören för kustartilleriet (prop. 1949: 135, s. 110). Förslagen ha tillstyrkts av marinchefen och civilförvaltningen.

Förslaget att utbyta en beställning för kapten mot alternativt kommendörkapten av 2. graden, major eller kapten avser en tjänst för heltidstjänstgörande lärare i taktik vid sjökrigshögskolan, för vilken skulle uppföras nämnda alternativa beställning på sjökrigshögskolans stat, varvid flottans stat skulle minskas med en kaptensbeställning. Civilförvaltningen har tillstyrkt förslaget. I fråga om underofficerskårerna har marinchefen, i avvaktan på resultatet av pågående utredningar, icke föreslagit annan ändring än att 2 flaggunderofficersbeställningar (Ma 5), avsedda för fartygschefer å marinens oljetankfartyg, utbytas mot 2 förvaltarbeställningar (Ma 6). Civilförvaltningen har — med erinran att 1945 års försvarskommitté räknat med att såsom fartygschefer å nämnda fartyg skulle avses förvaltare men att föredragande departementschefen i 1948 års försvarsproposition (nr 206, s. 363) uttalat, att det syntes sannolikt att en viss begränsning av flottans underofficerskår kunde bli möjlig — ansett sig icke nu böra räkna med några förändringar beträffande kåren.

I gällande personalförteckning för ordinarie tjänstemän finnas för flottan uppförda 199 kaptensbeställningar. Marinchefen har framhållit, att vid fastställandet av sjöofficerskårens storlek hänsyn icke tagits till det ökade personalbehovet beträffande såväl sjö- som landorganisationen för stridsledning, radar, ubåtsjakt och robotvapen. För att icke föregripa ett blivande försvarsbeslut i anledning av 1949 års försvarsutredning har marinchefen emellertid för närvarande inskränkt sig till att föreslå ökning av antalet kaptensbeställningar för flottan med 10, varigenom de mest trängande be-

hoven kunde tillgodoses. Civilförvaltningen, som funnit det tveksamt om i nuvarande läge någon utökning av sjöofficerskåren borde vidtagas, har icke kunnat tillstyrka förslaget.

För avlöningar till fänrikar har för budgetåret 1949/50 upptagits ett belopp av, rörligt tillägg ej inräknat, 414 000 kronor, varvid antalet fänrikslöner beräknats till 68. Enligt marinchefens beräkningar kan antalet fänrikslöner för nästa budgetår uppskattas till 64. Civilförvaltningen har på grundval härav räknat med ett medelsbehov för ifrågavarande ändamål av 387 000 kronor för nästa budgetår. Anslagsminskningen utgör, inberäknat rörligt tillägg, 30 240 kronor.

På grund av avgång kan antalet beställningar för flaggkorpral minskas med 1.

I detta sammanhang har civilförvaltningen anmält, att den till gällande personalförteckning för ordinarie tjänstemän vid flottan fogade noten angående vakanthållande av beställningar för högbåtsmän i den mån viss övertalig personal toges i anspråk för befattningar, avsedda för högbåtsmän, kunde utgå, enär i noten avsedd övertalig personal icke längre kvarstår i tjänst.

I gällande personalförteckning för icke-ordinarie manskap finnas för flottan uppförda beställningar för bl. a. 315 korpraler och 1 585 meniga. I prop. 1948: 206 (s. 373) förordade departementschefen, att vid flottan skulle, i avvaktan på att slutlig ställning kunde tagas till frågan om utbildningen av flottans stampersonal, provisoriskt tillämpas en av marinchefen för nämnda personal föreslagen utbildningsgång. Enligt denna skulle befordran till korpral äga rum vid andra anställningsårets slut och vederbörande under hela tredje anställningsåret tillhöra korpralsgraden. Marinchefen har nu anmält, att verkningarna av det nya utbildningssystemet komme att göra sig gällande från och med budgetåret 1950/51. Med hänsyn härtill vore det nödvändigt att vidtaga de jämkningar i antalet beställningar för manskap av olika grader, som följde av övergången till det nya systemet. Marinchefen har med anledning härav föreslagit, att antalet korpralsbeställningar från och med budgetåret 1950/51 fördubblas, d. v. s. en ökning med 315, och antalet beställningar för meniga minskas med samma antal. Då marinchefen icke förutsatte någon ändring i antalet furirsbeställningar, borde i personalförteckningen för icke-ordinarie manskap för budgetåret 1950/51 antalet korpralsbeställningar vid flottan ökas med 315 till 630 och antalet beställningar för meniga minskas med 315 till 1 270. Marinchefens förslag har tillstyrkts av civilförvaltningen.

I gällande personalförteckning för ordinarie tjänstemän finnas för kustartilleriet uppförda beställningar för 110 överfurirer. Inspektören för kustartilleriet har med tillstyrkan av marinchefen föreslagit, att antalet dylika beställningar ökas med 21 till 131, eller det antal beställningar 1944 års manskapsutredning räknat med för nästa budgetår. I avvaktan på slutlig prövning av föreliggande organisationsförslag beträffande kustartilleriet har civilförvaltningen ansett sig icke nu böra räkna med att antalet överfurirsbeställningar vid kustartilleriet utökas med flera än 10 beställningar.

Personalförteckningen för icke-ordinarie manskap vid kustartilleriet upptager 433 furirsbeställningar. Inspektören för kustartilleriet har med tillstyrkan av marinchefen upprepat tidigare framställt förslag, att antalet dylika beställningar skulle minskas med 10 till 423 (prop. 1949: 135, s. 119). Civilförvaltningen har med hänsyn till att ämbetsverket föreslagit endast en mindre ökning av överfurirskadern icke räknat med någon minskning av antalet furirer vid kustartilleriet.

6. *Utökning av mariningenjörkåren m. m.* I gällande personalförteckning äro för mariningenjörkåren uppförda följande beställningar, nämligen 1 chef, marinöverdirektör (Cp 17), 5 marindirektörer av 1. graden (Ca 33), 8 marindirektörer av 2. graden (Ca 31), 12 förste mariningenjörer (Ca 30), 11 mariningenjörer av 1. graden (Ca 29), 22 mariningenjörer av 2. graden (Ca 27), 8 specialingenjörer av 1. graden (Ca 31), 1 specialingenjör av 1. eller 2. graden (Ca 31 eller Ca 30), 16 specialingenjörer av 2. graden (Ca 30), 3 specialingenjörer av 2. graden (Ca 29) och 19 specialingenjörer av 3. graden (Ca 27).

Till personalförteckningen har föreskrivits, att vid uppkommande vakanser i beställningarna för förste mariningenjör och specialingenjör av 2. graden 1 beställning för specialingenjör av 2. graden, verkstadsingenjör, skall indragas samt att — då 30 lönegraden avses icke skola ingå i lönegradsserien för ingenjörspersonal — frågan om återbesättandet av övriga beställningar skall prövas av Kungl. Maj:t, Som äger att tills vidare utbyta beställningarna mot beställningar i Ca 29. Vidare har till personalförteckningen föreskrivits, att vid uppkommande vakans beställningen för specialingenjör av 1. eller 2. graden skall indragas.

Marinöverdirektören har nu med tillstyrkan av marinchefen framlagt förslag om utökning av mariningenjörkåren och om förbättrad löneställning för dess personal, vilket förslag i stort sett överensstämmer med för innevarande budgetår framlagt förslag i ämnet (prop. 1949: 135, s. 112 o. f.).

Den närmare innebörden av förslaget framgår av sammanställningen.

Beställningarna i Co 14 avse chef för konstruktionskontoret på marinförvaltningens skeppsbyggnadsavdelning och en assistent på samma avdelning.

Beställningarna i Co 10 avse chefer för fartygsavdelningarna vid Stockholms och Karlskrona örlogsvarv.

De till 33 lönegraden hänförda beställningarna äro avsedda främst för byråchefer på marinförvaltningens skeppsbyggnads- och vapenavdelningar.

Uppdelningen av beställningarna i 30 lönegraden på beställningar i 31 och 29 lönegraderna är ett led i den beslutade avvecklingen av 30-gradsbeställningarna. I sistnämnda grad skulle efter den här föreslagna uppdelningen kvarstå fyra förste mariningenjörer och sex specialingenjörer av 2. graden i avvaktan på resultatet av förvaltningsutredningens arbete.

Av de nytillkommande beställningarna avses mariningenjörerna som instruktionsingenjörer för marinens underofficersskola och av specialingenjörerna en miningenjör, två teleingenjörer och en artilleriingenjör.

Civilförvaltningen har ansett de föreslagna personalförändringarna vara

så angelägna att det knappast syntes tillrådligt att ytterligare ställa frågan om mariningenjörkårens utbyggnad på framtiden. Slutlig ställning till denna fråga syntes, i avvaktan på resultatet av utredningen rörande löneställningen för vissa högre statliga befattningar, icke nu kunna tagas. Då det emellertid icke kunde anses uteslutet, att denna utrednings förslag förelåge inom sådan tid att resultatet därav — i varje fall såvitt avsåge den angelägna frågan om mariningenjörkårens sammansättning — kunde beaktas vid avlåtande av proposition i ämnet, ansåge civilförvaltningen sig i nuvarande läge böra räkna med de av marinöverdirektören framlagda förslagen såvitt avsåge beställningar för mariningenjörpersonal.

Såsom framgår av vad i det föregående anförts vid behandlingen av arméns allmänna avlöningsanslag har civilförvaltningen tillstyrkt, att å vederbörande personalförteckning för arméingenjörkåren upptagas beställningar för 4 arméingenjörer (motoringenjörer), avsedda för marinen.

7. *Förändringar beträffande sjukvårdspersonal.* Förslaget att till Co 14 uppflytta den till Co 10 hänförda beställningen för marinöverläkare har tidigare framställts av marinchefen (prop. 1949: 135, s. 114). Civilförvaltningen har avstyrkt förslaget.

I förteckningen å vissa arvoden och särskilda ersättningar har för Härnösands kustartilleridetachement upptagits en med ett årligt arvode av 9 000 kronor förenad tjänst för läkare. Av arvodet utgöra 1 500 kronor ersättning för tjänst såsom stabsläkare och chef för sjukvårdsförvaltningen vid Norrlandskustens marindistrikt jämte Hemsö kustartilleriförsvar.

Marinchefen har föreslagit en ny läkartjänst på stat för detachementet. Den för ifrågavarande göromål förordnade läkaren är samtidigt stadsläkare i Härnösand. Detta medförde, anför marinchefen, alltför stor arbetsbörda till men för såväl den militära som civila tjänsten. Det vore icke möjligt att på nuvarande villkor erhålla sökande till enbart de militära läkarbefattningarna. För att den militära läkarvården och det på läkaren ankommande krigsförberedelsearbetet icke skulle eftersättas borde en för truppförbandsläkare vid Härnösands kustartilleridetachement avsedd beställning för marinläkare av 1. graden i Ca 27 inrättas, i samband varmed av förenämnda arvode ett belopp av (9 000 — 1 500 =) 7 500 kronor kunde indragas.

Civilförvaltningen har erinrat om att föredragande departementschefen i propositionen 1949: 135 (s. 71) vid behandlingen av fältläkarkårens sammansättning bl. a. uttalat, att militära läkarlöneutredningens arbete kunde komma att aktualisera frågor, som kunde bli avgörande för beräkningen av antalet läkare, samt att departementschefen i anledning härav ansett sig förhindrad tillstyrka framlagt förslag om att inrätta ett antal läkarbeställningar vid armén. Med hänsyn härtill och då de sålunda anförda skälen syntes äga giltighet även beträffande marinläkarkåren, har civilförvaltningen ansett sig icke böra nu räkna med någon förändring i marinläkarkårens sammansättning.

Marinchefen har föreslagit, att vid Karlskrona örlogsstation inrättas befattningar för en översköterska i Ce 12 och fyra sjukvårdsbiträden i Ce 3.

Försvarets sjukvårdsstyrelse däremot har, med hänsyn till den ökade arbetsbörda som flottans värnpliktsskolas förläggning till Karlskrona medfört, ansett, att två befattningar för undersköterska i Ce 5, varav en vid kasern Sparre och en vid kasern Anckarstierna, borde inrättas. Civilförvaltningen har anslutit sig till sjukvårdsstyrelsens förslag.

8. *Polisorganisationen.* Marinchefen har med tillstyrkan av civilförvaltningen föreslagit inrättande av 1 för Göteborgs örlogsvarv avsedd beställning för överkonstapel i Ca 19.

Vidare har marinchefen med tillstyrkan av civilförvaltningen upprepat tidigare framställt förslag om ordinariesättning av de för Göteborgs örlogsvarv avsedda beställningarna för 1 inspektionskonstapel i Ce 16 och 9 konstaplar i Ce 14 (prop. 1949: 135, s. 124). I samband därmed har marinchefen föreslagit, att i vederbörliga personalförteckningar skulle angivas fördelningen mellan örlogsvarven av beställningarna vid marinpoliskåren. Även sistnämnda förslag har civilförvaltningen tillstyrkt.

I samband med 1948 års försvarsbeslut uppdrog Kungl. Maj:t den 30 juni 1948 åt chefen för marinen att i samråd med statspolisintendenten närmare överväga väckta frågor *dels* om utbyggnad av marinpolisorganisationen med personal för att bestrida sådan kriminal- och ordningstjänst vid örlogsstationerna, som under tiden för den förstärkta försvarsberedskapen ankommit på särskilt beordrad krigspolispersonal, *dels och* om behovet av polispersonal för kustartilleriet.

I skrivelse den 28 juni 1949 har marinchefen efter anbefallt samråd inkommit med utredning i ämnet. Vad beträffar frågan om utbyggnad av marinpolisorganisationen för bestridande av kriminal- och ordningstjänst vid örlogsstationerna har förslag om dylik utbyggnad ansetts icke böra för närvarande framläggas med hänsyn till att nya bestämmelser gälla om utredning av brott efter ikraftträdandet av den militära rättegångslagen och kungörelsen om rättsvården.

I fråga om behovet av polispersonal för kustartilleriet har i utredningen föreslagits att en marinpolisorganisation upprättas, som omfattar sammanlagt 59 beställningar, varav 3 överkonstaplar i Ce 19, 2 inspektionskonstaplar i Ce 16 och 54 konstaplar i Ce 14.

Av utredningen inhämtas i huvudsak följande.

Polispersonal vid kustartilleriet erfordras i främsta rummet för bevakningsuppgifter vid kustartilleriförsvarsstaberna och truppförbandens kasernområden samt å platser inom kustartilleriförsvaren i övrigt med anläggningar och förråd av större värden.

De bevakningsuppgifter, varom här är fråga, avse huvudsakligen vakt- och brandtjänst. Bevakningen ombesörjes för närvarande vid kustartilleriförsvarsstaberna och truppförbandens kasernområden av huvudsakligen militär personal samt inom övriga områden, där militär personal icke är ständigt förlagd, av civila tillsynsmän och vaktkarlar. Erfarenheterna utvisa emellertid, att för ändamålet kräves tillgång på personal med grundlig utbildning och yrkesrutin samt med lokal- och personalkännedom. Bevakningen bör därför baseras på fast anställd personal, som specialutbildas för och under en följd av år tjänst-

gör i en för ändamålet inrättad organisation. Med hänsyn till de därmed förenade höga kostnaderna har emellertid en utbyggnad av marinpoliskåren för närvarande ansetts icke kunna komma i fråga för bevakning inom kustartilleriförsvarens ytterförläggningar. Denna bevakning förutsättes sålunda tills vidare skola, liksom för närvarande, handhavas av civila tillsynsmän och vaktkarlar.

Till stöd för behovet av polispersonal vid kustartilleriförsvarsstabernas förläggningsplatser och truppförbandens kasernområden har till en början åberopats den numera förkortade värnpliktstiden samt den gynnsamma inverkan på manskapsrekryteringen vid kustartilleriet, som inrättandet av civilmilitära beställningar för polispersonal kan förväntas medföra. I en särskild bilaga har vidare närmare redogörelse lämnats för behovet av polispersonal för kustartilleriförsvaren. I enlighet härmed föreslås, att en polisorganisation upprättas vid kustartilleriet, som omfattar 3 överkonstaplar i Ce 19, varav 1 vid Stockholms kustartilleriförsvar, 1 vid Blekinge kustartilleriförsvar och 1 vid Göteborgs kustartilleriförsvar, 2 inspektionskonstaplar i Ce 16, varav 1 vid Hemsö kustartilleriförsvar och 1 vid Gotlands kustartilleriförsvar, samt 54 poliskonstaplar i Ce 14, varav 7 vid Hemsö kustartilleriförsvar, 12 vid Stockholms kustartilleriförsvar, 7 vid Gotlands kustartilleriförsvar, 17 vid Blekinge kustartilleriförsvar och 11 vid Göteborgs kustartilleriförsvar. Inom varje kustartilleriförsvar bör polispersonalen bilda en grupp med överkonstapel respektive inspektionskonstapel såsom chef, vilken grupp bör ingå såsom ett organ i kustartilleriförsvarsstaben. Polispersonalen förutsättes ingå såsom stomme i den utvidgade bevakningsorganisationen inom kustartilleriförsvaren vid förstärkt beredskap och mobilisering. Överkonstaplarna (inspektionskonstaplarna) böra vidare av kustartilleriförsvarscheferna kunna användas för inspektionsverksamhet i vad avser bevakning inom kustartilleriförsvarens skyddsområden. Hundtjänsten vid kustartilleriförsvarsstab bör omhänderhavas av vederbörande polisbefäl.

Chefen för försvarsstaben har, efter att ha inhämtat yttrande av statens organisationsnämnd, förklarat sig kunna i allt väsentligt tillstyrka chefens för marinen förslag rörande polisorganisationen för kustartilleriet. Med hänsyn till att den föreslagna marinpolisens bevakningsobjekt representera betydande värden samt att värnpliktiga endast under cirka 3 månader årligen kunna avses för ifrågavarande bevakningsuppgifter har försvarsstabschefen ansett den föreslagna utökningen av marinpolisen snarast böra genomföras. Försvarsstabschefen har vidare anmält, att han övervägde att för försvaret i dess helhet utreda frågan om behovet av polispersonal för kriminal- och ordningstjänst m. m. vid truppförbanden.

Organisationsnämnden har i sitt förenämnda yttrande ansett sig för närvarande icke kunna tillstyrka den föreslagna polisorganisationen utan förordat ytterligare utredning. Nämnden har härom anfört följande.

Nämnden hölle före, att det, eftersom effektiv bevakning av alla krigsmaktens förråd och anläggningar av ekonomiska och andra skäl icke syntes möjlig att genomföra, måste för krigsmakten i dess helhet undersökas, vilka förråd och anläggningar, som vore av den vikt, att de i första hand borde erhålla sådan bevakning, och att det icke förrän i samband härmed borde avgöras, hur bevakningen i de särskilda fallen borde ordnas. Med hänsyn till den vikt denna fråga hade för försvaret samt till de betydande ekonomiska värden,

som saken gällde, ansåge nämnden det angeläget, att härmed sammanhängande förhållanden snarast klarlades. Enligt nämndens mening borde en skyndsam utredning i saken göras genom överbefälhavarens försorg.

Civilförvaltningen har i detta ärende anfört i huvudsak följande.

Civilförvaltningen kunde svårligen bedöma, huruvida behov föreläge av en så omfattande bevakningsorganisation som den här föreslagna liksom även om de med densamma förenade avsevärda kostnaderna kunde anses stå i proportion till värdet av densamma. Även om hänsyn toges till den minskning av medelsbehovet för arvoden till tillsynsmän och vaktkarlar, som skulle uppkomma vid bifall till förslaget, vore de med detsamma förenade årliga kostnaderna så betydande — enligt sedvanliga beräkningsgrunder och utan förhöjning av lönen 291 553 kronor för år — att ämbetsverket måste finna det i hög grad tveksamt, om det i nuvarande läge kunde anses tillrådligt att besluta om en utbyggnad av marinens poliskår av den omfattning, som här föreslagits. Ämbetsverket ansåge det också kunna ifrågasättas, om för här avsedda bevakningsuppgifter nödvändigtvis måste avses personal i de jämförelsevis höga löneställningar som förutsatts. Såvitt civilförvaltningen kunnat utläsa av tillgängliga handlingar skulle arbetsuppgifterna för den föreslagna polispersonalen till huvudsakligaste delen utgöras av bevakningstjänst. Vid sådant förhållande och då den omständigheten, att personalen borde erhålla polismans befogenhet, icke behövde föranleda att för polispersonal eljest sedvanliga löneställningar valdes, ansåge civilförvaltningen för sin del, att högre löneställning än 9 lönegraden icke borde komma till användning för bevakningspersonalen. Denna löneställning hade också kommit till användning för vaktpersonal vid Bodens fästning och intendenturförrådet i Stockholm. Med utgångspunkt härifrån och från att bevakningspersonalen, beräknad till 54 man, skulle kunna ställas under befäl av militär personal skulle kostnaderna enligt sedvanliga beräkningsgrunder uppgå till 287 712 kronor. Med hänsyn till vad i marinchefens utredning anförts ansåge civilförvaltningen sig icke kunna motsätta sig, att möjlighet bereddes marinen att ordna bevakningen vid kustartilleriförsvaren. Då emellertid civilförvaltningen tills vidare icke kunde tillråda att inrätta pensionsberättigande tjänster i den föreslagna omfattningen, föresloge ämbetsverket, att erforderliga medel ställdes till förfogande för ändamålet från posten till avlöningar till övrig extra personal.

Den föreslagna polispersonalen vid kustartilleriet skulle bl. a. övertaga vissa av de bevakningsuppgifter, som för närvarande åvila arvodesanställda tillsynsmän vid kustartilleriförsvaren. Med anledning härav räknar civilförvaltningen med att kostnaderna för arvoden till tillsynsmän vid befästningar, kruthus m. m., tillhörande kustartilleriförsvaren inom Ostkustens, Gotlands, Sydkustens och Västkustens marindistrikt kunna minskas med (14 150 + 24 800 + 39 945 + 24 040 =) 102 935 kronor, varvid vid beräkningarna hänsyn tagits till att för Göteborgs kustartilleriförsvar borde tillkomma ett arvode å 360 kronor, avsett för tillsyn av vissa nytillkomna utrustningsdepåer. Civilförvaltningen har såsom av det föregående framgår föreslagit, att för personal för bevakningsändamål vid kustartilleriförsvaren medel beräknas under delposten till avlöningar till övrig extra personal. Då denna bevakningspersonal på grund av olika anläggningars belägenhet icke hade att ombesörja bevakningen vid samtliga anläggningar, erfordrades emellertid enligt civilförvaltningen alltjämt medel för arvoden till tillsynsmän vid kustartilleriet. Med hänsyn härtill och

i anslutning till marinchefens beräkningar har civilförvaltningen tillstyrkt, att medlen för arvoden till tillsynsmän vid kustartilleriförsvaren minskas med angivna belopp, 102 935 kronor.

I gällande förteckning å vissa arvoden och särskilda ersättningar finnes för Västkustens marindistrikt upptaget ett belopp av 2 000 kronor för arvoden till uppbördsmän vid marinens kustbevakning. Med hänsyn till en ur mobiliseringssynpunkt nödvändig decentralisering av intendenturförråden inom marindistriktet med därav föranlett ökat behov av medel för bevakning har marinchefen med tillstyrkan av civilförvaltningen föreslagit en höjning av beloppet till 3 000 kronor.

9. *Förändringar beträffande meteorologpersonalen.* Gällande personalförteckning upptager för marinens väderlekstjänst 5 meteorologer, varav 1 i Ce 22 och 4 i Ce 19. Av dessa tjänster avses 3 för kustflottan och 2 för Syd- och Västkustens marindistrikt.

Civilförvaltningen har föreslagit, att tjänsterna skola överföras till flygvapnet, varvid ämbetsverket åberopat, att med dessa tjänster äro förenade samma arbetsuppgifter, som åvila meteorologpersonalen i motsvarande lönegrader inom flygvapnet, samt att enahanda föreskrifter rörande befordran och avlöning m. m. måste gälla för såväl marinens som flygvapnets meteorologer.

Civilförvaltningen har med anledning härav icke behandlat av marinchefen framställda förslag, att ifrågasatt reglerad befordringsgång för meteorologpersonal vid flygvapnet skulle bliva gällande även för marinens meteorologpersonal samt att vid marinen inrättas en tjänst för meteorolog i Ce 23, avsedd för chefen för kustflottans väderleksstation.

10. *Förändringar i löneställning för viss lärarpersonal vid flottans sjömansskola.* Genom beslut den 18 november 1949 har Kungl. Maj:t förordnat, att vid sjömansskolan tjänsterna som ingenjör i Ce 22 skola utbytas mot driftsingenjör i Ce 24, yrkeslärare i Ce 19 mot ingenjör i Ce 22 samt instruktör i Ce 16 mot yrkeslärare i Ce 19. Marinchefen har nu föreslagit uppflyttning av en skolkökslärarinna i Ce 17 till Ce 19 samt att en av de nu såsom extra anställda skolkökslärarinnorna i Cg 17 beredes extra ordinarie anställning i samma lönegrad. Civilförvaltningen har förordat, att båda tjänsterna för skolkökslärarinna placeras i Ce 19.

11. *Rationaliseringar inom kustartilleriförsvaren.* Som resultat av pågående organisationsförsök kunna vid Stockholms kustartilleriförsvar indragas två arvodesbefattningar för pensionerade underofficerare, nämligen en expeditionsunderofficer vid vardera av kustartilleriförsvarsstabens chefsexpedition och sjukvårdsavdelningen.

12. *Rationaliseringar vid örlogsstationerna.* I gällande personalförteckning för pensionerad personal i arvodesbefattningar ha för Karlskrona örlogsstation upptagits befattningar för bl. a. sju expeditionsunderofficerare, en kasernmaskinist, en föreståndare för kasernverkstaden och en föreståndare för rustkammare, samtliga befattningar i löneklass 1: 20. I den genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 april 1949 fastställda organisationen av den militära ledning-

sidan vid Karlskrona örlogsstation har antalet expeditionsunderofficerare vid stationen upptagits till sex. Marinchefen har nu framhållit, att det totala behovet av befattningar för pensionerade underofficerare vid stationen utgjorde åtta expeditionsunderofficerare, varav en vid vardera av intendentur- och sjukvårdsavdelningarna, vilka icke berörts av organisationsundersökningarna, två kasernmaskinister, tillika föreståndare för kasernverkstaden, samt en föreståndare för rustkammare vid vardera av kasernerna Anckarstierna och Sparre. I enlighet härmed borde på personalförteckningen för nästa budgetår uppföras befattningar för ytterligare en expeditionsunderofficer och en föreståndare för rustkammare ävensom två kasernmaskinister, tillika föreståndare för kasernverkstad, i utbyte mot en befattning för kasernmaskinist och en befattning för föreståndare för kasernverkstaden. Civilförvaltningen har tillstyrkt marinchefens förslag. Kungl. Maj:t har den 2 september 1949 medgivit, att två arvodesbefattningar utöver de i personalförteckningen upptagna finge disponeras vid Karlskrona örlogsstation.

Civilförvaltningen har, i anledning av framställning från försvarets civila tjänstemannaförbund, föreslagit, att de tre biträden för skriv- och kontorsgöromål vid örlogsstationerna, vilka förestå vederbörande personalavdelnings plåt- och maskingrupp, uppflyttas till kanslibiträden i Ce 11. Ämbetsverket har därvid framhållit, att arbetsuppgifter av ifrågavarande slag borde vid alla förband där rationaliserad organisation genomförts handhavas av kanslibiträde.

Marinchefen har vidare med tillstyrkan av civilförvaltningen föreslagit, att de i personalförteckningen för andra extra ordinarie tjänstemän än manskap under rubrikerna Stockholms örlogsstation och Karlskrona örlogsstation upptagna tjänsterna för ekonomibiträden skola redovisas under vederbörlig rubrik Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan.

13. *Eldarpersonal.* Marinchefens förslag att inrätta en maskinisttjänst, avsedd för Kungsholms fort, har tillstyrkts av civilförvaltningen, dock att civilförvaltningen ansett sig tills vidare böra räkna med att tjänsten placeras i Ce 16. Civilförvaltningen har därvid förutsatt, att en nu vid maskinanläggningen å Kungsholms fort tjänstgörande flaggmaskinist skall frigöras från sin tjänstgöring.

Med hänsyn till pågående organisationsundersökningar samt i avvaktan på resultatet av 1947 års löneutredning, avseende maskinistpersonal m. fl., har civilförvaltningen icke kunnat biträda förslaget om höjd löneställning för en eldare vid Gotlands marindistrikt.

14. *Förrådspersonal.* Beträffande förslaget att inrätta en förrådsförmanstjänst i Ce 14 vid Ostkustens marindistriktsstab i utbyte mot en extra tjänst har civilförvaltningen anfört, att behovet av dylik tjänst, vilket föranletts av att skrivmateriel- och blankettförrådet överförts från kameralkontoret till intendenturförvaltningen, borde tills vidare tillgodoses i samma ordning som hittills i avvaktan på resultatet av pågående organisationsundersökningar.

Marinchefen har föreslagit, att en ny tjänst för förrådsförman i Ce 12 vid

Gotlands marindistrikt, avsedd för den regionala uppbörden, inrättas. Med hänsyn till pågående organisationsundersökningar har civilförvaltningen förklarat sig icke beredd att nu biträda förslaget.

Av skäl som civilförvaltningen anfört mot inrättande av en tjänst i Ce 14 för uppbördsman för skrivmateriel- och blankettförrådet vid Ostkustens marindistrikt har civilförvaltningen förklarat sig icke beredd att nu föreslå ändrad anställningsform och löneställning för uppbördsmannen vid motsvarande förråd vid Sydkustens marindistrikt. Ämbetsverket har i samband därmed framhållit, att jämväl en militär beställningshavare tjänstgör vid sistnämnda förråd.

Förslagen att utbyta en tjänst för förrådsman i Ce 9, avsedd för sjukvårdsförvaltningen vid Sydkustens marindistrikt, mot en förrådsförman i Ce 12 och en tjänst för vaktmästare (idrottsvaktmästare) i Ce 10 vid sjökrigsskolan mot en tjänst för förrådsförman i Ce 14 har civilförvaltningen tillstyrkt.

Gällande personalförteckning för andra extra ordinarie tjänstemän än manskap upptager för läkemedelscentralerna 2 tjänster för förrådsmän i Ce 9. I anslutning till förslag om att å riksstaten för budgetåret 1950/51 uppföra särskilda anslag till avlöningar och omkostnader vid försvarets sjukvårdsförråd (prop. 1950: 1, bil. 6, s. 171 o. f.) har civilförvaltningen föreslagit, att nämnda båda tjänster skola utgå ur personalförteckningen.

15. *Kontorspersonal.*

Norrlandskustens marindistrikt. Marinchefens förslag om uppflyttning av tjänsten för expeditionsvakt i Ce 9 vid marindistriktet till kanslibiträde i Ce 11 har civilförvaltningen, med hänsyn till de med tjänsten förenade göromålen, ansett sig icke kunna tillstyrka.

Ostkustens marindistrikt. Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan. Marinchefen har upprepat följande tidigare framställda förslag, nämligen *att* en för marindistriktets arkiv avsedd kanslibiträdestjänst i Ce 11 uppflyttas till kontoristtjänst i Ce 13 (prop. 1949: 135, s. 120), *att* för kryptotjänst vid marindistriktet avses ett kanslibiträde i Ce 11 i stället för ett biträde för skriv- och kontorsgöromål *samt att* ett för intendenturförvaltningen avsett, för närvarande från sakanslag avlönat biträde för skriv- och kontorsgöromål överflyttas att avlönas av avlöningsanslag. Marinchefen har därjämte föreslagit, *att* en för föreståndaren för marindistriktets telefonväxel avsedd tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål utbytes mot en kanslibiträdestjänst i Ce 11, *samt att* vid marindistriktet inrättas en ny tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, avsedd för förbindelsecentralen.

Civilförvaltningen, som i sina medelsäskanden för budgetåret 1949/50 tillstyrkt marinchefens förslag om att inrätta en tjänst för kanslibiträde i kryptotjänst i utbyte mot en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål samt att överföra en för intendenturförvaltningen avsedd tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål från sakanslag till avlöningsanslag, har även nu tillstyrkt dessa förslag. Däremot har ämbetsverket ansett de arbetsuppgifter,

som åvila innehavaren av den för marindistriktets arkiv avsedda tjänsten åtminstone för närvarande icke vara av natur att böra handhavas av befattningshavare i högre löneställning än kanslibiträde. Ej heller har civilförvaltningen ansett sig kunna tillstyrka marinchefens förslag i övrigt.

Vid Hårsfjärdens örlogsdepå har från och med den 1 juli 1948 inrättats en tjänst för kanslibiträde i Ce 11, avsedd för biträde åt depåintendenten med förvaltnings- och kontorstjänst (prop. 1949: 135, s. 121). Marinchefen har nu upprepat sitt tidigare förslag, att befattningen skall hänföras till 13 lönegraden. Förslaget har avstyrkts av civilförvaltningen.

Sydkustens marindistrikt. Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan. Civilförvaltningen har tillstyrkt förslagen *att,* i utbyte mot en tjänst i Cg 19, inrätta en tjänst för kontorsskrivare i Ce 17, avsedd för vissa med vården av militärpatienter å samarbetssjukhuset i Karlskrona sammanhängande göromål, *att,* i utbyte mot en tjänst för skriv- och kontorsgöromål, inrätta en för sjukvårdsförvaltningen avsedd kontoristtjänst (Ce 13), *samt att,* i utbyte mot en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, inrätta en för kryptotjänst avsedd kanslibiträdestjänst i Ce 11. Förslaget om att inrätta en ny tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, avsedd för marindistriktsstabens hemliga avdelning, har avstyrkts av civilförvaltningen.

Västkustens marindistrikt. Marindistriktsstab och gemensamma förvaltningsorgan. Marinchefen har föreslagit, att en tjänst för kanslibiträde i Ce 11, avsedd för intendenturförvaltningen, uppflyttas till kansliskrivare i Ce 15. Civilförvaltningen har ansett uppflyttningen böra anstå i avvaktan på resultatet av pågående organisationsundersökningar. Däremot har civilförvaltningen förklarat sig icke ha något att erinra mot marinchefens förslag att för marindistriktschefens expedition inrättas en kanslibiträdestjänst i Ce 11 i utbyte mot en biträdestjänst för skriv- och kontorsgöromål.

Innehavaren av den vid kameralkontoret övergångsvis kvarstående tjänsten för förste kontorist i Ce 14 har numera avgått, varför tjänsten kan indragas.

Innehavaren av den å personalförteckningen för Göteborgs kustartilleriförsvar uppförda kontoristtjänsten i Ce 12 har numera avgått, varför tjänsten skall ersättas med en kanslibiträdestjänst i Ce 11.

Sjökrigsskolan. Marinchefen har föreslagit, att en tjänst för kontorist i Ce 13 vid intendenturavdelningen uppflyttas till kontorsskrivare i Ce 17, samt att för föreståndare för skrivcentral respektive biträde å kassaavdelningen inrättas kanslibiträden i Ce 11 i utbyte mot två biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål. Civilförvaltningen har förordat, att kontoristtjänsten uppflyttas till kansliskrivare i Ce 15 samt att en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål, föreståndare för skrivcentralen, utbytes mot kanslibiträdestjänst i Ce 11.

16. *Ordinarie kontorsbiträdestjänster.* De föreslagna 47 nya kontorsbiträdestjänsterna fördela sig på följande sätt.

Marinstaben 6,

Norrlandskustens marindistrikt 1 för Hemsö kustartilleriförsvar,

Ostkustens marindistrikt 13, varav 1 för Stockholms örlogsstation, 3 för Hårsfjärdens örlogsdepå, 4 för Stockholms kustartilleriförsvar och 5 för Vaxholms kustartilleriregemente,

Gotlands marindistrikt 3 för Gotlands kustartilleriförsvar med Gotlands kustartillerikår,

Sydkustens marindistrikt 12, varav 3 för Karlskrona örlogsstation, 5 för Blekinge kustartilleriförsvar och 4 för Karlskrona kustartilleriregemente,

Öresunds marindistrikt 1,

Västkustens marindistrikt 7, varav 1 för marindistriktsstaben och gemensamma förvaltningsorgan, 5 för Göteborgs kustartilleriförsvar och 1 för Älvsborgs kustartilleriregemente,

Sjökrigsskolan 3,

Marinens underofficersskola 1.

Civilförvaltningen har föreslagit, att i gällande personalförteckningar för ordinarie tjänstemän, för pensionerad personal i arvodesbefattningar samt för andra extra ordinarie tjänstemän än manskap under rubriken Gotlands marindistrikt upptagna tjänster, med hänsyn till att Gotlands kustartilleriförsvar och Gotlands kustartillerikår äga gemensam stabs- och förvaltningsorganisation, skola, såsom här skett beträffande kontorsbiträdestjänsterna, redovisas under en gemensam underrubrik Gotlands kustartilleriförsvar med Gotlands kustartillerikår.

17. *Personalförändringar m. m. i övrigt.* Civilförvaltningen har intet att erinra mot marinchefens förslag att en befattning för besiktningsunderofficer i löneklass 1: 20 inrättas för Göteborgs örlogsvarv. Ifrågavarande göromål ha hittills handhafts av en kontraktsanställd pensionerad underofficer. Svårigheter ha emellertid, med hänsyn till anställningsformens osäkerhet, visat sig föreligga att erhålla sökande till befattningen, varigenom allvarliga olägenheter uppstått för örlogsvarvet.

Den ena av de båda övergångsvis uppförda befattningarna för arbetsförmän av 1. klass (radioförmän) i sjötjänst (Ce 16) vid Stockholms örlogsstation föreslås av marinchefen, med tillstyrkan av civilförvaltningen, till följd av avgång skola indragas.

Kostnaderna för avlöningar åt vikarier för innehavare av i personalförteckning redovisade befattningar ha för innevarande budgetår upptagits till, oberäknat rörligt tillägg, 445 000 kronor. Med hänsyn till belastningen å ifrågavarande post under budgetåret 1948/49 har civilförvaltningen beräknat medelsbehovet under posten för budgetåret 1950/51 till 200 000 kronor. Anslagsminskningen utgör, inberäknat avlöningsförhöjning, 274 400 kronor.

Kostnaderna för avlöningar till betjäningspersonal m. fl. samt övrig extra personal ha för innevarande budgetår upptagits till, oberäknat avlöningsförhöjning, (900 + 450 000 =) 450 900 kronor. Civilförvaltningen har föreslagit,

att berörda belopp av 900 kronor, vilket avser arvode åt 1 kokerska å Kungsholms fort, från och med nästa budgetår upptages under anslagsposten till avlöningar till övrig extra personal. Under denna post har civilförvaltningen vidare för nästa budgetår beräknat medel — förutom för i det föregående angiven civil vaktpersonal vid kustartilleriförsvaren — för avlönande av den extra personal, som för närvarande med stöd av Kungl. Maj:ts eller civilförvaltningens särskilda beslut finnes anställd för mera stadigvarande arbetsuppgifter inom marinen (425 000 kronor), samt till ersättningar åt tillfälligt anlitade läkare vid marinen. Det sammanlagda medelsbehovet för dessa angivna ändamål kan med civilförvaltningens beräkningsgrunder uppskattas till i runt tal 465 000 kronor. Medelsökningen utgör, inberäknat avlöningsförhöjning, omkring 16 000 kronor.

Kostnaderna för avlöningar åt tillfälligt anställd personal har för innevarande budgetår upptagits till, oberäknat avlöningsförhöjning, 1 225 100 kronor. Civilförvaltningen har för nästa budgetår beräknat medelsbehovet under ifrågavarande post till 900 000 kronor. Anslagsminskningen utgör, inberäknat avlöningsförhöjning, 365 312 kronor.

18. *Arvoden till lärare.* Chefen för marinen har föreslagit, att för kustartilleriets skjutskola inrättas ytterligare ett utbildningsarvode å 1 440 kronor till heltidstjänstgörande lärare i skjutteknik. Civilförvaltningen har ansett sig icke nu böra föreslå någon utökning av antalet arvoden för heltidstjänstgörande lärare vid försvarets utbildningsanstalter. För att tillgodose det av marinchefen anmälda behovet har ämbetsverket i stället räknat med en höjning av arvodeskostnaderna för deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare vid marinens utbildningsanstalter med 1 440 kronor.

Marinchefen har anmält, att vid marinens underofficersskola våren 1949 organiserats en marinens signalskola, vilken ännu icke vore fullt utbyggd. I avvaktan på den slutliga utformningen av signalskolans organisation har marinchefen föreslagit att 8 utbildningsarvoden à 720 kronor beräknas för heltidstjänstgörande lärare vid skolan. Civilförvaltningen har, i avvaktan på principbeslut rörande signalskolans inrättande, förläggning, arbetsuppgifter och personalbehov, ansett sig icke böra räkna med medel för lärararvoden vid skolan.

Till ledare för specialkurs i krigsbyggnadskonst vid tekniska högskolan har tidigare beräknats ett arvode å 600 kronor, vilket numera indragits (prop. 1949: 135, s. 117). Marinchefen har framhållit, att enligt framlagt förslag till nya bestämmelser angående antagning och utbildning av mariningenjörsaspiranter och kadetter en specialkurs i krigsfartygs konstruktion årligen skulle anordnas växelvis vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola i Göteborg. Med hänsyn härtill borde enligt marinchefen för ledare för ifrågavarande kurs beräknas ett särskilt arvode av 600 kronor. Civilförvaltningen har vid anslagsberäkningarna räknat med detta arvode.

Kostnaderna för arvoden till deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare vid marinens utbildningsanstalter ha för innevarande budgetår

beräknats till 80 710 kronor. Med hänsyn till vissa jämkningar i undervisningens omfattning vid de olika utbildningsanstalterna har marinchefen beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 84 565 kronor. Med godtagande av dessa beräkningar och i anslutning till vad ämbetsverket anfört beträffande marinchefens förslag om utbildningsarvode till heltidstjänstgörande lärare i skjutteknik vid kustartilleriets skjutskola har civilförvaltningen beräknat medelsbehovet till (84 565 + 1 440 =) i runt tal 86 000 kronor.

För arvoden till civila lärare vid marinen har för budgetåret 1949/50 beräknats 462 400 kronor. Motsvarande kostnader för nästa budgetår har civilförvaltningen beräknat till 440 000 kronor.

19. Kostnaderna för *sjötillägg m. fl. särskilda ersättningar* till ordinarie tjänstemän vid marinen, vilka kostnader för innevarande budgetår upptagits till 1 600 000 kronor, har av civilförvaltningen för nästa budgetår uppskattats till 1 800 000 kronor.

20. Beträffande det till *premier för viss språkutbildning* upptagna beloppet torde få hänvisas till vad därom anförts under arméns avlöningsanslag (p. 23). Beloppet avses skola beräknas under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Departementschefen.

I fråga om de allmänna principer som jag ansett mig böra tillämpa vid behandlingen av försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag för budgetåret 1950/51 får jag hänvisa till vad jag därom anfört i det föregående under arméns avlöningsanslag.

1. Såsom framgår av redogörelsen under denna punkt tillgodoses personalbehovet vid *marinstabens bilddetalj,* bestående av ett fotolaboratorium och ett tryckeri, med såväl civil som militär personal. Av den civila personalen har endast en, föreståndaren för tryckeriet, extra ordinarie anställning under det att den civila personalen i övrigt endast har extra anställning. Marinchefens nu framlagda förslag syftar till att utvidga denna organisation och giva den en fastare sammansättning. I enlighet härmed har marinchefen föreslagit inrättande och uppflyttning av ett antal tjänster för civil personal. Den vid bilddetaljen tjänstgörande militära personalen skulle vid bifall till marinchefens förslag endast utgöras av två värnpliktiga fotografer.

Frågan om organisationen av tryckeriverksamheten inom försvaret har tidigare varit föremål för statsmakternas prövning (prop. 1945: 170, s. 101 o. f.; riksd. skr. 1945: 353). Beslut har sålunda meddelats att vid försvarets kommandoexpedition, marinstaben, arméförvaltningens tygavdelning, marinförvaltningen och arméns intendenturförråd befintliga s. k. hjälptryckerier skulle sammanföras med försvarsstabens tryckeri till ett tryckeri, benämnt försvarets tryckeri, vilket skulle underställas chefen för arméns intendenturförråd i Stockholm. I anslutning härtill ha på arméns personalförteckning för andra extra ordinarie tjänstemän än manskap uppförts för det centrala hjälptryckeriet erforderliga befattningar. Med hänsyn till bland annat lokal-

svårigheter har något dylikt tryckeri emellertid ännu icke kunnat organiseras och de för tryckeriet avsedda befattningarna ha därför med visst undantag icke tillsatts. Vid försvarets myndigheter i Stockholm finnas för närvarande flera mindre hjälptryckerier med särskild personal.

Civilförvaltningen har nu ifrågasatt en undersökning genom särskilda utredningsmän av möjligheterna att genomföra den beslutade centraliseringen av hjälptryckerianläggningarna i Stockholm. Ämbetsverket har därjämte förordat undersökning genom utredningsmän av frågan om en samordning av fotoverksamheten vid försvarets myndigheter i Stockholm.

Ett genomförande av den i princip beslutade centraliseringen av försvarets tryckerier är alltjämt beroende av möjligheterna att anordna lokaler för ett gemensamt tryckeri. På grund av lokalförhållanden torde också en samordning av fotoverksamheten möta vissa svårigheter. Tidpunkten torde därför ännu icke vara inne att företaga de undersökningar som civilförvaltningen ifrågasatt. I likhet med civilförvaltningen är jag icke beredd att för nästa budgetår föreslå några förändringar beträffande den personal som anlitas för tryckeri- och fotoverksamheten vid marinstaben.

3. Förslaget att för kustartilleriinspektionen inrätta ytterligare två *stabsarvoden* å vartdera 720 kronor kan jag alltjämt icke biträda. Beträffande marinchefens förslag i övrigt under denna punkt torde få hänvisas till vad jag i ifrågavarande hänseende anfört under arméns allmänna avlöningsanslag.

4. Jag är alltjämt icke beredd tillstyrka förslaget om förbättrad löneställning för chefen för sjövärnskåren.

5. För heltidstjänstgörande lärare i taktik vid sjökrigshögskolan förordar jag, att, i utbyte mot en kaptensbeställning i Ma 9 vid flottan, å sjökrigshögskolans stat uppföres en tjänst för kapten i Md 9.

Civilförvaltningens beräkningar rörande medelsbehovet för avlöningar av fänrikar under nästa budgetår kan jag godtaga. Jag föreslår vidare, att antalet beställningar för flaggkorpral minskas med en till tre. I anslutning till vad civilförvaltningen anmält bör den till gällande personalförteckning för ordinarie tjänstemän vid flottan fogade noten angående vakanthållande av beställningar för högbåtsmän i den mån viss övertalig personal tages i anspråk för befattningar, avsedda för högbåtsmän, utgå.

I enlighet med marinchefens av civilförvaltningen tillstyrkta förslag förordar jag, att för nästa budgetår antalet korpralsbeställningar vid flottan ökas till 630 och antalet beställningar för meniga minskas till 1 270.

I likhet med civilförvaltningen föreslår jag, att ökningen av antalet överfurirsbeställningar vid kustartilleriet för nästa budgetår begränsas till 10. I anslutning härtill bör antalet furirsbeställningar vid kustartilleriet kunna minskas med föreslaget antal, 10.

Övriga under förevarande punkt framlagda förslag kan jag för närvarande icke biträda.

6. Vid anmälan av propositionen 1948: 209 anförde jag att, ehuru skäl talade för att *mariningenjörkåren* tillfördes beställningar i högre lönegrad än

Ca 33, jag i avvaktan på resultatet av den igångsatta utredningen rörande löneställningen för vissa högre statliga befattningar icke då ville föreslå en dylik åtgärd. Vidare anförde jag vid anmälan till propositionen 1949: 135 (s. 113) att, då resultatet av berörda utredning ännu icke förelåge, jag ansåge det alltjämt böra anstå med inrättande av ifrågavarande högre beställningar vid mariningenjörkåren.

I sitt av 1949 års riksdag godkända utlåtande nr 155 har statsutskottet — under framhållande bl. a. att utskottet funne det synnerligen påkallat att resultatet av förenämnda utredning förelåge och kunde utnyttjas vid prövningen av myndigheternas förslag till medelsäskanden för budgetåret 1950/51 — uttalat, att utskottet utginge från att förslag om att inrätta ett antal beställningar i högre lönegrader vid mariningenjörkåren skulle kunna av Kungl. Maj:t föreläggas 1950 års riksdag.

Nämnda utredning har sedermera den 15 oktober 1949 överlämnat betänkande angående löneställningen för byråchefer m. fl. högre tjänstemän inom statsförvaltningen. Frågan är för närvarande föremål för fortsatt beredning inom finansdepartementet. Förslag i ämnet avses icke komma att föreläggas årets riksdag.

Jag anser, att det med hänsyn till det läge vari frågan om löneställningen för högre statliga befattningar sålunda befinner sig alltjämt icke är lämpligt att föreslå, att högre befattningar inrättas vid mariningenjörkåren. Jag kan heller icke tillstyrka något utbyte av beställningar i 30 lönegraden. Däremot föreslår jag i anledning av förslagen i övrigt, att vid kåren inrättas två beställningar för specialingenjör av 3. graden i Ca 27, främst avsedda för teleingenjörer.

Till frågan om motoringenjörer vid marinen har jag tagit ställning i det föregående vid behandlingen av avlöningsanslaget för armén (p. 15).

7. I anledning av vad som föreslagits under denna punkt kan jag endast tillstyrka, att ytterligare två befattningar för sjukvårdsbiträde i Ce 3 inrättas vid Karlskrona örlogsstation.

8. Förslaget om ordinariesättning av de för Göteborgs örlogsvarv avsedda beställningarna för en inspektionskonstapel i Ce 16 och nio konstaplar anser jag mig nu kunna biträda. Inrättande av en för varvet avsedd beställning för överkonstapel i Ca 19 kan jag för närvarande icke förorda.

Den av marinchefen förordade marinpolisorganisationen synes mig alltför omfattande och medför alltför höga kostnader för att i nuvarande läge kunna genomföras. Jag kan med hänsyn härtill icke tillstyrka, att en dylik organisation inrättas. I likhet med organisationsnämnden anser jag, att frågorna om huru bevakningsförhållandena skola anordnas böra undersökas för försvaret i dess helhet, så att enhetliga normer kunna tillämpas på detta område.

I avvaktan på en dylik undersökning kan jag icke heller tillstyrka, att extra vaktpersonal anställes vid kustartilleriförsvaren enligt civilförvaltningens förslag. Bevakningsförhållandena vid kustartilleriförsvaren torde tills vidare få ordnas på samma sätt som hittills.

Den föreslagna uppräkningen av det för arvoden till uppbördsmän vid

marinens kustbevakning upptagna beloppet 2 000 kronor till 3 000 kronor kan jag tillstyrka.

9. Till förslaget om att överföra marinens meteorologtjänster till flygvapnet är jag icke beredd att nu taga ställning. Jag kan heller icke tillstyrka, att en ny meteorologtjänst nu inrättas vid marinen.

10. I anslutning till den lönereglering för övningslärare som är avsedd att träda i kraft den 1 juli 1950 torde de två tjänsterna för skolkökslärarinna böra placeras i 18 lönegraden. Jag föreslår därför, att två tjänster i Ce 18 inrättas för skolkökslärarinnor vid sjömansskolan i utbyte mot en extra och en extra ordinarie tjänst i 17 lönegraden.

Tjänsterna för driftsingenjör i Ce 24, ingenjör i Ce 22 och yrkeslärare i Ce 19 böra uppföras i personalförteckningen för nästa budgetår.

11. De angivna arvodesbefattningarna för pensionerade underofficerare vid Stockholms kustartilleriförsvar böra indragas från och med nästa budgetår.

12. I anslutning till Kungl. Maj:ts beslut böra i personalförteckningen för nästa budgetår uppföras befattningar för ytterligare en expeditionsunderofficer och en föreståndare för rustkammare vid Karlskrona örlogsstation. Jag tillstyrker vidare, att två kasernmaskinister, tillika föreståndare för kasernverkstad, utbytas mot en befattning för kasernmaskinist och en befattning för föreståndare för kasernverkstaden.

Mot förslaget om ändrad redovisning av vissa tjänster har jag icke något att erinra.

Förslaget om att uppflytta tre biträden för skriv- och kontorsgöromål vid örlogsstationerna till kanslibiträden finner jag icke skäl tillstyrka.

13. Jag kan för närvarande icke tillstyrka förslaget att inrätta en ny maskinisttjänst vid Blekinge kustartilleriförsvar.

14. De båda för läkemedelscentralerna upptagna tjänsterna för förrådsmän i Ce 9 böra utgå ur personalförteckningen. Jag anser mig för närvarande icke kunna tillstyrka förslaget att inrätta en tjänst för förrådsförman vid Gotlands marindistrikt.

15. Tjänsten för förste kontorist i Ce 14 vid Västkustens marindistrikts kameralkontor bör utgå ur personalförteckningen. Vidare bör kontoristtjänsten i Ce 12 vid Göteborgs kustartilleriförsvar ersättas med en kanslibiträdestjänst i Ce 11.

De under denna punkt föreslagna personalökningarna kan jag icke tillstyrka.

16. I enlighet med det framlagda förslaget föreslår jag att, enligt grunderna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal, 47 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 inrättas med motsvarande begränsning av antalet biträden för skriv- och kontorsgöromål. Civilförvaltningens förslag under denna punkt om ändrad redovisning av vissa tjänster har icke givit mig anledning till erinran.

17. Den ena av de båda befattningarna för arbetsförmän av 1. klass vid Stockholms örlogsstation bör utgå ur personalförteckningen.

Beräkningarna av medelsbehovet för vikarier för innehavare av i perso-

nalförteckningen redovisade befattningar, övrig extra personal samt tillfälligt anställd personal ha icke givit mig anledning till erinran i och för sig.

Förslaget om att inrätta en befattning för besiktningsunderofficer för Göteborgs örlogsvarv kan jag icke biträda.

18. Enligt av Kungl. Maj:t numera meddelade bestämmelser skall maringenjörskadett genomgå specialkurs i krigsfartygs konstruktion vid teknisk högskola. Med hänsyn härtill räknar jag i likhet med civilförvaltningen för nästa budgetår med ett särskilt arvode av 600 kronor till ledare för ifrågavarande kurs. Civilförvaltningens beräkningar av medelsbehovet för arvoden till deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare samt för civila lärare ha ej heller givit mig anledning till erinran.

20. Vid behandlingen av arméns motsvarande anslag har jag tillstyrkt förslaget om premier för viss språkutbildning. I enlighet härmed räknar jag under marinens anslag med det av civilförvaltningen angivna beloppet, 3 000 kronor för detta ändamål.

Med beaktande av vad jag i det föregående anfört beräknar jag med ledning jämväl av belastningen på anslaget under förfluten del av innevarande budgetår marinens allmänna avlöningsanslag sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 26 900 000 (+ 2 200 000) kronor;

arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 1 095 000 (± 0) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 290 000 (— 85 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 14 700 000 (— 2 100 000) kronor;

rörligt tillägg 4 915 000 (+ 25 000) kronor;

pensionsmedel (särskilda uppbördsmedel) 700 000 (— 160 000) kronor.

Anslaget bör alltså upptagas till 47 200 000 (+ 200 000) kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid marinen, vilka komma att till riksdagen i särskild ordning överlämnas, att tillämpas till vidare från och med budgetåret 1950/51;

b) godkänna följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis*	26 900 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, *förslagsvis*	1 095 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis*	290 000

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, *förslagsvis* 14 700 000
5. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 4 915 000

Summa kronor 47 900 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, *förslagsvis* 700 000

Nettoutgift kronor 47 200 000

c) till *Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 47 200 000 kronor.

[6.] **Marinen: Familjebidrag.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	1 000 000	900 000
1949/50 (statsliggaren s. 238)	1 000 000	
1950/51 (förslag)	1 000 000	

Under åberopande av vad jag anfört vid behandlingen i det föregående av arméns motsvarande anslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Familjebidrag* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[7.] **Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	45 400 000	46 215 334
1949/50 (statsliggaren s. 252)	46 500 000	
1950/51 (förslag)	48 200 000	

I årets statsverksproposition (bil. 6, punkt 98) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1950/51 beräkna ett förslagsanslag av 46 500 000 kronor. Denna anslagsfråga upptager jag nu till behandling.

Beträffande grunderna för beräkning av förevarande anslag får jag hänvisa till vad jag därom anfört vid behandlingen av arméns motsvarande anslag. Försvarets civilförvaltning beräknade efter genomsnittliga löneklassplaceringar och ortsgruppsfördelning anslaget för budgetåret 1949/50 till 54 500 000 kronor. För budgetåret 1950/51 har ämbetsverket med tillämpning av samma beräkningsgrunder uppskattat anslaget till 56 300 000 kronor, innebärande en ökning med 1 800 000 kronor.

Yrkanden.

Försvarets civilförvaltning (skr. 20/8, 18/11, 21/12 1949 och 13/1 1950) har i anslutning till yrkanden av chefen för flygvapnet m. fl. myndigheter föreslagit vissa personalförändringar m. m. vid flygvapnet. Dessa och övriga ifrågakommande förslag redovisas i följande sammanställning, vari också angivas

anslagsförändringar i anledning av förslagen, beräknade i så nära anslutning som möjligt till den verkliga belastning på anslagen som skulle följa av förslagen.

Chefens för flygvapnet m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
1. Flygstabens organisation.			
1 pensionerad underofficer (1:20) utbytes mot kontorsskrivare (Ca 17)	—		
2 tjänster för kanslibiträde (Ce 11) ordinariesättas	—		
1 kanslibitäde (Ce 11)	—		
1 expeditionsvakt (Ca 9) — förste expeditionsvakt (Ca 11)	—		
1 tjänst för vaktmästare (Ce 9) utbytes mot tjänst i Ca 11	636		
Högre arvode till sekreteraren vid flygstabens flygsäkerhetsavdelning	—		
Tjänsten för studierektor (Ce 26)—Ce 33	—		
Tjänsten för garageförman (Ce 12)—Ce 14	576		
9 biträden för skriv- och kontorsgöromål — tekniska biträden (Ce 11)	13 500		+ 14 712
2. Förstärkning av dagjaktflottiljer.			
12 löjtnanter (Ma 7)	93 408		+ 93 408
3. Förändringar beträffande meteorologpersonalen m. m.			
1 förste stabsmeteorolog (Ca 29) och 2 stabsmeteorologer (Ca 26)	40 296		
Skillnaden i lön mellan tjänst i 26 och tjänst i 23 lönegraden	1 896		
Reglerad befordringsgång införes för extra ordinarie meteorologpersonal	—		
Arvoden till detaljchef vid flygstabens väderleksavdelning och cheferna för förbandens väderleksavdelningar	—		
Tjänster för 5 meteorologer (1 Ce 22, 4 Ce 19) överföras från marinen	43 296		
3 tjänster för meteorologassistent (Ce 16) inordnas i reglerad befordringsgång	3 060		
1 väderlekstekniker (Ce 15) och 3 biträden för skriv- och kontorsgöromål	19 872		+ 108 420
4. Förändringar beträffande läkar- och sjukvårdspersonal.			
7 specialflygläkare (3 Ce 25, 4 Ce 23)	—		
19 sjukvårdsförmän (Ce 11)—Ce 12	10 548		+ 10 548

Chefens för flygvapnet m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
5. Förändringar beträffande teknisk personal.			
24 flygingenjörer av 1. graden (Ca 30)—flygdirektörer av 2. graden (Ca 31)	15 840		
1 driftingenjör vid F 2	10 092		
Utökning av antalet beställningar vid fullt genomförd organisation för verkmästare, mästare och flygtekniker	—		
2 verkmästare av 1. klassen (Ca 21), 6 mästare av 1. klassen (Ca 18), 14 mästare av 2. klassen (Ca 16) och 250 flygtekniker (Ca 12)	1 691 916		
5 tjänster för fältmästare (Ce 20) uppflyttas i högre lönegrad	5 508		+ 1 723 356
6. Fortsatt utbyggnad av flottiljpolisorganisationen.			
4 förste flottiljpoliser (Ca 16) och 52 flottiljpoliser (Ca 14)	345 504		+ 345 504
7. Ändrad proviantredovisning vid förbanden m. m.			
18 arvodesbefattningar för expeditionsunderofficerare (1: 20), 1 vid envar av F 1, F 3—F 18 och F 21		53 784	
1 arvodesbefattning för köksföreståndare (1: 20) vid flygvapnets centrala skolor — expeditionsunderofficer (1: 20)		—	— 53 784
8. Högre löneställning för hundgårdsföreståndare.			
18 tjänster för hundgårdsföreståndare (Ce 9)—Ce 12	15 672		+ 15 672
9. Förändringar i manskapsstaterna.			
328 furirer och 114 vicekorpraler och meniga		2 222 076	
20 korpraler	79 584		— 2 142 492
10. Förändringar beträffande kontorspersonal.			
Tjänster för 1 kontorist (Ce 13) och 1 kanslibiträde (Ce 11) vid F 2 samt 1 kontorist (Ce 13) vid flygvapnets centrala skolor, alla i kassatjänst, ordinariesättas	—		
2 tjänster för biträden för skriv- och kontorsgöromål vid inspektionen för luftbevakningen	9 456		
32 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kontorsbiträden (Ca 8)	—		+ 9 456

Chefens för flygvapnet m. fl. myndigheters yrkanden	Anslagsförändringar vid bifall till civilförvaltningens förslag		
	Ökning	Minskning	Summa
11. Personalförändringar i övrigt m. m.			
1 tjänst för byråassistent (Ce 24) vid inspektionen för den tekniska tjänsten	—		
1 tjänst för garageförman (Ce 12) vid flygvapnets centrala skolor — Ce 14.....	528		
1 tjänst för reparatör (Ce 11) vid Kalmar flygflottilj	5 724		
Flygtillägg m. m.	500 000		
Arvoden till deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare.....		5 000	
Arvoden till civila lärare.....		65 000	
Premier för viss språkutbildning	3 000		
Vikarier för innehavare av i personalförteckning redovisade tjänster.....	112 000		
Övrig extra personal		336 000	
Fänrikar		33 600	
Personalvårdsassistenter		6 880	
Mobiliseringslottor.....	—		+ 174 772
Summa kostnadsökning kronor			299 572

Motiv.

1. *Flygstabens organisation.* 1945 års försvarskommitté föreslog, att vid flygstaben fyra befattningar för pensionerad underofficer (1: 20) skulle utgå samt att bland annat såsom ersättning härför den civila expeditionspersonalen vid staben skulle utökas med 1 kontorsskrivare (Ca 17), två kanslibiträden (Ca 11) och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål. Vidare borde de nuvarande tjänsterna för en expeditionsvakt (Ca 9) och en vaktmästare (Ce 9) utbytas, den förra mot en tjänst såsom förste expeditionsvakt (Ca 11) och den senare mot en tjänst såsom förste vaktmästare (Ca 11).

Berörda förslag har så till vida genomförts att från och med innevarande budgetår (jfr. prop. 1949:135, s. 133 och 134) tillkommit 2 kanslibiträdestjänster (Ce 11) och en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål i utbyte mot tre befattningar för pensionerade underofficerare.

Chefen för flygvapnet har föreslagit, att ytterligare en befattning för pensionerad underofficer skall utgå och ersättas med kontorsskrivartjänst (Ca 17), att nämnda båda kanslibiträdestjänster ordinariesättas, samt att av försvarskommittén förordade jämkningar med avseende å flygstabens vaktmästare- och expeditionsvaktspersonal genomföras. Enligt vad flygvapenchefen föreslagit skulle vidare tillkomma en ny extra ordinarie kanslibiträdestjänst.

Utan närmare utredning om de arbetsuppgifter som avses skola åvila innehavaren av den föreslagna kontorsskrivartjänsten har civilförvaltningen icke kunnat förorda det föreslagna utbytet av en arvodesbefattning. Med ordinariesättning av nytillkomna tjänster vid flygstaben bör enligt civilförvaltningens mening anstå i avbidan på närmare erfarenheter av arbetsförhållandena inom staben. Av förslagen i övrigt har civilförvaltningen ansett

sig endast kunna tillstyrka, att en tjänst för vaktmästare (Ce 9) utbytes mot förste expeditionsvaktstjänst i Ca 11.

I gällande förteckning över vissa arvoden och särskilda ersättningar finnas för flygstaben uppförda två arvoden, det ena å 6 000 kronor till sekreterare vid stabens flygsäkerhetsavdelning, tillika juridiskt biträde åt chefen för flygstaben, och det andra å 2 000 kronor till ersättning, enligt chefens för flygvapnet bestämmande, för biträde av annan än nyssnämnda sekreterare åt flygvapnets haverikommission. Flygvapenchefen har föreslagit, att förstnämda arvode — som fr. o. m. den 1 juli 1947 höjdes till nuvarande belopp från 5 000 kronor — nu ytterligare höjes till 8 000 kronor. Till stöd för förslaget har i huvudsak åberopats ökad arbetsbörda och penningvärdets fall samt flygvapnets intresse av att kunna behålla den nuvarande sekreteraren.

Civilförvaltningen har, efter en undersökning av antalet haverifall under de senaste åren, ansett, att sekreteraren vore väl tillgodosedd med nuvarande avlöningsförmåner, och därför ansett sig icke kunna förorda ytterligare höjning av sekreterararvodet. Ämbetsverket ville ifrågasätta, om icke i stället för de båda nuvarande posterna å 6 000 respektive 2 000 kronor i förteckningen borde uppföras en post för ersättning till juridisk rådgivare åt chefen för flygstaben och en post för sekreterare i haverikommissionen att disponeras enligt chefens för flygvapnet bestämmande. Den förra posten syntes i likhet med motsvarande för arméstaben avsedda post kunna bestämmas till 1 800 kronor. Den senare posten syntes härvid kunna upptagas till skillnaden mellan å ena sidan summan av nu utgående arvodesposter och å andra sidan den för juridiska biträdet föreslagna posten eller alltså till 6 200 kronor.

Chefen för flygvapnet har upprepat tidigare framställt förslag om att uppflytta studierektorstjänsten (Ce 26) till lönegrad Ce 33. Civilförvaltningen har i avvaktan på resultatet av försvarets skolutrednings arbete ansett sig tills vidare icke böra räkna med ändrad lönegradsplacering av denna tjänst.

Garageförmanstjänsten vid flygstaben uppflyttades enligt Kungl. Maj:ts beslut den 26 september 1947 från Ce 11 till Ce 12. Civilförvaltningen har nu tillstyrkt ett av chefen för flygvapnet framställt förslag om att uppflytta tjänsten till Ce 14. Verksamheten vid flygvapnets körcentral hade nämligen numera ökat i icke obetydlig grad. Antalet motorfordon uppginge för närvarande till tio personbilar, en paketbil, en lastbil och en hjälpbil. Alla reparations-, monterings- och servicearbeten ombesörjdes vid körcentralens verkstad. Dessa arbeten, vilka tidigare utfördes å civil verkstad, omhänderhades av en kollektivavtalsanställd bilmontör med biträde av centralens elva bilförare.

Vid flygstabens teleprintercentral tjänstgöra sju tekniska biträden i lönegrad Ce 11 och nio biträden för skriv- och kontorsgöromål. Chefen för flygvapnet har framhållit, att det meteorologiska observationsmaterialet och flygsäkerhetsmeddelandena, vilka dygnet runt befordras genom teleprintercentralen, fått sådan omfattning, att gränsen för teleprintercentralens tekniska kapacitet i det närmaste nåtts. Detta hade medfört ett forcerat arbetstempo, som gjorde tjänsten mycket pressande. Med hänsyn härtill och till den betydelse

teleprintermeddelanden hade, vore det av synnerlig vikt, att väl kvalificerad personal kunde anställas såsom teleprintersignalister och att kontinuiteten i personalbesättningen kunde vidmakthållas. I regel dröjde det minst sex månader, innan i maskinskrivning väl utbildad personal förvärvat sådana kunskaper och färdigheter i fråga om signaleringsförfaranden och den tekniska apparaturens handhavande att den nöjaktigt kunde bestrida de olika vid centralen förekommande sysslorna. På grund av tjänstens karaktär måste densamma omväxlande fullgöras av de tekniska biträdena och biträdena för skriv- och kontorsgöromål. Någon skillnad i arbetsuppgifter och ansvar för dessa båda kategorier förekomme således icke. Erfarenheten hade givit vid handen, att svårigheter förelåge att med nuvarande lönesättning — särskilt avsåge detta biträdena för skriv- och kontorsgöromål — anställa och behålla kvalificerad personal. En allmän höjning av löneställningen för personalen vid teleprintercentralen vore därför motiverad. Med hänvisning till det sålunda anförda har flygvapenchefen föreslagit, att samtliga nio biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål vid teleprintercentralen utbytas mot samma antal tjänster för tekniska biträden i Ce 11.

Civilförvaltningen har med hänsyn till att samtliga biträden i centralen fullgjorde arbetsuppgifter, som måste sägas vara av mera kvalificerad natur än de som åvila exempelvis ett biträde för skriv- och kontorsgöromål, placerat i skrivcentral, och att samtliga biträden i centralen hade ensartade arbetsuppgifter och stode under ledning av militär personal ansett det följdriktigt att samtlig personal vore jämställd i lönehänseende. Civilförvaltningen har därför funnit sig böra räkna med den föreslagna utökningen av antalet teknikertjänster i 11 lönegraden.

2. Den föreslagna ökningen av antalet löjtnantsbeställningar föranledes av den beslutade förstärkningen av ytterligare tre dagjaktflottiljer (jfr. prop. 1949:147).

3. *Förändringar beträffande meteorologpersonalen m. m.* Genom tillkomst av de föreslagna nya tjänsterna för en förste stabsmeteorolog (Ca 29) och två stabsmeteorologer (Ca 26) skulle antalet dylika beställningar komma att uppgå till vad som enligt 1948 års försvarsbeslut beräknats för fullt genomförd organisation (2 respektive 5).

Enligt föreskrift till gällande personalförteckning skall, så länge innehavaren av den för flygstaben uppförda tjänsten som militärmeteorolog i Ca 22 kvarstår å övergångsstat, en av stabsmeteorologtjänsterna i Ca 26 hållas vakant. Chefen för flygvapnet har framhållit, att avsikten med denna anordning, vilken införts fr. o. m. budgetåret 1944/45 (prop. 1944: 185, s. 45 o. f.), varit, att innehavaren av militärmeteorologtjänsten (då i A 18) skulle beredas möjlighet att med bibehållande av sin ordinarie tjänst övergå till nyinrättad tjänst i dåvarande MEo 21. Numera funnes i stället för dylika tjänster stabsmeteorologtjänster i Ca 26. Ifrågavarande tjänsteman uppfyllde emellertid icke kompetenskraven för att erhålla stabsmeteorologtjänst, varför enligt flygvapenchefens mening i stället en extra ordinarie meteorologtjänst borde hållas vakant.

Civilförvaltningen har icke funnit anledning till erinran mot vad flygvapenchefen sålunda föreslagit.

I gällande personalförteckning finnas för flygvapnet uppförda tillhopa 81 extra ordinarie tjänster för meteorologer, varav 19 i Ce 23, 43 i Ce 22 och 19 i Ce 19. I skrivelse den 5 februari 1949 har chefen för flygvapnet föreslagit, att viss reglerad befordringsgång införes för denna personal samt att i samband härmed särskilda chefsarvoden skola inrättas för detaljchef vid flygstabens väderleksavdelning och för cheferna för förbandens väderleksavdelningar.

Civilförvaltningen har i avvaktan på Kungl. Maj:ts ställningstagande till flygvapenchefens berörda förslag ansett sig för budgetåret 1950/51 böra utgå från oförändrade löneförhållanden för personalen i fråga.

Såsom framgår av framställningen i det föregående under marinens avlöningsanslag (p. 9) har civilförvaltningen föreslagit, att de å marinens personalförteckning uppförda 5 extra ordinarie meteorologtjänsterna, varav 1 i Ce 22 och 4 i Ce 19, skola överflyttas till flygvapnets personalförteckning.

Å sistnämnda förteckning finnas uppförda 3 tjänster för meteorologassistent i Ce 16. Chefen för flygvapnet har föreslagit, att dessa tjänster skola inordnas i den befordringsgång som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 20 februari 1948 gäller för väderleksassistent. Denna befordringsgång omfattar lönegraderna 11 (Cf), 14 (Cg) och 16 (Ce eller Cg) samt därefter, alltefter inhämtade kunskaper, lönegraderna 19, 21 eller 22.

Civilförvaltningen har i anledning av flygvapenchefens förslag upprepat av ämbetsverket i dess medelsäskanden för innevarande budgetår (jfr prop. 1949: 135, s. 142 o. f.) framställt förslag om att meteorologassistenttjänsterna skola uppflyttas till Ce 19. Sistnämnda förslag avstyrktes av statskontoret, som erinrade om att beslut om dessa tjänsters lönegradsplacering fattades vid 1948 års riksdag. Civilförvaltningen har vidare föreslagit, att föreskrift meddelas av innebörd att, därest meteorologassistenttjänst icke kan besättas med kompetent tjänsteman, väderleksassistent må bibehållas i tjänst och att för bestämmande av löneställning för sådan väderleksassistent skola tillämpas de föreskrifter rörande befordringsgång som meddelats enligt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 20 februari 1948.

I gällande personalförteckning för flygvapnet finnas uppförda, bl. a., 3 tjänster för väderlekstekniker i Ce 16 och 11 tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål, avsedda för väderlekstjänsten. Enligt beslut den 14 oktober 1949 har emellertid Kungl. Maj:t på framställning av chefen för flygvapnet medgivit, att under budgetåret 1949/50 härutöver må vid flygvapnets väderlekstjänst finnas anställda en väderlekstekniker och två biträden för skriv- och kontorsgöromål, vilka tjänster av förbiseende avförts ur personalförteckningen för samma budgetår. Civilförvaltningen har räknat med att för budgetåret 1950/51 skulle tillkomma ytterligare en tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål vid väderlekstjänsten.

4. *Förändringar beträffande läkar- och sjukvårdspersonal.* 1945 års försvarskommitté anförde i sitt betänkande med förslag angående försvarets orga-

nisation (SOU 1947: 42, s. 660 o. f.) i samband med behandlingen av frågan om behovet av flygläkarpersonal, att från militärt håll framhållits, att det — för att flygläkarna på bästa sätt skulle kunna bedöma de påfrestningar i olika avseenden för alla kategorier av flygande personal som flygtjänsten medförde — vore önskvärt att alla flygläkare vore flygförarutbildade men att det icke utan specialutredning läte sig bedöma, om flygläkarnas deltagande i förbandens flygtjänst kunde kombineras med de övriga uppgifter, som åvilade dem. Skulle så icke vara fallet, kunde det, enligt vad vidare från militärt håll anförts, bli nödvändigt att tillföra flygvapnet vissa flygförarutbildade flygläkare utöver eljest angivet behov av flygläkare. Även försvarskommittén ansåg frågan vara av sådan betydelse, att den borde närmare utredas.

I propositionen 1948: 206 framhölls, att genom den tekniska utvecklingen de flygmedicinska faktorerna kommit att spela allt större roll för flygvapnets utveckling och att därför frågan om flygförarutbildning av flygläkare borde närmare utredas. Den 30 juni 1948 uppdrog Kungl. Maj:t åt chefen för flygvapnet att i samråd med flyg- och navalmedicinska nämnden utreda berörda fråga.

Med skrivelse den 28 februari 1949 har chefen för flygvapnet efter utredning i ämnet, som bedrivits i samarbete med flyg- och navalmedicinska nämnden, framlagt förslag till en organisation med särskilda specialflygläkare (flygande flygläkare) vid flygvapnet. Av denna utredning inhämtas i huvudsak följande.

I utredningen har lämnats en ingående redogörelse för de påfrestningar av fysisk och psykisk natur som den flygande personalen utsättes för vid handhavandet av den moderna flygmaterielen. Behov av läkarpersonal, som äger en på egen erfarenhet grundad kännedom om och insikt i hithörande problem, har angivits föreligga, när det gäller att lösa de flygmedicinska problemen, ävensom för att kontinuerligt följa de fysiska och psykiska tillstånden hos den flygande personalen, för psykologisk rådgivning åt denna personal samt för undervisning i flygmedicin.

De nuvarande flottiljläkarna ha på grund av sina mångfaldiga uppgifter i sjukvårds- och administrationstjänst samt den korta tjänstgöringstiden i regel icke tid och möjligheter att i erforderlig omfattning ägna sig åt den flygande personalen och de flygmedicinska problemen. De sakna också personlig erfarenhet beträffande de med flygtjänsten sammanhängande medicinska och flygfysiologiska problemen.

Av en redogörelse för utbildnings- och tjänstgöringsförhållandena för flygläkare vid de engelska och amerikanska flygvapnen framgår, att i England läkarna vid flygförbanden ej erhålla flygutbildning men undergå utbildning i flygmedicin och flygfysiologi i allmänhet. Fullständigt flygutbildade läkare finnas, 10 stycken, vilka tjänstgöra vid flygministeriet eller vid flygmedicinskt institut.

De blivande amerikanska flygläkarna genomgå en allmän flygmedicinsk kurs, i vilken flygning ingår som ett särskilt ämne. Flygträningen omfattar flygning i dubbelkommando samt ensamflygning med skolflygplan, som ej är mera omfattande än att några timmars kompletterande utbildning erfordras för att erhålla civilt certifikat. Ensamflygningen kommer emellertid sannolikt att utgå, enär det torde anses, att flygläkaren för sin tjänstgöring icke behövde någon förarutbildning men väl en grundläggande orientering om problem som sammanhängde med varje slag av flygning. Det har inom det amerikanska

flygvapnet ansetts att värdet av en fullständig förarutbildning av flygläkare icke motsvarar de kostnader och den tid, som fordras varken för utbildning till förare i krigsflygplan eller ens i övningsflygplan.

I utredningen ha angivits två tänkbara alternativ för att rekrytera flygande läkare, nämligen medicinsk utbildning av flygofficerare eller flygutbildning av läkare. Det förra alternativet anses icke ge tillfredsställande resultat, varför det sistnämnda alternativet förordas. Beträffande de krav som borde ställas på specialflygläkare i fråga om flygkunnighet ha spanarutbildning och begränsad förarutbildning t. ex. i skolflygplan ansetts otillräcklig. Specialflygläkaren måste kunna flyga även den modernaste materiel för att få en djupare insikt i flygning och kunna medverka till att i ett tidigt skede lösa de problem som följde med nya flygplantyper. Härför krävs god flygskicklighet.

I sammanfattning innebär förslaget i huvudsak följande.

De nuvarande flottiljläkarbefattningarna bibehållas oförändrade. Vid sidan av dessa tillföres flygvapnet sex specialflygläkare med placering vid fyra förband, försökscentralen samt krigsflygskolan och med tjänstgöring periodvis vid andra förband respektive skolor.

Specialflygläkarna avses skola fullgöra flygtjänst i likhet med övrig flygande personal. De skola vara kontaktmän mellan flygtekniken och flygmedicinen och rapportera till flygledningen erfarenheter och synpunkter av vikt för att höja flygsäkerheten. De skola upprätthålla personlig rådgivande kontakt med den flygande personalen och i samråd med flottiljläkaren undersöka och övervaka dess fysiska och psykiska hälsotillstånd. Vidare skola de tillsammans med säkerhetsofficeren föreslå förbättringar i säkerhetsutrustningen och mera ändamålsenliga säkerhetsåtgärder. De äro lärare för flygande personal i flygmedicin och biträda vid psykologisk testning av flygande personal. Slutligen ingå de såsom flygmedicinskt sakkunniga i haveriutredningar.

Utbildningen av specialflygläkare avses börja efter medicine licentiatexamen och ett därpå följande kliniskt tjänstgöringsår. De skola fullgöra grundläggande flygutbildning och flygslagsutbildning såsom flygförare under en sammanlagd tid av två år. Under denna tid skall även meddelas viss medicinsk undervisning.

Specialflygläkarna avses skola tjänstgöra i tre år efter avslutad utbildning men kunna erhålla förlängd tjänstgöring efter avslutad ordinarie treårsperiod.

De kunna utgöra rekryteringsunderlag för flottiljläkartjänster och befattningar inom flygmedicinsk forskning.

I fråga om löneförmåner föreslås lön m. m. under utbildningen enligt Cg 23 första utbildningsåret och Cg 25 det andra ävensom flygtillägg (elevtillägg), samt under tjänstgöring såsom specialflygläkare lön m. m. enligt Ce 27 med ett årligt tilläggsarvode av 10 000 kronor. Specialflygläkarna skulle förbinda sig att icke inneha verksamhet eller tjänst utanför flygvapnet.

Till specialflygläkare som efter avslutad treårsperiod kvarstår i tjänst utgå samma löneförmåner som under denna period, dock att tilläggsarvodet skulle höjas till 12 000 kronor för år.

Chefen för flygvapnet har beräknat den genomsnittliga årskostnaden för den föreslagna organisationen till i runt tal 717 500 kronor. I besparingssyfte och för att pröva lämpligheten av organisationen i fråga har flygvapenchefen emellertid föreslagit, att tills vidare endast en försöksverksamhet igångsättes, varvid fyra specialflygläkare skulle färdigutbildas. Kostnaderna för denna försöksverksamhet ha uppskattats till i genomsnitt omkring 300 000 kronor för år.

Över förslaget ha utlåtanden avgivits av överbefälhavaren, försvarets civilförvaltning, försvarets sjukvårdsstyrelse, medicinalstyrelsen, statskontoret, Sveriges läkarförbund och Svenska läkarsällskapet. Av dessa ha *överbefälhavaren, sjukvårdsstyrelsen* och *medicinalstyrelsen* tillstyrkt, att den föreslagna försöksverksamheten igångsättes.

Försvarets civilförvaltning har ansett det tveksamt, om den föreslagna utbildningsformen är lämplig och kan icke förorda, att den verkställda utredningen lägges till grund för ett definitivt ställningstagande. Civilförvaltningen har ansett utredningen bristfällig i det att möjligheterna att anordna utbildningen som spanarutbildning och de ekonomiska konsekvenserna av ett sådant system icke närmare belysts. Mot föreslagna avlönings- och tjänstgöringsförhållanden för specialflygläkare, om sådana befattningar skulle inrättas enligt förslaget, har civilförvaltningen i princip icke anfört erinran.

Statskontoret har icke kunnat tillstyrka det framlagda organisationsförslaget på i huvudsak följande skäl.

Kostnaderna för den nya flygläkarorganisationen skulle bliva så höga — drygt 100 000 kronor per specialflygläkare och år — att redan dessa kostnader enligt statskontorets mening måste verka avskräckande, särskilt i betraktande av att, såsom de amerikanska erfarenheterna syntes ge vid handen, den praktiska nyttan av flygande flygläkare vore omtvistad. Det kunde icke vara motiverat att enbart inom detta yrkesområde inrätta läkartjänster med dubbel fackutbildning, medicinsk och flygteknisk.

Avlöningsfrågan hade lösts efter linjer, vilka enligt statskontorets mening icke kunde godtagas. Systemet med särskilda tilläggsarvoden som kompensation för utebliven inkomst från civil läkarverksamhet, måste redan med hänsyn till det lönesystem, som tillämpades för andra heltidsanställda läkare i statens tjänst (t. ex. vid sinnessjukhusen), betecknas såsom uteslutet. Även avlöningsförmånerna under de två flygutbildningsåren förefölle vara tilltagna i överkant.

Behovet av flygutbildade läkare skulle enligt statskontorets mening på ett betydligt enklare och billigare sätt kunna tillgodoses genom reservofficersutbildning vid flygvapnet av blivande läkare. I övrigt syntes man böra ytterligare någon tid avvakta resultaten av den flygmedicinska forskningsverksamhet, som ännu befunne sig under utbyggnad, innan särskilda åtgärder av i utredningen åsyftat slag vidtoges.

Sveriges läkarförbund har ställt sig mycket tveksamt till om förslaget vore lämpligt och möjligt att genomföra. Utbildningsprogrammet syntes vara alltför krävande, vilket tillsammans med de tämligen begränsade möjligheterna till en fastare anställningsform för specialflygläkare efter genomgången utbildning komme att skapa mycket stora rekryteringssvårigheter. Läkarförbundet ifrågasatte, om icke det i Amerika tillämpade systemet skulle vara mera lämpat för de svenska förhållandena. Förbundet ansåge, att erfarenheterna av nyssnämnda utbildningssystem först borde tillgodogöras och frågan om flygläkarutbildning därefter bli föremål för förnyad utredning.

Svenska läkarsällskapet har i princip tillstyrkt förslaget om försöksorganisation men ansett det tveksamt om det skulle vara möjligt att rekrytera befattningarna så som utbildningsgången utformats. Ett system med värn

pliktiga medicinare vid flygvapnet skulle sannolikt ge bättre rekryteringsmöjligheter. Sällskapet ville också förorda, att ytterligare en förbindelselänk skapades mellan medicin och teknik genom att flygofficerare bibringades fysiologisk utbildning.

Chefen för flygvapnet har i sitt militärorganisatoriska underlag för budgetåret 1950/51 med hänvisning till förenämnda förslag till försöksorganisation med specialflygläkare föreslagit, att sju tjänster för dylika läkare, varav 4 i 23 lönegraden och 3 i 25 lönegraden inrättas. De förstnämnda tjänsterna ha beräknats vara tillsatta under tiden den 1 juli 1950—den 30 april 1951 och de sistnämnda under tiden den 1 maj—den 30 juni 1951. Samtliga tjänster ha föreslagits skola vara extra ordinarie, enär det med hänsyn till haveririskerna vore angeläget att vederbörande komme i åtnjutande av pensionsrätt.

Civilförvaltningen, som funnit sistnämnda synpunkt i och för sig beaktansvärd, har emellertid med hänsyn till sin inställning till frågan om tillskapande av särskilda tjänster för specialflygläkare ansett sig icke böra räkna med den av flygvapenchefen för nästa budgetår föreslagna utbyggnaden av flygläkarorganisationen.

Civilförvaltningen har på framställning av chefen för flygvapnet upprepat av ämbetsverket i skrivelse den 10 februari 1949 (jfr prop. 1949: 135, s. 140) framställt förslag om att till 12 lönegraden uppflytta de nu till Ce 11 hänförda 19 tjänsterna för sjukvårdsförmän vid förbanden.

5. *Förändringar beträffande teknisk personal.* I skrivelse den 9 mars 1950 har chefen för flygvapnet föreslagit, att av de 36 beställningar för flygingenjör av 1. graden i Ca 30, som skola finnas vid flygvapnet, 24 skulle utbytas mot beställningar för flygdirektör av 2. graden i Ca 31.

I gällande personalförteckning finnas uppförda två tjänster för driftingenjör (Ce 24) vid Roslagens flygkår (F 2), avsedda för civila lärare i tekniska ämnen vid flygvapnets radarskola. I skrivelse den 2 september 1949 hemställde chefen för flygvapnet, att ytterligare en dylik tjänst för radarskolan måtte inrättas vid flygkåren. Flygvapenchefen framhöll härvid att flygvapnet under år 1950 komme att enligt föreliggande leveransplaner tillföras en avsevärd mängd radarmateriel. Denna materiel vore mera komplicerad än man tidigare haft anledning räkna med, vilket medförde behov av grundligare och långvarigare utbildning av den personal som skulle handha materielen. Till följd härav komme utbildningsverksamheten vid radarskolan att ökas avsevärt och under vissa perioder av året bliva av större omfattning än vad tidigare beräknats. Det förelåge därför behov av ytterligare en civil lärare vid skolan redan under budgetåret 1949/50.

Enligt beslut den 30 september 1949 har Kungl. Maj:t med anledning av framställningen bemyndigat chefen för flygvapnet att för tiden intill den 30 juni 1950 vid flygkåren anställa en extra driftingenjör i Cg 24 för tjänstgöring såsom civil lärare vid radarskolan.

Civilförvaltningen har räknat med att tjänsten i fråga fr. o. m. budgetåret 1950/51 skall upptagas såsom extra ordinarie.

Enligt propositionen 1948: 206 (s. 455) beräknades antalet verkmästare, mästare och flygtekniker vid fullt genomförd personalorganisation till 23 verkmästare av 1. klassen i Ca 21 och 17 verkmästare av 2. klassen i Ca 19 (i verkstadstjänst), 91 mästare av 1. klassen i Ca 18 och 198 mästare av 2. klassen i Ca 16 (flygplan-, elektro- och vapenmästare) samt 1 861 flygtekniker i Ca 12 (flygplan-, elektro- och vapentekniker).

Såvitt avser flygteknikerbeställningar har chefen för flygvapnet med anledning av den av 1949 års riksdag (prop. 197) beslutade förstärkningen av ytterligare tre dagjaktflottiljer nu angivit antalet dylika beställningar vid genomförd organisation till 1 987.

Chefen för flygvapnet har framhållit, att av det sålunda beräknade antalet beställningar avsetts för radartjänst 1 verkmästare av 1. klassen, 11 mästare och 41 flygtekniker eller tillhopa 53 beställningar. Därutöver hade för dylik tjänst beräknats 35 civila montörer och ett antal värnpliktiga radarmontörer. En omläggning av den tidigare planerade radarorganisationen hade emellertid blivit nödvändig till följd av att den moderna radarmaterielen vore mera komplicerad och svårskött än som tidigare förutsetts. Med hänsyn till kompetenskrav och avsedda arbetsuppgifter i krig och fred hade det ansetts erforderligt att utbyta de förenämnda, ännu ej befintliga, 35 civila montörerna och 5 värnpliktiga radarmekaniker mot 40 civilmilitära beställningshavare på aktiv stat, varav 2 verkmästare av 1. klassen, 1 verkmästare av 2. klassen, 4 mästare av 1. klassen, 9 mästare av 2. klassen och 24 flygtekniker. Det sammanlagda behovet av civilmilitär radarpersonal på aktiv stat skulle alltså utgöra (53 + 40 =) 93 beställningshavare, vilka med säkerhet bedömdes kunna i fred sysselsättas i radarorganisationen. Med hänsyn till planläggningen av rekrytering och utbildning borde principbeslut nu meddelas om att utöka den för fullt genomförd organisation beräknade personalen med dessa 40 beställningar. För genomförd organisation borde alltså beräknas (23 + 2 =) 25 verkmästare av 1. klassen, (17 + 1 =) 18 verkmästare av 2. klassen, (91 + 4 =) 95 mästare av 1. klassen, (198 + 9 =) 207 mästare av 2. klassen och (1 987 + 24 =) 2 011 flygtekniker.

I gällande personalförteckning finnas uppförda följande beställningar för verkmästare, mästare och flygtekniker, nämligen 26 verkmästare av 1. klassen, av vilka 3 för centrala flygverkstäder avsedda beställningar vid nuvarande innehavares avgång skola vakantsättas, 21 verkmästare av 2. klassen, vilka beställningar i mån av avgångar skola nedbringas till 17, 78 mästare av 1. klassen, 167 mästare av 2. klassen och 1 500 flygtekniker. Chefen för flygvapnet har föreslagit följande personalökningar fr. o. m. budgetåret 1950/51, nämligen två verkmästare av 1. klassen (för radartjänst) till 28, sex mästare av 1. klassen till 84, 14 mästare av 2. klassen till 181 och 250 flygtekniker till 1 750. Flygvapenchefen har vidare föreslagit, att nuvarande antal verkmästare av 2. klassen — som på grund av avgång skulle kunna fr. o. m. nästa budgetår minskas med en beställning — med hänsyn till behovet av verkmästare för radartjänst bibehålles under nästa budgetår för att sedermera i mån av vakanser nedbringas till 18.

Civilförvaltningen har icke funnit anledning till erinran mot flygvapenchefens förslag i fråga om antalet verkmästare, mästare och flygtekniker.

För envar av södra, västra, östra och norra flygbasområdesstaberna samt Norrbottens flygbaskår finnes i gällande personalförteckning uppförd en tjänst för fältmästare i Ce 20 eller samma lönegrad, till vilken fältmästarna vid den statliga civila luftfarten äro hänförda. Flygförvaltningen har föreslagit, att nämnda tjänster vid flygvapnet uppflyttas till lönegrad Ce 24. Till stöd för förslaget har framhållits, att på flygvapnets fältmästare måste ställas vida större fordringar i fråga om tekniskt kunnande och förmåga av självständig verksamhet såsom arbetsledare m. m. än på motsvarande tjänstemän inom den civila luftfarten.

Civilförvaltningen har i skrivelse den 21 december 1949 anfört, att av ämbetsverket verkställd utredning givit vid handen, att en viss skillnad i arbetsuppgifter förelåge mellan flygvapnets och den civila luftfartens fältmästare, särskilt med hänsyn till de speciella uppgifter av militär natur som åvilade flygvapnets fältmästare. Dessa uppgifter vore enligt civilförvaltningens mening av sådan karaktär att de motiverade att fältmästarna vid flygvapnet gåves försteg i lönehänseende framför motsvarande tjänstemän inom den civila luftfarten. Ämbetsverket hade emellertid icke blivit övertygat om att en uppflyttning av flygvapnets fältmästare till 24 lönegraden vore befogad. För sin del ansåge ämbetsverket sig böra stanna för att förorda inplacering i 22 lönegraden.

6. Vid 1948 års riksdag beslöts att inrätta en *flottiljpolisorganisation* vid flygvapnet som ersättning för de förutvarande vaktplutonerna vid flygflottiljerna. Enligt propositionen 1948: 206 (s. 455) beräknades behovet av flottiljpoliser till 258, varav 19 förste flottiljpoliser (Ca 16) och 239 flottiljpoliser (Ca 14). Hittills ha inrättats beställningar för 4 förste flottiljpoliser och 44 flottiljpoliser, avsedda för fyra flottiljer. Den nu föreslagna och av civilförvaltningen tillstyrkta utökningen med 4 respektive 52 beställningar skulle möjliggöra, att flottiljpolisorganisationen kunde genomföras vid ytterligare fyra flottiljer.

7. Till följd av *ändrad proviantredovisning* vid flygförbanden, innebärande bl. a. att proviantuppbörden pålägges förbandens civila köksföreståndare, har antalet arvodesbefattningar för expeditionsunderofficer (1: 20) angivits kunna minskas med 18 befattningar.

För flygvapnets centrala skolor är i gällande personalförteckning uppförd en arvodesbefattning för köksföreståndare (1: 20), avsedd för proviantuppbördsman. Då även vid nämnda skolor proviantuppbörden för framtiden avses skola omhänderhavas av civil köksföreståndare, är arvodesbefattningen icke längre erforderlig för dylika arbetsuppgifter. Chefen för flygvapnet har emellertid framhållit, att innehavaren av befattningen under den tid försök med ändrad proviantredovisning pågått utnyttjats såsom expeditionsunderofficer å skolintendentens expedition. Då en expeditionsunderofficer vore erforderlig å denna expedition även i fortsättningen, borde den befintliga

arvodesbefattningen utbytas mot en befattning för expeditionsunderofficer (1: 20).

Civilförvaltningen har anfört att, med hänsyn till den omfattning intendenturtjänsten till följd av skolornas utbyggnad numera erhållit och i betraktande av att intendenten jämväl beklädde befattningarna såsom kasern-, tyg- och bilofficer, den vidtagna förstärkningen å skolintendentens expedition syntes böra bibehållas. Ämbetsverket har härvid erinrat om att i organisationen för flygflottilj inginge särskilda avdelningar för intendentur-, kasernvårds- och tygtjänst samt att till flottiljintendentens förfogande som regel stode en expeditionsunderofficer.

8. För ettvart av flygvapnets förband utom F 3 finnes i gällande personalförteckning uppförd en tjänst för *hundgårdsföreståndare* i Ce 9. Frågan om tjänsternas lönegradsplacering prövades av Kungl. Maj:t i samband med att desamma fr. o. m. innevarande budgetår överfördes från extra till extra ordinarie anställning. Chefen för flygvapnet hade föreslagit, att tjänsterna i fråga skulle placeras i Ce 12 under det att civilförvaltningen förordat Ce 10. Försvarets tjänsteförteckningsutredning hade för sin del förordat Ce 9.

Chefen för flygvapnet har nu upprepat sitt förslag om att inplacera hundgårdsföreståndarna i Ce 12.

I skrivelse den 21 december 1949 har civilförvaltningen anfört, att ämbetsverket, efter att ha låtit närmare undersöka arbetsuppgifterna för hundgårdsföreståndarna vid såväl armén som flygvapnet, kommit till den uppfattningen, att vid nuvarande organisation av hundväsendet någon utpräglad skillnad mellan ifrågavarande hundgårdsföreståndare icke förelåge med avseende på arbetsuppgifternas kvalitet. Vid överläggningar med chefen för arméhundskolan hade denna uppfattning ytterligare bestyrkts. Mot bakgrunden härav och då såsom föreståndare för arméns hundgårdar normalt räknades med överfurirer, ansåge civilförvaltningen sig numera kunna förorda, att ifrågavarande tjänster vid flygvapnet placerades i Ce 12. Huruvida efter en eventuell omorganisation av arméhundväsendet samma likställighet kunde komma att föreligga, kunde icke nu bedömas.

9. *Förändringar i manskapsstaterna.* Enligt propositionen 1948: 206 (s. 448) beräknades antalet beställningar för icke-ordinarie manskap, med undantag för musikmanskap, vid fullt genomförd organisation till 854 furirer, 215 korpraler, 122 korpraler eller vicekorpraler samt 629 vicekorpraler och meniga. Med beaktande av den av 1949 års riksdag (prop. 197) beslutade förstärkningen av ytterligare tre dagjaktflottiljer har emellertid chefen för flygvapnet nu angivit antalet dylika beställningar vid genomförd organisation till 895 furirer, 223 korpraler, 122 korpraler eller vicekorpraler samt 643 vicekorpraler och meniga.

För budgetåret 1949/50 fastställd personalförteckning för flygvapnet upptager, med undantag för musikmanskap, följande antal beställningar för icke-ordinarie manskap, nämligen 1 578 furirer, 180 korpraler, 122 korpraler eller vicekorpraler samt 664 vicekorpraler och meniga. Enligt chefens för flyg-

vapnet förslag, som tillstyrkts av civilförvaltningen, skulle antalet manskapsbeställningar minskas, för furirer med 328 till 1 250 och för vicekorpraler och meniga med 114 till 550 samt ökas för korpraler med 20 till 200. Behovet av beställningar under budgetåret 1950/51 skulle alltså överstiga det för fullt genomförd organisation beräknade antalet med 239 beställningar. Flygvapenchefen har framhållit, att detta förhållande hade sin grund däruti, att personalorganisationen i vad avser flygtekniker, flottiljpoliser, underofficerare (signalister) och stamflygförare ännu icke är fullt utbyggd.

10. *Förändringar beträffande kontorspersonal.* I avvaktan på närmare erfarenheter om verksamheten vid Roslagens flygkår har civilförvaltningen ansett sig icke böra biträda förslag av chefen för flygvapnet om att ordinariesätta befintliga extra ordinarie tjänster för en kontorist och ett kanslibiträde, båda i kassatjänst, vid flygkåren.

Civilförvaltningen har icke heller ansett sig böra f. n. biträda ett av flygvapenchefen framställt förslag om att ordinariesätta den för kassan vid flygvapnets centrala skolor avsedda extra ordinarie kontoristtjänsten.

Chefen för flygvapnet har föreslagit, att vid inspektionen för luftbevakningen inrättas två tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål. Den ena tjänsten, avsedd för expeditionen, har förutsatts skola tillkomma i utbyte mot en befintlig extra tjänst. Den andra tjänsten åter avses för biträde åt chefen för utbildnings- och personaldetaljen med registrering och krigsplacering av viss personal vid luftbevakningen, för vilka arbetsuppgifter f. n. tages i anspråk en krigsfrivillig kapten, inbeordrad till tjänstgöring i vakant beställning. Civilförvaltningen har icke funnit anledning till erinran mot dessa förslag.

Civilförvaltningen har förordat, att i enlighet med principerna för reglerad befordringsgång för biträdespersonal tillhopa 32 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 skola tillkomma i utbyte mot samma antal biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål med följande fördelning

flygstaben 6,
inspektionen för den tekniska tjänsten 1,
Norra flygbasområdesstaben 1,
flygförbanden 22, varav 3 vid envar av F 1, F 5, F 12 och F 17, 2 vid envar av F 3, F 7 och F 11 samt 1 vid envar av F 4, F 6, F 18 och F 21,
flygvapnets centrala skolor 2.

11. *Personalförändringar i övrigt m. m.* Chefen för flygvapnet har föreslagit, att vid inspektionen för den tekniska tjänsten inrättas en tjänst för byråassistent i Ce 24. Assistenten vore avsedd att biträda med överarbetning i formellt, språkligt och pedagogiskt avseende av utkast till läroböcker, föreskrifter m. m.

Civilförvaltningen har funnit förslaget beaktansvärt. Bifall till detsamma syntes emellertid ämbetsverket kunna medföra konsekvenser på andra håll. Vid sådant förhållande och då civilförvaltningen föreställde sig, att för ifrågavarande arbetsuppgifter skulle kunna anlitas inom flygledningen redan be-

fintlig, med hithörande göromål förtrogen personal kunde ämbetsverket icke tillstyrka bifall till förslaget i fråga.

Civilförvaltningen har på framställning av chefen för flygvapnet upprepat tidigare (jfr. prop. 1949: 135, s. 143) framställt förslag om att uppflytta den f. n. till Ce 12 hänförda tjänsten för garageförman vid flygvapnets centrala skolor till Ce 14, eller samma lönegrad till vilken flygförbandens garageförmän äro hänförda.

Chefen för Kalmar flygflottilj har föreslagit, att vid flottiljen inrättas en tjänst i Ce 11, vars innehavare skulle handha skötsel och vård av dräneringsoch reningsverket vid flottiljen. Chefen för flygvapnet har, efter hörande av fortifikationsförvaltningen, tillstyrkt förslaget medan statens organisationsnämnd ansett skötseln av ifrågavarande dränerings- och reningsverk böra åvila den för eldnings-, reparations- och underhållstjänsten vid flottiljen anställda personalen, vilken enligt nämndens mening vore beräknad med hänsyn härtill.

I skrivelse den 13 januari 1950 har civilförvaltningen underställt berörda fråga Kungl. Maj:ts prövning och därvid anfört att eventuell personalförstärkning borde åstadkommas genom att vid flottiljen inrättades en tjänst för reparatör i Ce 11.

Till bestridande av kostnaderna för de lönetillägg, som skola utgå av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, såsom flygtillägg, sjötillägg m. m., beräknades enligt propositionen 1949: 135 för budgetåret 1949/50 i runt tal 4 000 000 kronor. För budgetåret 1950/51 har civilförvaltningen beräknat motsvarande kostnader till 4 500 000 kronor.

Till arvoden åt deltidstjänstgörande militära och civilmilitära lärare beräknades enligt propositionen 1949: 135 för budgetåret 1949/50 i runt tal 90 000 kronor under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. För budgetåret 1950/51 har civilförvaltningen i enlighet med förslag av chefen för flygvapnet beräknat motsvarande kostnader till 85 000 kronor.

Till arvoden åt civila lärare beräknades enligt propositionen 1949: 135 för budgetåret 1949/50 ett belopp av 240 000 kronor under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. För budgetåret 1950/51 har civilförvaltningen beräknat motsvarande kostnader till 175 000 kronor.

Det till premier för frivillig utbildning i språk upptagna beloppet, 3 000 kronor, har föreslagits skola beräknas under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. I fråga om detta medelsbehov torde få hänvisas till vad därom anförts under punkt 25 under arméns avlöningsanslag.

För budgetåret 1949/50 är under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknat ett belopp av förslagsvis 100 000 kronor till vikarier för innehavare av i personalförteckning redovisade befattningar. Posten i fråga må disponeras för att anställa personal för beredande av ledighet åt innehavare av översköterskетjänst samt för avlönande av såsom extra

tjänsteman eller mot arvode anställd ersättare för ordinarie eller extra ordinarie tjänsteman ävensom för att bestrida kostnaderna för vikarie för ordinarie eller extra ordinarie tjänsteman, där ej sistnämnda kostnader enligt gällande bestämmelser skola bestridas av annan anslagspost. Civilförvaltningen har med hänsyn till att belastningen å posten under budgetåret 1948/49, då densamma togs i anspråk endast för avlönande av vikarier för andra extra ordinarie tjänstemän än manskap, uppgått till omkring 150 000 kronor beräknat posten i fråga för budgetåret 1950/51 till 200 000 kronor. Inberäknat avlöningsförhöjning skulle detta innebära en ökning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål med 112 000 kronor.

Under nyssnämnda anslagspost är för budgetåret 1949/50 beräknat ett belopp av förslagsvis 1 400 000 kronor till övrig extra personal. Denna post avses för bestridande av kostnader för dels, enligt civilförvaltningens närmare bestämmande, löner åt vissa av Kungl. Maj:t angivna extra tjänstemän samt, intill ett belopp av högst 325 000 kronor, annan extra personal i högst lönegrad Cg 16, dels ock i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser ersättningar åt läkare, vilka anställas för att tillgodose behovet av extra läkarhjälp vid flygvapnet. Civilförvaltningen har för budgetåret 1950/51 på grundval av chefens för flygvapnet personalberäkningar uppskattat medelsbehovet under posten till 1 100 000 kronor. Inberäknat avlöningsförhöjning skulle detta innebära en minskning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål med 336 000 kronor.

Civilförvaltningen har i enlighet med förslag av chefen för flygvapnet räknat med att antalet fänrikar under budgetåret 1950/51 skulle utgöra omkring 80. För löner och flygtillägg till dem har ämbetsverket beräknat 730 000 kronor. Då motsvarande post för budgetåret 1949/50 beräknats till 760 000 kronor, skulle medelsbehovet för ifrågavarande ändamål, inberäknat avlöningsförhöjning, minska med 33 600 kronor.

För avlöning åt 18 deltidstjänstgörande personalvårdsassistenter har för innevarande budgetår beräknats förslagsvis 43 000 kronor. Civilförvaltningen har ansett, att posten i fråga kan nedräknas till 36 120 kronor.

Till månatliga arvoden av i ett för allt 250 kronor till för mobiliseringsuppgifter anlitade lottor vid flygförbanden har för budgetåret 1949/50 beräknats ett belopp av 15 000 kronor. Chefen för flygvapnet har med hänvisning till att arbetsuppgifterna för mobiliseringslottorna väsentligt ökat till följd av luftbevakningens överförande till flygvapnet föreslagit, att posten i fråga höjes till 29 500 kronor. Civilförvaltningen har emellertid i avvaktan på resultatet av pågående utredning rörande det frivilliga försvarsarbetet ansett sig böra tills vidare räkna med oförändrad medelsanvisning för detta ändamål.

I skrivelse den 16 januari 1950 har chefen för flygvapnet framlagt förslag om *ändrad utbildningsgång för vissa stamflygförare.*

För närvarande sker den grundläggande flygutbildningen av aspiranter (kategori C), stamflygförare med realskolekompetens (kategori E_r) samt

stamflygförare med folkskolekompetens (kategori E_f) vid krigsflygskolan. Eleverna äro fördelade på två flygskolor, av vilka den ena omfattar kategorierna C och E_r samt den andra kategori E_f. Antalet elever blir härvid ungefär lika stort vid de båda skolorna och skolorna löpa i huvudsak parallellt. För den grundläggande flygutbildningen användes i allmänhet skolflygplan typ I. För att förmedla övergången till krigsflygplan och för grundläggande utbildning i instrumentflygning användas skolflygplan typ II. Flygtidstilldelningen per elev utgör omkring 100 timmar på typ I och omkring 60 timmar på typ II.

Eleverna ur kategori E_f hava före den grundläggande flygutbildningen genomgått till Roslagens flygkår förlagd förberedande utbildning under en tid av omkring 7 månader.

I sin förenämnda skrivelse har chefen för flygvapnet framhållit, att de moderna krigsflygplanstypernas ökade prestanda och tekniska utrustning ställer skärpta krav på utbildningen av flygförare såväl i avseende på den grundläggande flygutbildningen på skolflygplan som beträffande flygslagsutbildningen. På grund därav förelåge behov att omlägga den grundläggande utbildningen. De ökade utbildningskraven kunde bäst tillgodoses genom att huvudvikten komme att läggas på utbildningen med skolflygplan typ II. En sådan omfördelning av flygtiden skulle — därest de båda flygskolorna liksom för närvarande skulle löpa i huvudsak parallellt — medföra behov av ett ökat antal skolflygplan typ II, vilket beräknades medföra en kostnadsökning för drift och underhåll av flygmateriel, som kunde beräknas till omkring 1 300 000 kronor för år. Därest skolorna delvis förskötes i förhållande till varandra och flygutbildningen därvid gåves samma tidsomfång vid bägge skolorna, skulle däremot totalbehovet av flygplan och därmed merkostnaderna kunna nedbringas. Flygutbildningens omfattning vid varje skola borde med hänsyn till möjligheterna att uttaga flygtiden vara omkring 10½ månader. Därest den ena flygskolan (kategori C och E_r) liksom nu påbörjades den 15 juni borde den andra (kategori E_f) igångsättas omkring den 15 november (nu den 1 maj). Härigenom skulle önskad omfördelning av flygtiden kunna ske utan att antalet skolflygplan typ II ökades, samtidigt som behovet av antalet skolflygplan typ I skulle avsevärt minska. En omfördelning av flygtiden med huvudvikten lagd på den tyngre skolflygplanstypen komme emellertid att medföra ökade kostnader för drift och underhåll av flygmaterielen. Kostnadsökningen beräknades uppgå till omkring 160 000—200 000 kronor. Vid en omläggning av utbildningen borde den flygskola, i vilken elever ur kategori C och E_r utbildas, liksom för närvarande börjas omkring den 15 juni för att på lämpligt sätt knyta an till tidpunkten för studentexamen. Flygutbildningen för elever ur kategori E_f borde såsom nämnts påbörja omkring den 15 november. De olägenheter som med hänsyn till väderleken vore förknippade med att påbörja flygutbildningen på hösten bedömdes med hänsyn till övriga fördelar med omläggningen böra tagas. Ett genomförande av tidsförskjutningen mellan flygskolorna och omfördelning av flygtiden krävde emellertid en omläggning av den allmänbildande utbildningen för elever ur kategori E_f. Denna under-

visning vore av sådan omfattning att utbildningen vid flygskolan för denna kategori för närvarande omfattade 12 månader. Undervisningen borde överföras från skedet för den grundläggande flygutbildningen till den förberedande utbildningen minst i sådan omfattning, att den grundläggande flygutbildningen kunde medhinnas på 10½ månader. För en dylik överflyttning talade även att det visat sig allt för tröttande för eleverna att jämsides med den grundläggande flygutbildningen undervisas i allmänbildande ämnen. I samband med överflyttningen borde den förberedande utbildningen utökas från 7 till omkring 10 månader.

Chefen för flygvapnet har föreslagit att omläggning av flygutbildningen från och med år 1951 måtte få genomföras i enlighet med vad sålunda förordats samt att de stamflygförare av kategori E_f, som enligt nu gällande bestämmelser skulle påbörjat den förberedande utbildningen omkring den 1 oktober 1950 istället måtte få börja omkring den 15 januari 1951.

Departementschefen.

I fråga om de principer jag i det följande tillämpar vid behandlingen av framställda förslag till personalförändringar vid flygvapnet får jag hänvisa till vad jag därom inledningsvis anfört vid behandlingen av arméns avlöningsanslag.

1. Liksom civilförvaltningen är jag icke utan närmare utredning om arbetsuppgifter m. m. beredd tillstyrka, att en för pensionerad underofficer avsedd arvodesbefattning vid flygstaben utbytes mot kontorsskrivartjänst. Ej heller kan jag tillstyrka att de båda förra året inrättade kanslibiträdestjänsterna vid staben ordinariesättas eller att ytterligare en kanslibiträdestjänst nu inrättas.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att den för arvode åt sekreteraren vid flygstabens flygsäkerhetsavdelning, tillika juridiskt biträde åt chefen för flygvapnet, avsedda posten å 6 000 kronor nu ytterligare höjes. Däremot kan jag förorda den av civilförvaltningen föreslagna anordningen. Jag räknar alltså med att i stället för nämnda arvodesbelopp och det nuvarande beloppet om 2 000 kronor till ersättning för biträde av annan än nyssnämnde sekreterare åt flygvapnets haverikommission uppföres ett belopp om 1 800 kronor för juridiskt biträde åt chefen för flygvapnet och ett belopp om 6 200 kronor för sekreterare i haverikommissionen att disponeras enligt chefens för flygvapnet bestämmande.

2. Den föreslagna ökningen av antalet löjtnantsbeställningar, som föranledes av den förra året beslutade förstärkningen av ytterligare tre dagjaktflottiljer, tillstyrker jag.

3. Jag anser mig böra tillstyrka förslaget om att inrätta tjänster för ytterligare en förste stabsmeteorolog i Ca 29 och två stabsmeteorologer i Ca 26, varigenom antalet dylika tjänster skulle komma att uppgå till vad som beräknats för fullt genomförd organisation. Vidare kan jag biträda förslaget om att så länge innehavaren av den för flygstaben uppförda tjänsten som militärmeteorolog i Ca 22 kvarstår å övergångsstat en extra ordinarie meteoro-

logtjänst hålles vakant i stället för en stabsmeteorologtjänst i Ca 26. Härvid bör en tjänst i Ce 22 vakanthållas.

Det av chefen för flygvapnet framställda förslaget om reglerad befordringsgång för den extra ordinarie meteorologpersonalen är alltjämt föremål för prövning. Liksom civilförvaltningen utgår jag därför från oförändrade löneförhållanden för denna personal.

Såsom jag anfört i det föregående vid behandlingen av marinens avlöningsanslag räknar jag icke för nästa budgetår med att de befintliga extra ordinarie meteorologtjänsterna överflyttas till flygvapnets personalförteckning.

Jag kan alltjämt icke biträda civilförvaltningens förslag att uppflytta de tre meteorologassistenttjänsterna i Ce 16 till Ce 19. Det av chefen för flygvapnet framställda förslaget om att inordna dessa tjänster i den reglerade befordringsgång som gäller för väderleksassistenter anser jag mig icke heller kunna biträda. Erinras må att väderleksassistenterna utgöra en personalkategori, som kvarstår endast övergångsvis så länge behov därav föreligger med hänsyn till befintliga vakanser i meteorologtjänster.

För budgetåret 1950/51 böra de tjänster för en väderlekstekniker i Ce 15 och två biträden för skriv- och kontorsgöromål, som av förbiseende avförts ur personalförteckningen för budgetåret 1949/50, ånyo uppföras i förteckningen. Någon ökning härutöver av antalet biträdestjänster vid väderlekstjänsten räknar jag icke med.

4. Det av chefen för flygvapnet framlagda förslaget att igångsätta en försöksverksamhet med specialflygläkare (flygande flygläkare) vid flygvapnet är jag icke för närvarande beredd tillstyrka. Jag delar de av Sveriges läkarförbund uttalade farhågorna för att rekryteringssvårigheterna skola visa sig bli alltför stora. Vissa uttalanden om erfarenheter från utländskt håll om att värdet av flygförarutbildning av läkare icke motsvarar de kostnader och den tid som kräves härför böra enligt min mening tillmätas avsevärd betydelse vid bedömandet av denna fråga. Liksom civilförvaltningen och läkarförbundet ifrågasätter jag om icke ett system med spanarutbildning skulle vara mera lämpat för svenska förhållanden. I vart fall synes detta närmare böra klarläggas liksom även vilka kostnader dylik utbildning skulle medföra, innan slutlig ställning tages till här avhandlade spörsmål. Det synes mig under alla förhållanden angeläget att man inriktar sig på åtgärder ägnade att stödja den flygmedicinska forskningsverksamhet som bedrives av flyg- och navalmedicinska nämnden.

I detta sammanhang vill jag framhålla att en av de befintliga beställningarna för förste flygläkare vid flygvapnet innehas av en person som tidigare i egenskap av reservofficer vid flygvapnet erhållit fullständig flygutbildning. Denne beställningshavare utnyttjas såsom s. k. undersökningsläkare och fullgör i denna egenskap kontinuerlig flygtjänstgöring. Arbetsuppgifterna för honom överensstämma i stort sett med dem chefen för flygvapnet avsett för de föreslagna specialflygläkarna. Då det är önskvärt att beställningshavarens

speciella kvalifikationer även för framtiden kunna utnyttjas i befattning såsom undersökningsläkare med flygtjänstgöring, anser jag mig böra biträda ett av civilförvaltningen tillstyrkt, av chefen för flygvapnet i skrivelse den 30 november 1949 framställt förslag om att bereda beställningshavaren i fråga rätt till flygtillägg. Detta bör bestämmas till 330 kronor för månad eller samma belopp som vid tjänstgöring såsom flygförare utgår till bl. a. militära beställningshavare i lönegraderna Ma 6—12. Om riksdagen icke har något att erinra mot att dylikt tillägg utgår, avser jag att framdeles föreslå, att bestämmelser härom meddelas.

5. Liksom beträffande mariningenjörerna kan jag ej heller för flygingenjörerna föreslå, att utbyte nu sker av beställningar i 30 lönegraden mot högre beställningar.

Den enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 september 1949 för innevarande budgetår inrättade extra driftingenjörstjänsten i 24 lönegraden vid Roslagens flygkår torde under budgetåret 1950/51 böra bibehållas såsom extra.

I avvaktan på närmare erfarenheter beträffande behovet av personal för radartjänst är jag icke beredd förorda att beslut nu meddelas om att utöka det för fullt genomförd organisation beräknade antalet verkmästare, mästare och tekniker i annan mån än att jag tillstyrker, att antalet beställningar för verkmästare av 1. klassen fr. o. m. budgetåret 1950/51 ökas med 2 beställningar (för radartjänst) till 28, vilket antal förutsättes skola i mån av vakanser i de tre för centrala flygverkstäder avsedda beställningarna nedbringas till 25. Jag anser mig vidare böra tillstyrka den av chefen för flygvapnet föreslagna utökningen av antalet mästare och flygtekniker, vilken ökning håller sig inom det enligt propositionen 1948: 206 för genomförd personalorganisation beräknade antalet. Vad beträffar verkmästare av 2. klassen förordar jag, att antalet dylika beställningar under budgetåret 1950/51 bibehålles oförändrat för att sedermera i mån av vakanser nedbringas till 17. I personalförteckningen för sistnämnda budgetår upptager jag alltså följande beställningar för verkmästare, mästare och flygtekniker, nämligen 28 verkmästare av 1. klassen (Ca 21), 21 verkmästare av 2. klassen (Ca 19), 84 mästare av 1. klassen (Ca 18), 181 mästare av 2. klassen (Ca 16) och 1 750 flygtekniker (Ca 12).

6 och 7. De under dessa punkter redovisade förslagen till personalförändringar anser jag mig böra tillstyrka. I avvaktan på organisationsundersökningar vid flygvapnets centrala skolor torde emellertid böra föreskrivas, att den för expeditionsunderofficer avsedda arvodesbefattningen vid uppkommande ledighet icke må återbesättas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

9. Jag har icke funnit anledning till erinran mot de för budgetåret 1950/51 föreslagna förändringarna i flygvapnets manskapsstater.

10. Liksom civilförvaltningen är jag icke för närvarande beredd tillstyrka de av chefen för flygvapnet föreslagna ordinariesättningarna av viss extra ordinarie personal i kassatjänst vid Roslagens flygkår och flygvapnets centrala skolor.

Förslaget om att inrätta två tjänster för biträden för skriv- och kontorsgöromål vid inspektionen för luftbevakningen kan jag i likhet med civilförvaltningen biträda.

Såsom civilförvaltningen förordat böra vidare i enlighet med principerna för reglerad befordringsgång med i det föregående angiven fördelning tillkomma tillhopa 32 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 i utbyte mot samma antal biträdestjänster för skriv- och kontorsgöromål.

11. Jag kan liksom civilförvaltningen icke för närvarande biträda förslaget om att vid inspektionen för den tekniska tjänsten inrätta en tjänst för byråassistent i Ce 24.

Med hänsyn till vad statens organisationsnämnd anfört kan jag icke tillstyrka förslaget om att för Kalmar flygflottilj inrätta en tjänst för reparatör i Ce 11.

Liksom civilförvaltningen anser jag mig i avvaktan på resultatet av det utredningsarbete, som bedrives av kommittén för frivilligt försvarsarbete, böra räkna med oförändrad medelsanvisning till arvoden för mobiliseringslottor.

De övriga av civilförvaltningen framställda förslag, som redovisats under förevarande punkt, kan jag biträda med undantag av förslaget om förbättrad löneställning för en garageförman. I fråga om det till premier för viss språkutbildning beräknade beloppet får jag hänvisa till vad jag därom anfört vid behandlingen i det föregående av arméns avlöningsanslag.

Av de i gällande personalförteckning uppförda 20 beställningarna för förvaltare i kassatjänst avses en för Roslagens flygkår. Vid anmälan av propositionen 1949: 135 (s. 129) anförde jag, att i avvaktan på närmare utredning rörande frågan om kassaorganisationen vid flygkåren föreskrift borde meddelas om att vid uppkommande vakans å en av här avsedda förvaltarbeställningar frågan om densammas återbesättande skulle underställas Kungl. Maj:ts prövning. Kassan vid flygkåren har emellertid sedermera efter närmare utredning av chefen för flygvapnet organiserats såsom en s. k. A-kassa, d. v. s. med en förvaltare som kassachef, biträdd av en kontorist och ett kanslibiträde. Någon föreskrift av nyss angiven innebörd torde därför icke böra meddelas.

I gällande personalförteckning för flygvapnet finnas vidare uppförda ett antal beställningar för förvaltare (i flygstationsbefattning), förvaltare (i förrådsbefattning) och förvaltare (i signalbefattning). På förslag av chefen för flygvapnet, som tillstyrkts av civilförvaltningen, förordar jag, att de inom parentes angivna närmare bestämningarna till tjänstebenämningen ändras till (i flygstationstjänst), (i förrådstjänst) och (i signaltjänst).

De av chefen för flygvapnet anförda synpunkterna på önskvärdheten av att effektivisera den grundläggande flygutbildningen anser jag mig böra biträda. Omläggningen av utbildningsgången medför beträffande stamflygförare

med folkskolekompetens att tiden för anställning över stat måste förlängas från för närvarande omkring ett år till omkring ett och ett halvt år. Den totala anställningstiden förlänges emellertid endast med omkring en och en halv månad. De härigenom uppkommande ökade avlönings- och utbildningskostnaderna anser jag väl uppvägas av de stora fördelar som vinnas genom omläggningen. Ehuru ändrade anställnings- och utbildningsbestämmelser med hänsyn till rekryteringsförhållandena m. m. böra fastställas redan under innevarande budgetår, kommer därav föranlett ökat medelsbehov icke att göra sig gällande förrän under budgetåret 1951/52. Om riksdagen icke har något att erinra mot att anställningstiden för stamflygförare förlänges på sätt i det föregående angivits, har jag för avsikt att framdeles förelägga Kungl. Maj:t förslag till ändrade anställnings- och utbildningsbestämmelser för stamflygförare på sätt chefen för flygvapnet har föreslagit.

Med beaktande av vad jag i det föregående anfört och med ledning av belastningen på flygvapnets avlöningsanslag under förfluten del av innevarande budgetår beräknar jag anslaget sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 27 200 000 (+ 3 400 000) kronor;

arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar 1 100 000 (— 125 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 150 000 (— 30 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 16 100 000 (— 900 000) kronor;

rörligt tillägg 4 350 000 (— 745 000) kronor;

pensionsmedel 700 000 (— 100 000) kronor.

Anslaget bör alltså upptagas till 48 200 000 (+ 1 700 000) kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän och för pensionerad personal i arvodesbefattningar vid flygvapnet, vilka komma att till riksdagen i särskild ordning överlämnas, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51;

b) godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis*...	27 200 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, *förslagsvis*	1 100 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis*	150 000

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, *förslagsvis* 16 100 000
5. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 4 350 000

Summa kronor 48 900 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, *förslagsvis* 700 000

Nettoutgift kronor 48 200 000;

c) till *Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 48 200 000 kronor.

[8.] **Flygvapnet: Familjebidrag.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	750 000	899 423
1949/50 (statsliggaren s. 257)	1 000 000	
1950/51 (förslag)	1 000 000	

Under åberopande av vad jag anfört vid behandlingen i det föregående av arméns motsvarande anslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Familjebidrag* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Sammanställning

över de i det föregående äskade anslagen ävensom de anslag under riksstatens fjärde huvudtitel, om vilka slutliga äskanden framlagts i de i annat sammanhang anmälda propositionerna nr 96 med förslag till militärersättningsförordning m. m. och nr 111 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1950/51 m. m.

Anslag	I statsverksproposition upptaget belopp	Slutligt äskat belopp
Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	116 000 000	116 000 000
Armén: Familjebidrag	6 600 000	6 600 000
Armén: Remontering	800 000	300 000
Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond	19 000 000	19 263 000
Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.	47 000 000	47 200 000
Marinen: Familjebidrag	1 000 000	1 000 000
Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond	6 800 000	6 445 000
Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl	46 500 000	48 200 000
Flygvapnet: Familjebidrag	1 000 000	1 000 000
Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond	12 300 000	12 826 000
Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond	8 068 000	7 982 000
Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring	12 500 000	12 500 000
Summa anslagsökning	1 748 000	

Enligt årets statsverksproposition (bil. 6, s. 205) skulle fjärde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1950/51 vid bifall till vad däri föreslagits uppgå till 839 093 100 kronor. Vid bifall till de här angivna förslagen skulle slutsumman ökas med 1 748 000 kronor till 840 841 100 kronor.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Fredrik v. Scheele.

Stockholm 1950. K. L. Beckmans Boktryckeri.